

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่
อำเภอเมืองยะลา
ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา
จังหวัดยะลา

คำนำ

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดกรอบนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการดำเนินโครงการปรับปรุงระบบแผนและพัฒนาเกษตรกรโดยให้จัดทำแนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ เพื่อจุดมุ่งหมายในการพัฒนางานกรมส่งเสริมการเกษตร และด้านพัฒนาสถาบันเกษตรกร ตลอดจนการวางแผนในการส่งเสริมการเกษตรให้ตรงกับปัญหาและความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม เนื้อหาในการจัดทำเอกสารในครั้งนี้ เป็นเพียงแนวทางและข้อมูลต่างๆ ทั้งทางด้านชีวภาพ สังคม และเศรษฐกิจ ตลอดจนสภาพปัญหาและยุทธศาสตร์ในการพัฒนา ซึ่งได้ปรับปรุงแก้ไขจากแนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอเดิม เพื่อให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นปัจจุบันยิ่งขึ้น และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เหมาะสมกับสถานการณ์สภาพความเป็นจริงในแต่ละพื้นที่เป้าหมาย

การจัดทำเอกสารฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลาทุกท่าน ตลอดจนท่านเกษตรอำเภอเมืองในการแก้ไขหรือปรับปรุงเนื้อหาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	ช
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	
<u>ข้อมูลด้านกายภาพ</u>	๑
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขต	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๑
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	๔
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๔
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๖
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๖
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	๘
๓.๑ ฤดูกาล	๘
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๘
๔. เส้นทางคมนาคม	๘
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๘
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๘
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๙
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๙
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๑๐
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๑
<u>ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ</u>	๑๒
๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๑๒
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๑๔
<u>ข้อมูลด้านสังคม</u>	
๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	๑๕
๑.๑ เกษตรกร	๑๕
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๑๘

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	หน้า
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๓๖
๑.๑ สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า ยางพารา	๓๖
๑.๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๓๖
๑.๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๓๖
๑.๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๓๙
๑.๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๔๒
๑.๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๔๓
๑.๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๔๔
๑.๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๔
๑.๑.๘ การวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้ายางพารา	๔๖
๑.๒ สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า ข้าว	๔๙
๑.๒.๑ แหล่งน้ำหลัก	๔๙
๑.๒.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๔๙
๑.๒.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๕๓
๑.๒.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๕๖
๑.๒.๕ ต้นทุนการผลิต	๕๗
๑.๒.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๕๗
๑.๒.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๕๘
๑.๒.๘ การวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าข้าว	๖๐
๑.๓ สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า ทุเรียน	๖๔
๑.๓.๑ แหล่งน้ำหลัก	๖๔
๑.๓.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๖๔
๑.๓.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๖๘
๑.๓.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๗๖
๑.๓.๕ ต้นทุนการผลิต	๗๖
๑.๓.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๗๗
๑.๓.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๗๘
๑.๓.๘ การวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าทุเรียน	๗๙
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๘๔
๓.๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) โครงการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร	๘๔
๓.๒. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว	๘๖
๓.๓. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียน	๘๘
๓.๔. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๙๐

ยางพารา

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๓
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๔
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๕
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๘
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๘
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๙
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๙
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๑๐
๙	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๑๐
๑๐	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๑
๑๑	แสดงข้อมูลด้านพืช	๑๒
๑๒	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๑๓
๑๓	แสดงข้อมูลด้านประมง	๑๔
๑๔	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๑๕
๑๕	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๑๕
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๑๖
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๑๖
๑๘	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๖
๑๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๑๘
๒๐	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๑๙
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๒๐
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๒๕
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๒๙
๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๓๐
๒๕	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๓๐
๒๖	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๓๑
๒๗	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๓๒

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๓๓
๒๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา	๓๖
๓๐	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตยางพารา	๓๗
๓๑	แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๘
๓๒	แสดงต้นทุนการผลิตยางพารา	๔๓
๓๓	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๔๕
๓๔	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๕
๓๕	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้ายางพารา อำเภอเมืองยะลา	๔๖
๓๖	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๔๙
๓๗	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว	๕๐
๓๘	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม	๕๑
๓๙	แสดงต้นทุนการผลิตข้าว	๕๗
๔๐	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๕๘
๔๑	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๕๙
๔๒	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าข้าว อำเภอเมืองยะลา	๖๐
๔๓	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกทุเรียน	๖๔
๔๔	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตทุเรียน	๖๕
๔๕	แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียนตามระดับชั้นความเหมาะสม	๖๖
๔๖	แสดงต้นทุนการผลิตทุเรียน	๗๖
๔๗	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๗๘
๔๘	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๗๘
๔๙	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าทุเรียน อำเภอเมืองยะลา	๗๙
๕๐	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) โครงการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ยางพารา	๘๓

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๕๑	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว	๘๕
๕๒	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียน	๘๗
๕๓	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๘๙

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ	๑
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ	๕
๓	แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ	๖
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ	๗
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ	๑๒
๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา	๓๗
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง)	๓๘
๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๙
๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกยางพารา	๔๒
๑๐	แสดงวิธีการตลาดยางพารา อำเภอเมืองยะลา	๔๔
๑๑	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๕๐
๑๒	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)	๕๑
๑๓	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๕๒
๑๔	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว	๕๖
๑๕	แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอเมืองยะลา	๕๗
๑๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกทุเรียน	๖๕
๑๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียน (พื้นที่ปลูกจริง)	๖๖
๑๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียน ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๖๗
๑๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกทุเรียน	๗๖
๒๐	แสดงวิธีการตลาดทุเรียน อำเภอเมืองยะลา	๗๗

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้านกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

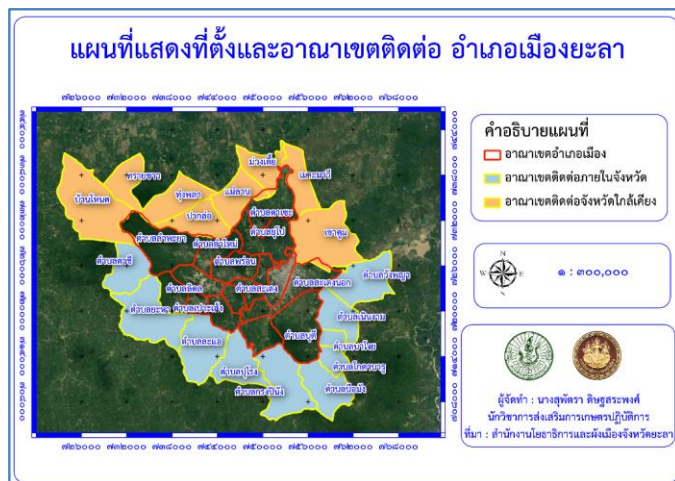
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

เมืองยะลา เป็นอำเภอที่ตั้งอยู่ทางตอนบนของจังหวัดยะลา มีเนื้อที่ประมาณ ๒๕๘ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๖๑,๒๕๐ ไร่

๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

อำเภอเมืองยะลา มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอแม่ลาน และอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
- ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอรามัน อำเภอกรงปินัง และอำเภอยะหา จังหวัดยะลา
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา และอำเภอเยรัง จังหวัดปัตตานี
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอยะหา จังหวัดยะลา และอำเภอสบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น ๑๔ ตำบล ๘๐ หมู่บ้าน ๔๐

ชุมชน ได้แก่

๑. ตำบลลำพะยา	มี	๗	หมู่บ้าน
๒. ตำบลลำใหม่	มี	๗	หมู่บ้าน

๓. ตำบลพร่อน	มี	๖	หมู่บ้าน
๔. ตำบลลิคิล	มี	๕	หมู่บ้าน
๕. ตำบลยะลา	มี	๓	หมู่บ้าน
๖. ตำบลเปาะเส้ง	มี	๔	หมู่บ้าน
๗. ตำบลหน้าถ้ำ	มี	๔	หมู่บ้าน
๘. ตำบลท่าสาป	มี	๖	หมู่บ้าน
๙. ตำบลบันนังส่าเรง	มี	๖	หมู่บ้าน
๑๐. ตำบลบุดี	มี	๘	หมู่บ้าน
๑๑. ตำบลสะเตงนอก	มี	๑๓	หมู่บ้าน
๑๒. ตำบลยุโป	มี	๖	หมู่บ้าน
๑๓. ตำบลตาเซะ	มี	๕	หมู่บ้าน
๑๔. ตำบลสะเตง	มี	๔๐	ชุมชน (เขตเทศบาลนครยะลา)

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็นเทศบาลนคร ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๑ แห่ง เทศบาลตำบล ๔ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๙ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง

หมู่ที่	ตำบล บุตี	ตำบล ลำพะยา	ตำบล ลำใหม่	ตำบล พร่อน	ตำบล ลิตล	ตำบล ยะลา	ตำบล เปาะเส้ง	ตำบล หน้าถ้ำ	ตำบล ท่าสาป	ตำบล ยุโป	ตำบล ตาเซะ	ตำบล สะเตงนอก	ตำบล บันนังสาเรง	ตำบล สะเตง
๑	บุตี	เหนือ	ลำใหม่	พร่อน	ลิตล	ยะลา	เปาะเส้ง	หน้าถ้ำ	ท่าสาป	ยุโป	คล้า	เบอร์เส้ง	บันนังสาเรง	๔๐ ชุมชน
๒	นิบง	ลำพะยา	น้ำเย็น	ตูซง	บู๊	กูเบ	จืองา	บันนังลัว	ปายอ	ตากแดด	เบญญา	หลักห้า	บันนังบูโย	
๓	จือนือแร	พรุ	ป่าพ้อ	ตาสา	บาตูบูเต๊ะ	ปาโจ	โชนง	กูแบอเต๊ะ	ลิมุด	บาโด	ตาเซะ	เปะยานิ	ตาราแคะ	
๔	ปือแน	ท่าเนียบ	ปอเยาะ	ท่าวัง	บาตัน	-	เนียง	หน้าถ้ำเหนือ	สาคอ	ทุ่งยามู	วังกระ	นัดโต๊ะโมง	ตะโล๊ะสาลี	
๕	โบกั	ตะวันออก	ลูกา	ควน	ตาโล๊ะ	-	-	-	ปือเราะ	คลองทราย	ทุ่งยอ	บาโงบาแค	กูแบบูโรง	
๖	บูเกะคละ	ทองลัน	ตันพิกุล	จาหนัน	-	-	-	-	กำปัน	บ่อเจ็ดลูก	-	พงบูโล๊ะ	กะตุปะ	
๗	ริ้วตะวันตก	ตันหยิ	ลีคัง	-	-	-	-	-	-	-	-	นิบงบารู	-	
๘	บุตีทิละ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	กำปงบูเกะ	-	
๙	บาลูกาบารู	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	กือแลมะห์	-	
๑๐	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ตือเบาะ	-	
๑๑	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	กำปงตือเงาะ	-	
๑๒	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	บาเซ็ง	-	
๑๓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ปรัมมะ	-	

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๘

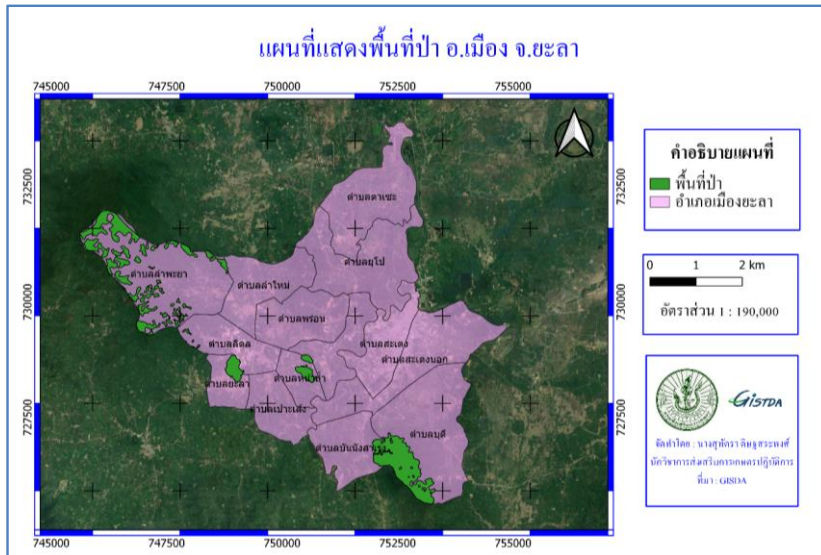
ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

ตำบล	พื้นที่ ตร.กม.	อบต.	ทม./ตำบล/นคร	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
ลำพะยา	๔๔	๑	-	๗	๑,๔๙๙
ลำใหม่	๑๙.๙๔	๑	๑ (ตำบล)	๗	๑,๗๐๓
พร่อน	๑๙.๙๐	๑	-	๖	๑,๒๙๒
ลิคิล	๒๐.๐๒	๑	-	๕	๑,๕๙๔
ยะลา	๑๑.๖๖	๑	-	๓	๘๐๔
เปาะเล็ง	๑๐.๗๐	๑	-	๔	๑,๒๓๐
หน้าถ้ำ	๙.๑๘	๑	-	๔	๙๑๙
ท่าสาป	๑๓.๔๘	-	๑ (ตำบล)	๖	๑,๖๘๖
บันนังสราเรง	๒๓.๘๐	๑	-	๖	๑,๖๒๑
บุติ	๔๘.๙๒	-	๑ (ตำบล)	๘	๒,๙๑๕
สะเตงนอก	๓๔.๗๘	-	๑ (เมือง)	๑๓	๑๔,๗๓๔
ยูโป	๓๓.๗๗	-	๑ (ตำบล)	๖	๑,๗๗๔
ตาเซะ	๒๙.๓๗	๑	-	๕	๑,๖๖๕
สะเตง	๑๙.๔	-	๑ (นคร)	๔๐ หมู่ชน	๑๕,๑๕๔
รวม	๓๓๘.๙๒	๙	๖	๘๐ หมู่บ้าน	๔๘,๕๙๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographhic)**๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม**

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มและที่ราบเชิงเขา มีภูเขาเตี้ย ๆ สลับซับซ้อน บริเวณตอนเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม บริเวณตอนใต้เป็นป่าเขาเนินสูง มีต้นไม้ปกคลุม และมีภูเขาที่สำคัญ คือ ภูเขาสันกาลาคีรี ภูเขาปือยอ

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ อำเภอเมืองยะลา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๘)

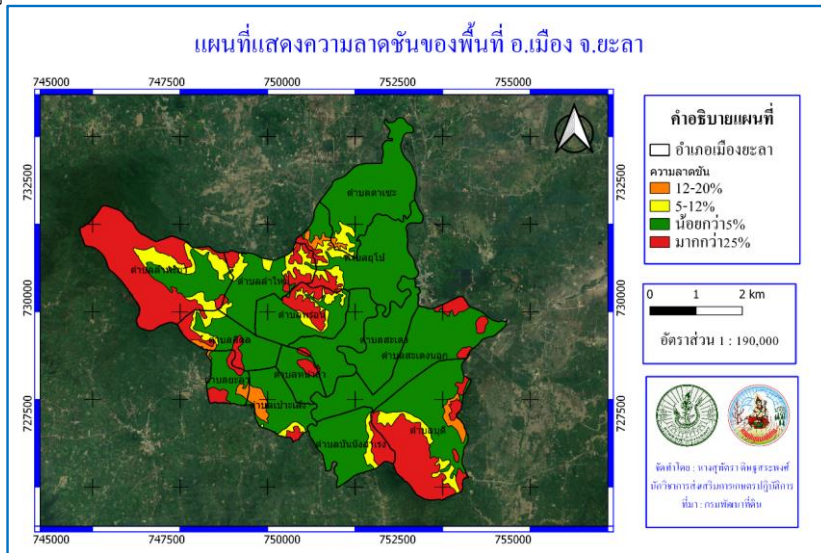
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเมืองยะลา

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ป่า (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
ลำพะยา	๒๗,๕๐๐	๑๗,๑๙๐.๕	๖๒.๕๑
ลำใหม่	๑๒,๔๖๒.๕	-	-
พร่อน	๑๒,๔๓๗.๕	-	-
ลิตล	๑๒,๕๑๒.๕	๑,๒๘๕.๒๑	๑๐.๒๗
ยะลา	๗,๒๘๗.๕	๕๗๒.๕๘	๗.๘๖
เปาะเส้ง	๖,๖๘๗.๕	-	-
หน้าถ้ำ	๕,๗๓๗.๕	๖๔๔.๒๓	๑๑.๒๓
ท่าสาป	๘,๔๒๕	-	-
บันนังสตาเรง	๑๔,๘๗๕	๑,๗๙๔.๒๒	๑๒.๐๖
บูดี	๓๐,๕๗๕	๖,๙๒๗.๕๕	๒๒.๖๖
สะเตงนอก	๒๑,๗๓๗.๕	-	-
ยูโป	๒๑,๑๐๖.๒๕	-	-
ตาเซะ	๑๘,๓๕๖.๒๕	-	-
สะเตง	๑๒,๑๒๕	-	-
รวม	๒๑๑,๘๒๕	๒๘,๔๑๔.๒๙	๑๓.๔๑

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๗

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

พื้นที่ของอำเภอเมืองยะลาส่วนใหญ่เป็นที่ราบ คือมีความลาดชันน้อยกว่า ๕% แต่จะมีพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง (มากกว่า ๒๕%) ทางด้านตะวันตกและทางใต้ของอำเภอ

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงความลาดชันของพื้นที่อำเภอเมืองยะลา

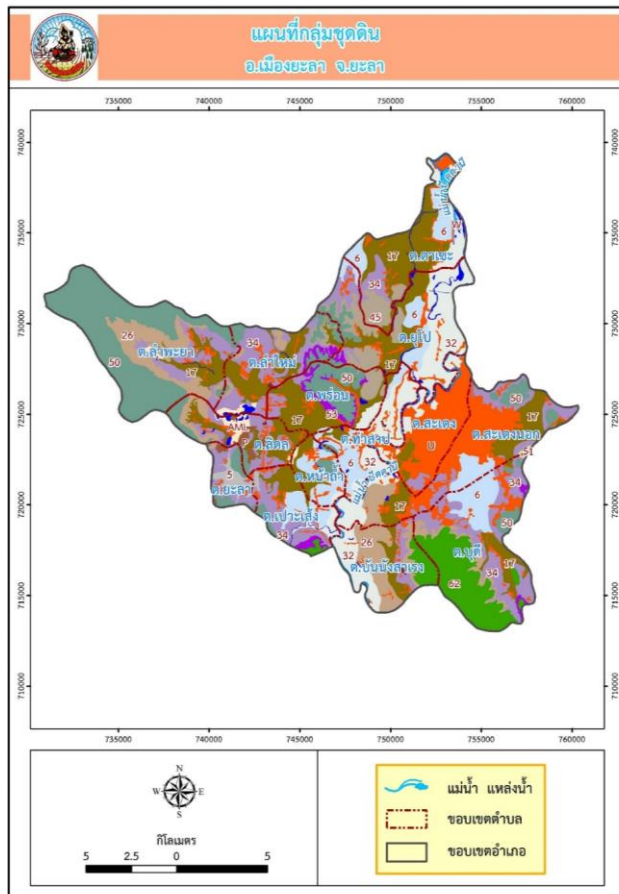
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

อำเภอเมืองยะลา มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๑๑ กลุ่มชุดดิน คือ กลุ่มชุดดินที่ ๑๗, กลุ่มชุดดินที่ ๒๖, กลุ่มชุดดินที่ ๓๒, กลุ่มชุดดินที่ ๓๔, กลุ่มชุดดินที่ ๔๕, กลุ่มชุดดินที่ ๕, กลุ่มชุดดินที่ ๕๐, กลุ่มชุดดินที่ ๕๑, กลุ่มชุดดินที่ ๕๓, กลุ่มชุดดินที่ ๖, กลุ่มชุดดินที่ ๖๒

นอกจากนี้ยังมีดินที่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชด้วย คือ

๑. AML ที่ดินเหมืองร้าง
๒. MARSH ที่ลุ่มชื้นแฉะ
๓. ML ที่ดินดัดแปลง พื้นที่ถม
๔. P บ่อขุด บ่ออุ้มน้ำ
๕. U พื้นที่ชุมชน
๖. W แหล่งน้ำ

ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอเมืองยะลา
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๖๗)

๓. สภาพภูมิอากาศ

อำเภอเมืองยะลาตั้งอยู่ในเขตมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้มีสภาพอากาศแบบร้อนชื้น อากาศชุ่มชื้นและอบอู่ในตอนกลางวันและอากาศเย็นสบายในตอนกลางคืน

๓.๑ ฤดูกาล

อำเภอเมืองยะลา มีอากาศแบบร้อนชื้น ประกอบไปด้วยฤดูกาล ๒ ฤดู คือ ฤดูฝนและฤดูร้อน โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาลปี พ.ศ.๒๕๖๘

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน	✓	✓	✓	✓	✓							
ฤดูฝน					✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ฤดูหนาว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝน รวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝน เฉลี่ย (มม.)	จำนวนวัน ฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝน สูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๔	๒,๑๙๗.๙๐	๑๘๓.๑๖	๑๔๔	พ.ย.	๓๖.๗	๒๒.๑	๒๗.๕
๒๕๖๕	๒,๔๕๖.๔๐	๒๐๔.๗๐	๒๑๐	พ.ย.	๓๒.๗	๒๒.๑	๒๗.๕
๒๕๖๖	๒,๙๓๘.๕๐	๒๔๔.๘๘	๑๔๘	พ.ย.	๓๔	๒๒	๒๗.๕
๒๕๖๗	๒,๕๗๓.๔๐	๒๑๔.๔๕	๑๔๑	พ.ย.	๓๖.๗	๒๒	๒๗.๒
๒๕๖๘	๓,๓๒๑.๒๐	๒๗๖.๗๗	๒๓๔	พ.ย.	๓๖	๒๑	๒๗.๕

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ.๒๕๖๙

๔ เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอเมืองยะลามีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางในการเชื่อมต่อขนส่ง ผลผลิตทางการเกษตร ดังนี้

- สายหลัก (๔๑๐): เชื่อมตัวเมืองยะลา ผ่านตำบลสะเตงนอก ลงสู่ตำบลกรังป็นังและบันนังสตา
- สายลิดล (๔๐๙): เชื่อม อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี ผ่าน ต.ลิดล เข้าสู่ อ.เมือง
- สายเปาะเล้ง (๔๐๕): เชื่อมโยงในพื้นที่ตำบลเปาะเล้งและพื้นที่ใกล้เคียง
- พื้นที่เทศบาล/ชนบท: ใช้ถนนลาดยางสภาพดีเป็นหลักในการสัญจรระหว่างตำบลและหมู่บ้าน

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง ดังนี้

- ๑) ทางรถไฟ - ไปกรุงเทพฯ: มีขบวนรถเร็ว (เช่น ขบวน ๑๗๒, ๑๗๐) และรถด่วนพิเศษ (ขบวน ๓๘)
 - ไปหาดใหญ่: มีรถให้บริการหลายช่วงเวลา เช่น ๐๙:๒๘ น. และ ๐๖:๓๐ น.
 - ไปสุโขทัย-ลก: มีรถท้องถิ่นและรถเร็วให้บริการตลอดวัน เริ่มตั้งแต่ ๐๖:๓๐ น.

๒) ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ สถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน ๑ สถานี มีสายเดินรถประจำทางระหว่างอำเภอ/จังหวัด ได้แก่

- รถทัวร์กรุงเทพฯ-ยะลา
- รถตู้/รถโดยสารระหว่างจังหวัด: มีเส้นทางเชื่อมต่อไปยัง หาดใหญ่ ปัตตานี นราธิวาส และเบตง

ทางหลวงแผ่นดิน มีดังนี้

- ทางหลวงหมายเลข ๔๑๘ เส้นทางระหว่าง ยะลา ถึง ปัตตานี ระยะทาง ๒๙.๔๔๘ กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๑๐ เส้นทางระหว่าง อ.เมืองยะลา กรงปินัง บันนังสตา ถึงเบตงระยะทาง ๑๖๓.๗๗๖ กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๙ เส้นทางระหว่าง อ.เมืองยะลา ถึงจังหวัดสงขลา ระยะทาง ๓๔.๗๕๙ กิโลเมตร

๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

อำเภอเมืองยะลา เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญๆหลายแห่ง ดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ

มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำปัตตานี เขื่อนเปาะนามา ทำนบบาโงยตีปู บึงบาโงะเยาะปอ บึงกือเตาะบือซี บึงบูโตะกลาง และบึงลูโปะบาเต็ง

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตูละบายน้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
๑	เขื่อนปัตตานี	ตาเซะ	๑๓.๔๐ (ม.รทก.)	๑๒.๕๐ ๑๓.๔๐ (ม.รทก.)	๓๐๐,๐๐๐
๒	อ่างเก็บน้ำบ้านไบก์	บูดี	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล

ที่มา : โครงการชลประทานยะลา, พ.ศ.๒๕๖๙

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณ น้ำ (ล้าน ลบ. ม.)	รวมพื้นที่ได้รับ ประโยชน์ (ไร่)
		อ่าง เก็บ น้ำ	ท่อ ระบาย น้ำ	ฝาย	ระบบ ส่งน้ำ	สถานี สูบน้ำ	รวม		
๑	บูดี	-	-	-	๑	-	๑		

๒	พร่อน	-	๒	๒	-	-	๔		๑,๗๕๐
๓	ยะลา	๑	-	๑	-	-	๒		๗๕๐
๔	ลิดล	-	-	-	๑	-	๑		
๕	ลำพะยา	-	-	๑	-	-	๑		๖๕๐
๖	ลำใหม่	-	-	๑	-	-	๑		๔๗๐

ที่มา : โครงการชลประทานยะลา, พ.ศ.๒๕๖๘

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจั่ว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
๑	สะเตงนอก	๓๙	๓๙			๓๙	๓๙
๒	ยูโป	๒๐	๒๐	-	-	๒๐	๒๐
๓	ตาเซะ	๑๔	๑๔	-	-	๑๔	๑๔
๔	ลำใหม่	๑๔	๑๔	-	-	๑๔	๑๔
๕	สะเตง	๒	๒	-	-	๒	๒
๖	เปาะเส้ง	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๒๐	๒๐
๗	บันนังสารัง	๗	๗	-	-	๗	๗
๘	บูดี	๒๕	๒๕	-	-	๒๕	๒๕
๙	ยะลา	๓	๓	-	-	๓	๓
๑๐	ท่าสาป	๖	๖	-	-	๖	๖
๑๑	ลำพะยา	๕	๕	-	-	๕	๕
๑๒	หน้าถ้ำ	๔	๔			๑	๑
๑๓	พร่อน	๑๒	๑๒	-	-	๑๒	๑๒
รวม		๑๖๑	๑๖๑	๑๐	๑๐	๑๗๑	๑๗๑

* ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ไม่มีการขุดบ่อจั่วในพื้นที่อำเภอเมืองยะลา

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๙

(๒) บ่อบาดาล

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	ตาเซะ	-	๙	๙
๒	ท่าสาป	-	๖	๖

๓	บันนังสาเรง	-	๓	๓
๔	บูดี	-	๑๒	๑๒
๕	พร่อน	-	๘	๘
๖	ยะลา	-	๑	๑
๗	ยูโป	-	๑๗	๑๗
๘	ลำพะยา	-	๑๓	๑๓
๙	ลำใหม่	-	๑๗	๑๗
๑๐	ลิดล	-	๗	๗
๑๑	สะเตง	-	๑	๑
๑๒	สะเตงนอก	-	๓	๓
๑๓	หน้าถ้ำ	-	๓	๓

ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, พ.ศ.๒๕๖๘

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ตารางที่ ๑๐ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๒๘,๘๑๗	๑๔.๔๓
ไม้ยืนต้น	๘๑,๖๙๕	๔๐.๙๒
ไม้ผล	๑๙,๘๖๘	๙.๙๔
พื้นที่นา	๒๒,๓๒๒	๑๑.๑๘
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๖๔	๐.๐๕
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๓	๐.๐๐
พื้นที่ลุ่ม	๑,๓๕๓	๐.๖๗
พื้นที่น้ำ	๔,๒๑๔	๒.๑๑
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๒๙,๘๔๕	๑๔.๙๕
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๑,๔๐๐	๕.๗๑

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน , พ.ศ. ๒๕๖๘

ตาเซะ	๑๒,๘๐๙	๑๒๓.๐๐	๖,๐๕๐.๐๐	๖๖๖.๐๐	๒๐๘.๐๐	๑๖๔.๐๐	๑๓๐.๐๐	๗,๓๔๑.๐๐
ท่าสาป	๕,๔๖๒	๐.๐๐	๒,๐๑๖.๐๐	๕๗๘.๐๐	๓๖๑.๐๐	๒๔๒.๐๐	๒๗.๐๐	๓,๒๒๔.๐๐
ลำพะยา	๑๐,๐๑๓	๑๑๓.๐๐	๓,๕๐๓.๐๐	๑,๒๔๔.๐๐	๑,๔๘๘.๐๐	๑๔๓.๐๐	๗.๐๐	๖,๔๙๘.๐๐
ยะลา	๕,๖๔๔	๘๘๙.๐๐	๓,๙๔๕.๐๐	๕๓.๐๐	๕๓.๐๐	๓๓.๐๐	๐.๐๐	๔,๙๗๓.๐๐
ลำใหม่	๑๑,๗๒๙	๒,๗๗๘.๐๐	๖,๕๑๙.๐๐	๕๕๒.๐๐	๕๕๔.๐๐	๑๐๖.๐๐	๓๒.๐๐	๑๐,๕๔๑.๐๐
พื้นที่รวม	๑๑๖,๕๐๖	๑๐,๒๗๓.๐๐	๕๔,๙๕๘.๐๐	๖,๕๐๑.๐๐	๕,๒๕๖.๐๐	๒,๐๖๐.๐๐	๔๗๕.๐๐	๗๙,๕๒๓.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์อำเภอเมืองยะลา

ตำบล	เกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
พร่อน	๒๓	๘๖	-	-	-	-	-	๓๓	-
เปาะเส้ง	๓๒	๙๒	-	-	-	-	-	๒๖	-
บันนังสตา	๘๐	๑,๒๐๐	-	-	-	-	-	๕๐๐	-
ยูโป	๑๕๗	๑๐๕	-	-	-	๗๕๐	-	๒๗๐	-
สะเตงนอก	๙๐	๑๑๐	-	-	-	-	-	๓๑๐	-
ลิคิล	๑๙	๕๐	-	-	-	-	๑๐๐	๓๐	-
บูดี	๘๐	๑๖๐	-	๒๐	-	-	-	๔๐	-
หน้าถ้ำ	๑๕	๕๖	-	-	-	-	-	๑๓	-
ตาเซะ	๙๒	๑๖๗	-	-	-	-	-	๓๒๐	-
ท่าสาป	๔๗	๔๐	-	-	-	-	-	๕๐๐	-
ลำพะยา	๒๐	๖๐	-	-	-	-	-	-	-
ยะลา	๑๐	๓๕	-	-	-	-	-	๓๒	-
ลำใหม่	๒๗	๕๐	-	-	-	๒๐,๐๐๐	-	-	-
รวมทั้งหมด	๖๙๒	๒,๒๑๑	-	๒๐	-	๒๐,๗๕๐	๑๐๐	๒,๐๗๔	-

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเมืองยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๗

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์ไม่มี.....
- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐาน ๒ แห่ง คือ
 ๑. โรงฆ่าสัตว์เทศบาลนครยะลา ที่ตั้ง ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
 ๒. บริษัท เจดดับบลิว มีทส์ (ไทยแลนด์) จำกัด (JW Meats) ที่ตั้ง ๒๐๔/๑๓ หมู่ ๑๓ ต.สะเตงนอก อ.เมืองยะลา
- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่ จำนวน ๔ แห่ง คือ
 ๑. ฟาร์มการิม ที่ตั้ง ต.สะเตงนอก อ.เมืองยะลา

๒. จิ๊แม่-ครูเมาะฟาร์ม ที่ตั้ง ต.สะเตงนอก อ.เมืองยะลา

๓. ศุภกิจฟาร์ม ที่ตั้ง ๓๖ ถ.สีโรรส ต.สะเตง อ.เมืองยะลา

๔. Muju Happy Goat ที่ตั้ง ต.บันนังสาเรง อ.เมืองยะลา

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง อำเภอเมืองยะลา

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด (ไร่)	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำอื่นๆ
พร่อน	๗๓	-	-	-	๑๑.๓๖	-	-
เปาะเล้ง	๓๙	-	-	-	๔.๓๖	-	-
บันนังสาเรง	๔๑	-	-	-	๖.๙๖	-	-
ยูโป	๘๕	-	-	-	๑๕.๒๕	-	-
สะเตงนอก	๒๘	-	-	-	๗.๒๘	-	-
ลิตล	๑๓	-	-	-	๒.๑๓	-	-
บูดี	๖๑	-	-	-	๑๒.๐๖	-	-
หน้าถ้ำ	๙	-	-	-	๒.๔๓	-	-
ตาเซะ	๑๒๙	-	-	-	๒๔.๔๒	-	-
ท่าสาป	๕๐	-	-	-	๗.๑๑	-	-
ลำพะยา	๖	-	-	-	๖.๒๗	-	-
ยะลา	๑๓	-	-	-	๓.๓๗	-	-
ลำใหม่	๗๕	-	-	-	๑๑.๖๖	-	-
รวมทั้งหมด	๖๒๒	-	-	-	๑๑๔.๖๓	-	-

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๗

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ว่า ไม่มี)

ไม่มี

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครัวเรือนและประชากร

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครัวเรือนและประชากร อำเภอยะลา

ที่	ชื่อตำบล	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากรทั้งหมด (คน)		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	พร่อน	๑,๒๙๒	๗๐๖	๒,๗๖๓	๒,๗๙๗	๕,๕๖๐
๒	เปาะเล้ง	๑,๒๓๐	๖๒๗	๒,๗๘๗	๒,๗๓๐	๕,๕๑๗
๓	บันนังสราเรง	๑,๖๒๑	๘๐๗	๓,๙๔๔	๓,๙๗๐	๗,๙๑๔
๔	ยูโป	๑,๗๗๔	๑,๐๗๐	๓,๓๘๙	๓,๖๘๔	๗,๐๗๓
๕	สะเตงนอก	๑๔,๗๓๔	๙๐๓	๑๖,๔๐๗	๑๗,๕๐๗	๓๓,๙๑๔
๖	ลิดล	๑,๕๙๔	๕๓๖	๒,๙๘๔	๓,๐๗๒	๖,๐๕๖
๗	บุตี	๒,๙๑๕	๙๗๓	๕,๖๔๖	๕,๘๓๓	๑๑,๔๗๙
๘	หน้าถ้ำ	๙๑๙	๓๙๗	๑,๗๑๖	๑,๖๙๑	๓,๔๐๗
๙	ตาเซะ	๑,๖๖๕	๙๑๙	๓,๐๑๓	๓,๐๘๑	๖,๐๙๔
๑๐	ท่าสาป	๑,๖๘๖	๘๖๓	๔,๐๖๒	๔,๑๐๘	๘,๑๗๐
๑๑	ลำพะยา	๑,๔๙๙	๙๕๐	๒,๔๒๙	๒,๖๐๐	๕,๐๒๙
๑๒	ยะลา	๘๐๔	๓๖๖	๑,๘๖๒	๑,๙๕๘	๓,๘๒๐
๑๓	ถ้ำใหม่	๑,๗๐๓	๘๗๘	๓,๐๕๕	๓,๑๖๔	๖,๒๑๙
รวม		๓๓,๔๓๖	๙,๙๙๕	๕๔,๐๕๗	๕๖,๑๙๕	๑๑๐,๒๕๒

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๕ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอเมืองยะลา

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๓,๐๔๗	๓๒.๔๘
๕๖ - ๖๕ ปี	๒,๙๗๓	๓๑.๖๙
๔๖ - ๕๕ ปี	๒,๑๒๔	๒๒.๖๔
๓๖ - ๔๕ ปี	๙๖๓	๑๐.๒๖
๒๖ - ๓๕ ปี	๒๕๙	๒.๗๖
๑๘ - ๒๕ ปี	๑๖	๐.๑๗
รวม	๙,๓๘๒	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๖ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๗,๒๗๙	๗๗.๕๘
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒,๑๐๓	๒๒.๔๒
รวม	๙,๓๘๒	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา พ.ศ. ๒๕๖๘

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	เนื้อที่ (ไร่)
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๕,๖๐๘	๒๓,๓๖๐
เช่า	๘๒๑	๒,๕๗๔
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๗๗๗	๓,๔๖๔
รวม **	๖,๑๐๖	๒๙,๓๙๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา พ.ศ. ๒๕๖๘

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของตนเอง)

ตารางที่ ๑๘ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

รวม	ประเภทเอกสารสิทธิ์			
	โฉนด/น.ส. ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์ อื่นๆ
๖,๑๑๐	๕,๐๘๔	๐.๐๐	๐.๐๐	๖๒๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา พ.ศ. ๒๕๖๘

๖) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

เกษตรกรมีรายได้จากการเกษตรต่อปี ดังนี้

ช่วงรายได้ (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐	๑๐๗	๘๑.๐๖
๖๐,๐๐๐ – ๑๑๙,๙๙๙	๑๘	๑๓.๖๔
๑๒๐,๐๐๐ – ๑๗๙,๙๙๙	๓	๒.๒๗
๑๘๐,๐๐๐ – ๔๙๙,๙๙๙	๓	๒.๒๗
๕๐๐,๐๐๐ – ๙๙๙,๙๙๙	๐	๐

ตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๑	๐.๗๖
รวม	๑๓๒	๑๐๐.๐๐

๗) สินเชื่อและภาระหนี้ของเกษตรกร

ช่วงหนี้สิน (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐	๕	๘๓.๓๓
๖๐,๐๐๐ – ๑๑๙,๙๙๙	๐	๐
๑๒๐,๐๐๐ – ๑๗๙,๙๙๙	๐	๐
๑๘๐,๐๐๐ – ๔๙๙,๙๙๙	๐	๐
๕๐๐,๐๐๐ – ๙๙๙,๙๙๙	๐	๐
ตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๑	๑๖.๖๗
รวม	๖	๑๐๐.๐๐

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ประมาณ ๗๖ % ศาสนาพุทธประมาณ ๒๓ % คริสต์
ประมาณ ๐.๗๕ % และอื่น ๆ ประมาณ ๐.๒๕ %

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

๒.๑.) กลุ่มไทยอิสลาม

- การถือศีลอด โดยประชาชนจะงดการบริโภคอาหาร หรือดื่มน้ำผ่านลำคอในเวลากลางวัน จะบริโภค
อาหารหรือดื่มน้ำในเวลาหลังจากพระอาทิตย์ตกและหยุดการบริโภคก่อนพระอาทิตย์ขึ้น โดยจะถือศีลอดเป็นเวลา
๑ เดือนในเดือนรอมฎอน

- การเข้าสุนัต เมื่อเด็กชายชาวมุสลิมอายุประมาณ ๘-๑๕ ปี ผู้ปกครองจะจัดพิธีเข้าสุนัต หรือพิธีคอตัน
ในตามหลักศาสนาอิสลาม การเข้าสุนัต คือ การขลิบปลายอวัยวะเพศออกเพื่อให้สะดวกในการทำมาสะอาด

- การปฏิบัติเมื่อเด็กแรกเกิด เมื่อแรกคลอดหลังอาบน้ำทำความสะอาดเด็กแล้ว บิดาหรือผู้มีความรู้ทาง
ศาสนาจะทำพิธีอะซาน พุดกรอกที่หูข้างขวาและกอมัด พุดกรอกที่หูซ้ายของเด็กเป็นภาษาอาหรับ

- พิธีโกนผมไฟ ตั้งชื่อ และพิธีเชือดสัตว์

- การปฏิบัติตนของมารดาและการเลี้ยงดูเด็ก

- การให้เด็กเล่าเรียนพระคัมภีร์อัลกุรอาน

- ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงาน

- ประเพณีกินเหนียว

- ประเพณีเกี่ยวกับงานศพ ซึ่งชาวไทยอิสลามที่ถึงแก่กรรมเจ้าภาพจะทำพิธีละหมาดและฝังภายใน ๒๔
ชั่วโมง

- การละหมาด มุสลิมจะต้องละหมาดเป็นการนัสการต่อพระผู้เป็นเจ้าวันละ ๕ เวลา คือ เช้าก่อนพระ
อาทิตย์ขึ้น ปาย เย็น หลัง พระอาทิตย์ตกและกลางคืน

- วันสำคัญทางศาสนาอิสลาม เช่น วันตรุษหรืออารีรายอ วันอีดิ้ลฟิตรี วันอีดิ้ลอัฎฮา วันขึ้นศักราชใหม่
วันเมาลิด วันอาซูรอ วันเม็ยะร่าจ วันนิสฟูชะอ์บาน ฯลฯ

- ประเพณีเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม ชาวไทยมุสลิมจะไม่รับประทานและแตะต้องเนื้อสุกรไม่ รับประทานเนื้อสัตว์บางชนิดที่ไม่ได้เชือดตามหลักศาสนา ไม่ดื่มสุราเมรัยและสิ่งเสพติดต่าง ๆ

๒.๒) กลุ่มไทยพุทธ

- ประเพณีสงกรานต์ ในระหว่างวันที่ ๑๓-๑๕ เมษายน ของทุกปี โดยมีการรดน้ำหัวให้พรแก่ผู้ที่เคารพ นับถือและสาดรดน้ำซึ่งกันและกัน

- ประเพณีวันลอยกระทง ในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒

- ประเพณีวันสารทเดือนสิบ เพื่อทำบุญให้แก่ญาติมิตร บุพการีที่เสียชีวิตไปแล้วโดยจะทำใน แรม ๑ ค่ำเดือน ๑๐

- วันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา จะมีการทำบุญ ทางศาสนาที่วัดใกล้บ้าน

๑.๒. องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
สะเตง	๐	๐	๐	๐	๕	๕๒	๑๘	๒๒๓	๑๒	๕,๒๑๙	๐	๐
บุตตี	๔	๔๒	๕	๕๘	๓	๓๕	๕	๘๗	๑	๑,๒๔๒	๐	๐
ยูโป	๑	๑๑	๑	๑๐	๑	๑๒	๓	๓๐	๐	๐	๐	๐
ลิตล	๑	๑๐	๑	๑๑	๒	๒๕	๕	๔๗	๐	๐	๐	๐
ยะลา	๒	๒๒	๐		๑	๑๐	๑	๗	๐	๐	๐	๐
ท่าสาป	๒	๒๐	๑	๑๐	๓	๓๑	๓	๒๙	๐	๐	๐	๐
ลำใหม่	๒	๓๖	๒	๓๒	๒	๒๒	๔	๒๗๓	๑	๑๓๙	๐	๐
หน้าถ้ำ	๐		๑	๑๑	๐		๔	๗๗	๐	๐	๐	๐
ลำพะยา	๑	๑๐	๑	๑๑	๓	๓๖	๑๒	๑๐๕	๐	๐	๐	๐
เปาะเล้ง	๒	๒๐	๑	๑๐	๒	๒๐	๔	๖๒	๐	๐	๐	๐
พร่อน	๙	๑๑๗	๑	๑๗	๒	๒๐	๗	๖๓	๐	๐	๐	๐
บันนังสตา	๒	๒๐	๑	๑๐	๒	๒๐	๗	๙๔	๐	๐	๐	๐
สะเตงนอก	๓	๓๖	๑	๑๐	๔	๔๐	๑๑	๑๒๖	๔	๕๗๑	๐	๐
ตาเซะ	๓	๓๐	๑	๑๐	๒	๒๐	๓	๔๙	๐	๐	๐	๐
รวม	๓๒	๓๗๔	๑๗	๒๐๐	๓๒	๓๔๓	๘๗	๑,๒๗๒	๑๘	๗,๑๗๑	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา ยะลา, พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๒๑๓
เครื่องมือ	๑๒
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๖๙
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๗๖
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๔๙
รวม	๔๑๙

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองยะลา

ชื่อ	ที่ตั้ง	จำนวนสมาชิก
วิสาหกิจชุมชนหลังคลอง	เลขที่ ๑๕ ซอย ๓ ถนนลิโรรส ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๙
วิสาหกิจชุมชนน้ำพริกสูตรแม่ผัว	เลขที่ ๑ ถนนวิฑูรอุทิศ๑๒ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้รับซื้อผลผลิตทางการเกษตร	เลขที่ ๑๑๑ ถนนตลาดเมืองใหม่ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๒๔
วิสาหกิจชุมชนสวนพุดสีบุปผาสวนเรียนรู้เกษตรอินทรีย์	เลขที่ ๑๖๔/๑ ถนนเมืองใหม่ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๙
วิสาหกิจชุมชนหมอนแปรรูปชุมชนหลังกองร้อย	เลขที่ ๖๐/๑ ถนนสุขยางค์ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๗
วิสาหกิจชุมชนตลาดเกษตรยะลา	เลขที่ ตลาดเกษตรจังหวัดยะลา ถนนวงเวียน ๒ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๕
วิสาหกิจชุมชนโครงการธุรกิจเพื่อสังคมเพื่อเด็กกำพร้า	เลขที่ ๑๑๕/๓๓ ถนนลิโรรส ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มขนมปันสิบไส้ปลาคุณตุ้ม	เลขที่ ๔๗/๒ ถ.วงเวียน ๓ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๘
วิสาหกิจชุมชนผลิตและพัฒนาสินค้าเกษตร	เลขที่ ๒๗/๒ ถนนพิศาลอุทิศ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมอาชีพชุมชนตลาดเกษตร	เลขที่ ๙๗/๔๘๑ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๒๔
วิสาหกิจชุมชนท.๕ ผลิตภัณฑ์จากไม้และสมุนไพร	เลขที่ ๕๔ ถนนอนุสรณ์มหาราช ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องหนังสันกาลาคีรี	เลขที่ ๗๔/๓๖ ถนนเทศบาล๑ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทุเรียน (สาย๑๕ กะปิยะ-บังยี)	เลขที่ ๑๐๑/๑๓ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรยั่งยืนอำเภอเมืองยะลา	เลขที่ ๙/๑๒ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๐

วิสาหกิจชุมชนคารุสลาม (ธรรมวิทยา)	เลขที่ ๗๖๒ ถ.สีโรรส ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๗
เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนคัสเตอร์กล้วยหินยะลา	เลขที่ ๓๗ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๘
เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนผู้รวบรวมผลผลิตทุเรียน จังหวัดยะลา	เลขที่ ๑๑๑ ถนนสาย ๑๕ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๗
เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนทุเรียนคุณภาพพายแดนใต้	เลขที่ ๑๕๓ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๓๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรปลูกข้าวพื้นเมืองปลอดสารพิษ	เลขที่ ๑๘/๑ หมู่ ๑ ตำบลบุตี อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๒๕
วิสาหกิจชุมชนชั้นโรงบูตี	เลขที่ หมู่ ๗ ตำบลบุตี อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๗
วิสาหกิจชุมชนบายอพงยาวิ	เลขที่ หมู่ ๗ ตำบลบุตี อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๒๓
วิสาหกิจชุมชนอ้อยคั้นน้ำบ้านปือแน	เลขที่ ๓๒/๓ หมู่ที่ ๔ ตำบลบุตี อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มยางเกษตรบ้านคลองทรายใน	เลขที่ ๙๙/๑๑ หมู่ ๕ ตำบลยุโป อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๔
วิสาหกิจชุมชนฮิบู ฮิบู	เลขที่ ๒๒ หมู่ ๖ ตำบลยุโป อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๙
วิสาหกิจชุมชนแปรรูปน้ำผึ้งชันโรง	เลขที่ ๑๔๑ หมู่ ๓ ตำบลยุโป อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านตาโละ	เลขที่ ๓๒/๒ หมู่ ๕ ตำบลลิคิล อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๑๐
วิสาหกิจชุมชนชั้นโรงยอดเขาไต่สะเฮะห์	เลขที่ ๖๑ หมู่ ๕ ตำบลลิคิล อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปการเกษตรบ้านตาโล๊ะ	เลขที่ ๘๒/๑ หมู่ ๕ ตำบลลิคิล อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านลูโบ๊ะปือแต	เลขที่ ๑/๑ หมู่ ๑ ตำบลลิคิล อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๘
เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนชั้นโรงจังหวัดยะลา	เลขที่ ๖๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลลิคิล อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๑๐
วิสาหกิจชุมชนยะลาแปรรูป	เลขที่ ๒๕/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลยะลา อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มกะลาทำสาป	เลขที่ ๔/๖ หมู่ ๓ ตำบลท่าสาป อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๕

วิสาหกิจชุมชนรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร จ.ยะลา	เลขที่ ๘๓/๑ หมู่ ๔ ตำบลท่าสาป อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มมัตย้อมเมืองเก่ายะลา	เลขที่ ๖๑/๒ หมู่ ๑ ตำบลท่าสาป อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๗
วิสาหกิจชุมชนศูนย์รวมน้ำยางสกลย.จังหวัดยะลา	เลขที่ ๘๕/๑ หมู่ ๗ ตำบลลำใหม่ อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๔๑
วิสาหกิจชุมชนนูริส ฟาร์มลำใหม่	เลขที่ ๒๗/๒ หมู่ ๕ ตำบลลำใหม่ อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๑๘
วิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล	เลขที่ ๘๕/๓ หมู่ ๑ ตำบลลำใหม่ อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๒๐๗
วิสาหกิจชุมชนสุรากันไอยะลังกะ ลำใหม่	เลขที่ ๘๕/๘ หมู่ที่ ๑ ตำบลลำใหม่ อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๗
วิสาหกิจชุมชนบ้านชาสมุนไพร ตำบลหน้าถ้ำ	เลขที่ ๖๔/๒ หมู่ ๑ ตำบลหน้าถ้ำ อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบันนังลัว	เลขที่ ๑๗/๕ หมู่ ๒ ตำบลหน้าถ้ำ อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๒๐
วิสาหกิจชุมชนป่าเต็งบันวา	อาคารเอนกประสงค์ ม.๒ ตำบลหน้าถ้ำ อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๓๒
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้ามัดย้อมสีมายา	เลขที่ ๑๓๖ หมู่ ๑ ตำบลหน้าถ้ำ อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๔
วิสาหกิจชุมชนผ้าปักลำยา	อาคารองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา หมู่ ๔ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๗
วิสาหกิจชุมชนลำยาเอิร์บ	ศาลาเอนกประสงค์ หมู่ ๖ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๗
วิสาหกิจชุมชนแปรรูปตาลโตนด ต.ลำพะยา	เลขที่ ๓๗/๖ หมู่ ๓ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๗
วิสาหกิจชุมชนลำยาฮันนี่	โรงเรียนลำพะยาประชานุเคราะห์ หมู่ที่ ๔ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๑๑
วิสาหกิจชุมชนทุเรียนนามเขียว ไร่หนอง ลำยา	เลขที่ ๓๙/๓ หมู่ที่ ๒ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๗
วิสาหกิจชุมชนผู้สูงอายุประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์	องค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา หมู่ที่ ๔ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๑๒
วิสาหกิจชุมชนลำยาคราฟท์	อาคารเอนกประสงค์ หมู่ที่ ๑ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๗
วิสาหกิจชุมชนลำยาคลิ้น	เลขที่ ๑๐/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๗

วิสาหกิจชุมชนจักสานบ้านลำพะยา	เลขที่ ๒ หมู่ที่ ๖ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๑๑
วิสาหกิจชุมชนทำขนมและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรชุมชนบ้านพรุ	เลขที่ ๒๙ หมู่ที่ ๓ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๘
วิสาหกิจชุมชนก้านพร้าวลำยา	อาคารเอนกประสงค์ หมู่ ๔ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๑๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงโคพอเพียงเปาะเล้ง	เลขที่ ๒๑ หมู่ ๓ ตำบลเปาะเล้ง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดตำบลเปาะเล้ง	ที่ทำการกำนัน หมู่ที่ ๒ ตำบลเปาะเล้ง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๒๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมอาชีพสตรี ม.๑ เปาะเล้ง	เลขที่ ๒๘ หมู่ ๑ ตำบลเปาะเล้ง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๒
วิสาหกิจชุมชนชมรมสายใยรักแห่งครอบครัว	เลขที่ ๘๔/๒ หมู่ ๔ ตำบลเปาะเล้ง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๕
วิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดภัยบ้านดุง	เลขที่ ๘๖/๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๗
วิสาหกิจชุมชนพัฒนาจাহัน	เลขที่ ๗๑ หมู่ ๖ ตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลาสมัสตรีบ้านจাহัน	เลขที่ ๑๖/๕ หมู่ที่ ๖ ตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคบ้านพร่อน	เลขที่ ๕๙ หมู่ ๑ ตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำพริกสวาน้อยบ้านดุง	เลขที่ ๗๓ หมู่ ๒ ตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๑๑
วิสาหกิจชุมชนดุงฟาร์ม	เลขที่ ๗๘/๓ หมู่ ๒ ตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๘
วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านตาสา	เลขที่ ๗๐/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๑๖๐	๑๓
วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลไม้ทุเรียนบิโล	เลขที่ ๑๐๕/๑ หมู่ ๔ ตำบลบันนังสาเรง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๘
วิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรและเลี้ยงสัตว์	เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๖ ตำบลบันนังสาเรง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านตาราตะ	เลขที่ ๑๐๓ หมู่ ๓ ตำบลบันนังสาเรง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดตำบลบันนังสาเรง	เลขที่ ๒๒/๒ หมู่ ๔ ตำบลบันนังสาเรง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๒๔

วิสาหกิจชุมชนผลิตทุเรียนคุณภาพแปลงใหญ่บ้านนังสาเรง	เลขที่ ๔๘/๑ หมู่ ๖ ตำบลบันนังสาเรง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๒๔
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดปอเนาะศึกษาวินัย	เลขที่ ๒๘ หมู่ ๑ ตำบลบันนังสาเรง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๗
วิสาหกิจชุมชนกาแฟโรบัสต์บ้านนังสาเรง	เลขที่ ๖๑/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลบันนังสาเรง อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๗
วิสาหกิจชุมชนโครงการผลิตน้ำดื่มมาตรฐานต้นแบบ กองร้อยสะเตงนอก กองพัน อรบ.หลักเมือง ตำบลสะเตงนอก จังหวัดยะลา	เลขที่ ๑๘๔/๒๖ หมู่ ๖ ถนนร่มเกล้า ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๓๐
วิสาหกิจชุมชนม.๙ รวมใจ น้ำผึ้งชันโรง	เลขที่ ๕๔/๕๗ ม.๙ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๘
วิสาหกิจชุมชนเข้มแข็งโน้ทีโมเดล คอรัลทรีฟาร์ม (Coral Tree Farm)	เลขที่ ๑๗๗/๑๕ หมู่ที่ ๑ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพและอินทรีย์เคมี	เลขที่ ๕๙/๕๕ หมู่ ๙ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๒
วิสาหกิจชุมชนปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ดสะเตงนอก	เลขที่ ๓๐/๘ หมู่ ๓ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๓
วิสาหกิจชุมชนคาร์ซีเนีย	เลขที่ ๔๙/๑๕๙ หมู่ ๙ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๗
วิสาหกิจชุมชนอีดักวาแปรรูปการเกษตร	เลขที่ ๕๗/๔๓ หมู่ ๔ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๙
วิสาหกิจชุมชนคนรักถิ่นยะลา	เลขที่ ๒๙/๒๕ หมู่ ๑๒ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มครอบครัวมีดเลาะดาสับปรด	เลขที่ ๗/๑๑ หมู่ ๗ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๗
วิสาหกิจชุมชนConcur	เลขที่ ๔๔/๓๓ หมู่ ๑๑ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๘
วิสาหกิจชุมชนป.ศิริ	เลขที่ ๑๔๘/๕๙ หมู่ ๖ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๒
วิสาหกิจชุมชนรวบรวมไม้ผลตำบลตาเซะ	เลขที่ ๘/๕ หมู่ ๑ ตำบลตาเซะ อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร	เลขที่ ๘๙/๑ หมู่ ๓ ตำบลตาเซะ อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๙
วิสาหกิจชุมชนทำขนมต้นแบบ(ทองม้วน ทองพับ)	เลขที่ ๖๗/๒๐ หมู่ ๑ ตำบลตาเซะ อำเภอเมืองยะลา ยะลา ๙๕๐๐๐	๓๐

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกรและกลุ่มส่งเสริมอาชีพ อำเภอเมืองยะลา

ชื่อกลุ่ม	ที่ตั้งกลุ่ม			จำนวนสมาชิก (คน)
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปบ้านตาโล๊ะ	๘๒/๑	๕	ลิตล	๑๑
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเบอเล้ง	๑๔๑	-	สะเตง	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร.ร. ดชด.เฉลิมพระเกียรติฯ	-	๕	บุดี	๑๒
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบันนังลัว	๑๗/๕	๒	หน้าถ้ำ	๑๑
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านท่าสาป	๗๘/๑	๑	ท่าสาป	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทำขนมต้นแบบ (ทองม้วน-ทองพับ)	-	๑	ตาเซะ	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสบู่น้ำผึ้งชั้นโรง	-	๗	บุดี	๑๑
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบิ๊อแนบุดี	-	๔	บุดี	๑๔
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรปลูกผักบ้านทุ่งยามู	-	๔	ยุโป	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปบ้านเนียง	-	๔	เปาะเล้ง	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสามัคคี	-	๕	บุดี	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปกาแฟโบราณบันนังสาเรง	๖๒	๖	บันนังสาเรง	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านน้ำเย็น	-	๒	ลำใหม่	๑๖
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบาลูกาบาลู	๑๐๙/๑	๙	บุดี	๑๑
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่งคา	-	๒	ยะลา	๑๖

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจกสถานบ้านลำพะยา	-	๖	ลำพะยา	๑๑
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านตาสา	๗/๑	๓	พร่อน	๑๗
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านตาสา	-	๓	พร่อน	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนคานติธรรม	๔๓/๑	๒	สะเตงนอก	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านตาเซะ	-	๓	ตาเซะ	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนอิสลามศาสน์ดารุสสาลาม	-	๓	ตาเซะ	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนสามแยกบ้านเนียง (สิทธิพันธ์อนุกุล)	-	๔	เปาะเส้ง	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนสลากกินแบ่งสงเคราะห์ ๑๓๔ (บ้านจืองา)	-	๒	เปาะเส้ง	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนนิบงชูปถัมภ์	-		สะเตง	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนเทศบาล ๒ (บ้านมลายูบางกอก)	-		สะเตง	๑๒
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนเทศบาล ๔ (ธนวิถี)	-		สะเตง	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนเทศบาล ๕ (ตลาดเก่า)	-		สะเตง	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียน ดชด.เฉลิมพระเกียรติฯ ต.บุตี	-	๕	บุตี	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ยะลา	-	๑	บุตี	๑๕
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนอุดมศาสนวิทยา	๓๖	๒	บุตี	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนเทศบาล ๓	-		สะเตง	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านยูโป	-	๑	ยูโป	๑๒
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านพร่อน	๑	๑	พร่อน	๑๐

กลุ่มยูวเกษตรกรโรงเรียนบ้านบุรินทร์	-	๒	ลิตล	๑๐
กลุ่มยูวเกษตรกรโรงเรียนบ้านบาตัน	-	๔	ลิตล	๑๕
กลุ่มยูวเกษตรกรโรงเรียนบ้านท่าสาป	-	๑	ท่าสาป	๑๐
กลุ่มยูวเกษตรกรโรงเรียนบ้านบันนังนุโย	-	๒	บันนังสาเรง	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรรวบรวมไม้ผลตำบลตาเซะ	-	๑	ตาเซะ	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปลูกปาล์มน้ำมัน	-	๕	ตาเซะ	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรทำนา	-	๒	ตาเซะ	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรพัฒนาอาชีพบ้านโขง	-	๓	เปาะเส้ง	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรกลุ่มส่งเสริมอาชีพเลี้ยงแพะนมปายอ	-	๒	ท่าสาป	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปรับปรุงคุณภาพไม้ผลบ้านตาราตะ	-	๓	บันนังสาเรง	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรฝั่ง ชันโรงตำบลบุดี	-	๗	บุดี	๑๑
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเกษตรกรปลูกข้าวพื้นเมืองปลอดสารพิษ	-	๑	บุดี	๑๑
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปลูกผักบ้านต้นหยี	-	๗	ลำพะยา	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศพก.เครือข่ายบ้านลางา	-	๕	สะเตงนอก	๑๓
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเกษตรกรปลูกผักบ้านสวนส้ม	-	๗	สะเตงนอก	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเลี้ยงโคขุนกำแพงบูเกะ	-	๘	สะเตงนอก	๑๓
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปลูกพืชผักท่าสาป	-	๔	ท่าสาป	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรพัฒนาอาชีพเกษตรกรบ้านทุ่งยามู	-	๔	ยูโป	๑๑

กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสวนNuris Farm Lammai	-	๕	ลำใหม่	๑๑
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเกษตรกรทำนา	-	๒	พร่อน	๑๑
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเกษตรกรทำนาปี ม.๑ ต.พร่อน	-	๑	พร่อน	๑๑
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเยาวชนชนส่านผืนบ้านพร่อน	-	๑	พร่อน	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ศพก.เครือข่ายข้าวตำบลยะลา	๕๑/๑	๓	ยะลา	๑๒
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรโครงการ๙๑๐๑กลุ่มทำปุ๋ยหมักชีวภาพ	-	๕	ลิดล	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปลูกทุเรียนตำบลเปาะเส้ง	-	๒	เปาะเส้ง	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปลูกทุเรียนพวงมณีต.พร่อน	-	๖	พร่อน	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปลูกทุเรียนหมอนทองต.พร่อน	-	๑	พร่อน	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเกษตรกรปลูกทุเรียนตำบลบุดี	-	๔	บุดี	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปลูกพืชพลังงานและปศุสัตว์หัวเขาปาโจ	-	๓	ยะลา	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเพาะเห็ดปอเนาะศึกษาวินัย	๒๘/๗	๑	บันนังสาเรง	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปลูกผักสวนครัวตำบลพร่อน	๔๗	๕	พร่อน	๑๘
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปลูกผักผสมผสานตำบลพร่อน	๗๐/๑	๓	พร่อน	๑๖
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปลูกผักสวนครัว	-	๗	บุดี	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรการเลี้ยงผึ้งชันโรง	-	๑	ลำใหม่	๒๕
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเกษตรกรกลุ่มเสื่อแดง	-	๒	พร่อน	๑๕
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเกษตรกรบ้านตาสา	๗/๑	๓	พร่อน	๑๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มสหกรณ์ อำเภอเมืองยะลา

ชื่อ	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจจังหวัดชายแดนใต้ จำกัด	๕๕ ถ.สุขยางค์	สะเตง	๑,๑๒๙
สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดยะลา จำกัด	๓๑ ถ.วงเวียน	สะเตง	๓,๑๙๖
สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดยะลา จำกัด	๙๓ ถ.เทศบาล	สะเตง	๑,๘๓๒
สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลยะลา จำกัด	๑๕๒ ถ.สิโรรส	สะเตง	๑,๒๖๕
สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลสิโรรส จำกัด	๒๔๗-๒๔๙ ถ.สิโรรส	สะเตง	๒๐๘
สหกรณ์ออมทรัพย์ครูยะลา จำกัด	๓๗๑-๓๗๕ ถ.สิโรรส	สะเตง	๑๐,๘๖๓
สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๔ จำกัด	๑๓๔ ม.๑	ปุดี	๑,๒๔๒
สหกรณ์ออมทรัพย์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดยะลา จำกัด	๘ ซ.พูนสุข ถ.ผังเมือง ๒	สะเตงนอก	๒๕๙
สหกรณ์การเกษตรเมืองยะลา จำกัด	๑๒๔/๙ ซ.๑ ถ.เปรมจิตต์-สุรพันธ์	สะเตง	๑,๙๐๔
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ยะลา จำกัด	๗-๑๕ ถ.รัฐค้ำนิง	สะเตง	๒๐,๓๔๖
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรยะลา จำกัด	๙๗/๔๘๒ ถ.สาย ๑๕	สะเตง	๑๗
สหกรณ์การเกษตรอิสลามยะลา	๘๑/๑๖ ม.๑๒	สะเตงนอก	๙๕
สหกรณ์อุตสาหกรรมน้ำยาง กยท.จ.ยะลา จำกัด	๘๕/๑ ม.๗	ลำใหม่	๑๓๙
สหกรณ์เดินรถยะลา จำกัด	๔๘ ถ.กาญจนา	สะเตง	๒๐๐
สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงยะลา จำกัด	๑๗ ซ.ชุมชนตามันศรีมาญา	สะเตงนอก	๑๕๑
สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงนิบงพัฒนา จำกัด	๔๓ ถ.มุสลิมบำรุง	สะเตง	๓๓
สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงชุมชนตะอาวน จำกัด	๔๒/๓๓ ม.๓	สะเตงนอก	๖๖
สหกรณ์อิสลามบีนา จำกัด	๑๖๓ ถ.สุขยางค์	สะเตง	๑๑,๑๙๘

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกต.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ประมง	
เปาะเล้ง	-	๑	๑	๑	๑	-	-	-	-
ท่าสาป	-	๑	๑	๑	๑	-	-	-	-
บันนังสวาง	-	๑	๑	๑	๑	-	-	-	๑
ลิคัล	-	๑	๑	๑	๑	-	-	-	-
ลำพะยา	๑	-	๑	๑	๑	-	-	-	-
หน้าถ้ำ	-	๑	๑	๑	๑	-	-	-	-
ยะลา	-	๑	๑	๑	๑	-	-	-	๑
ลำใหม่	-	๒	๑	๑	๑	-	-	๑	-
บูดี	-	๑	๑	๑	๑	-	๑	๑	๑
สะเตงนอก	-	๑	๑	๑	๑	-	-	๑	-
พร่อน	-	๑	๑	๑	๑	-	๑	-	-
ยูโป	-	๑	๑	๑	๑	-	-	๑	๑
ตาเซะ	-	๑	๑	๑	๑	-	-	-	-
รวม	๑	๑๓	๑๓	๑๓	๑๓	-	๒	๔	๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา พ.ศ. ๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตรอำเภอเมืองยะลา

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร รณพลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
เปาะเล้ง	-	๑	๑	๑	๔	๔	-	-	-
ท่าสาป	-	๑	๑	๑	๖	๖	-	-	-
บันนังสวาง	-	๑	๑	๑	๖	๖	-	-	-
ลิคัล	-	๑	๑	๑	๕	๕	-	-	-
ลำพะยา	-	๑	๑	๑	๗	๗	-	-	-
หน้าถ้ำ	-	๑	๑	๑	๔	๔	-	-	-
ยะลา	-	๑	๑	๑	๓	๓	-	-	-
ลำใหม่	-	๑	๑	๑	๗	๗	๑	-	-
บูดี	-	๑	๑	๑	๙	๙	-	-	-

สะเตงนอก	-	๑	๑	๑	๑๓	๑๓	-	-	-
พร่อน	-	๑	๑	๑	๖	๖	-	-	-
ยุโป	-	๑	๑	๑	๖	๖	๑	-	-
ตาเซะ	-	๑	๑	๑	๕	๕	-	-	-
รวม	-	๑๓	๑๓	๑๓	๘๑	๘๑	๒	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอเมืองยะลามีราษฎรชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกราษฎรชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของราษฎรแต่ละคน ซึ่งในอำเภอเมืองยะลามีราษฎรชาวบ้านจำนวน ๑๖ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลราษฎรชาวบ้าน อำเภอเมืองยะลา

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
เปาะเส้ง	๑	นายตุลบาชี สาและ	๑๒๑/๒ ม.๑ ต.เปาะเส้ง
ท่าสาป	๒	นายมะ อาแด นายมะดารี บือราเฮง	๒๗ ม.๒ ต.ท่าสาป ๘๒/๓ ม.๔ ต.ท่าสาป
บันนังสวาง	๒	นายมะสือดี กูโน นายรอมลี มะสาพา	๔๘/๑ ม.๖ ต.บันนังสวาง ๙๕ ม.๓ ต.บันนังสวาง
ลิคิล	๒	นายมะดารี อารี นายสะแบอั้ง ตาเฮ	๙๖/๑ ม.๓ ต.ลิคิล ๕๐/๓ ม.๒ ต.ลิคิล
ลำพะยา	๑	นายพุนโซค สุขสีเสน	๓๙/๑ ม.๑ ต.ลำพะยา
หน้าถ้ำ	๑	นายพนม ทองหนูแดง	๕๙/๓ ม.๔ ต.หน้าถ้ำ
ยะลา	๑	นายมะบ๊ะ โต๊ะเฮง	๕๑/๑ ม.๓ ต.ยะลา
ลำใหม่	๑	นายอิสมาแอล ลาเต๊ะ	๒๗/๒ ม.๕ ต.ลำใหม่
บุตี	๑	นายมะรอมมี หะยียะปาร์	๑๖/๒ ม.๑ ต.บุตี
สะเตงนอก	๑	นายอับดุลวาทะ ปะจูลี	๗๘ ม.๘ ต.สะเตงนอก
พร่อน	๑	นายมุฮัมมัดบดรี เจ๊ะเลาะ	๗๐/๑ ม.๓ ต.พร่อน
ยุโป	๑	นายพินัย แก้วจันทร์	๗๒/๕ ม.๑ ต.ยุโป
ตาเซะ	๑	นายสนิท รัตนซ้อน	๖๙/๑๑ ม.๑ ต.ตาเซะ
รวม	๑๖		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมือง จังหวัดยะลา						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรม หลักของศูนย์ เครือข่าย	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ-สกุล ประธาน ศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ฯ
			หมู่	ตำบล		
1	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตรเครือข่าย ตำบลท่าสาป	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืน ต้น	5	ท่าสาป	นางมารีแย ยะแดมะ	0862873518
2	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตรเครือข่าย ตำบลตาเซะ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืน ต้น	1	ตาเซะ	นายสนิท รัตนซ้อน	0883901545
3	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตรเครือข่าย ตำบลบันนังสาเรง	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	6	บันนังสาเรง	นายมะสือดี กุโน	0869564672
4	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตรเครือข่าย ตำบลบูดี	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	8	บูดี	นายชาการียา เดร์	0856734770
5	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตรเครือข่าย ตำบลพร่อน	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	2	พร่อน	นายอาเซ็ง กามา	0828332379
6	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตรเครือข่าย ตำบลยะลา	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	3	ยะลา	นายมะบ๊ะ โต๊ะเฮง	0883880143
7	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตรเครือข่าย ตำบลลิคูล	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืน ต้น	5	ลิคูล	นางยารียะ คีอราแม	0828329750
8	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตรเครือข่าย ตำบลลำใหม่ (ข้าว)	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	5	ลำใหม่	นายอิสมาแอล ลาเตะ	0800370794
9	ศูนย์เครือข่าย ศพก. ด้านปศุสัตว์ (เปิดเทศ)	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุ สัตว์	3	พร่อน	นายอุหมัดบัดรี เจ๊ะเลาะ	0828337698
10	กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์บ้านทองถัน	ศูนย์จัดการดินปุ๋ย ชุมชน (ศดปช.)	6	ลำพะยา	นางละเฮียด พันแสน	0862907746

ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมือง จังหวัดยะลา						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลักของศูนย์เครือข่าย	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ-สกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ประธานศูนย์ฯ
			หมู่	ตำบล		
11	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	1	บุติ	นายมะรอมิ หะยียะปาร์	
12	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลสะเตงนอก	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	5	สะเตงนอก	นายสระรี แลแม	0807114189
13	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลหน้าถ้ำ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	1	หน้าถ้ำ	นายพนม ทองหนูแดง	0872914661
14	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลเปาะเส้ง	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	2	เปาะเส้ง	นายสุไลมัน ดือราแม	0872999035
15	ศพก.เครือข่ายด้านประมง	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	7	ลำใหม่	นายประเทือง หลักทรัพย์	0894628379
16	ศพก. เครือข่าย ด้านประมง	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	3	สะเตงนอก	นายประสิทธิ์ ทองใส	0894628379
17	ศพก.เครือข่าย ด้านประมง	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	1	ยุโป	นายพินัย แก้วจันทร์	0813885161
18	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเครือข่ายตำบลลำใหม่ (ยางพารา)	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	7	ลำใหม่	นายบุญนิตย์ สองแก้ว	0898773977
19	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเครือข่ายตำบลยุโป	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	4	ยุโป	นางนิจตยา ชูขวัญวล	0856283763
20	ศพก.เครือข่ายด้านปศุสัตว์ตำบลบุติ	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	8	บุติ	นายสะอาดรี มะโย๊ะ	0892975131
21	ศพก.เครือข่ายด้านประมงตำบลบุติ	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	2	บุติ	นายบาสรี มะโซะ	0980102878
22	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลตาเซะ	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศคปช.)	5	ตาเซะ	นางอารณ ทองชุม	0622575774

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๒๓ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน พื้นที่ (ไร่)
๑	บุตี	แปลงใหญ่ผักบุตี	พืชผัก	๔๐	๑๔.๒๕
๒	ลำใหม่	แปลงใหญ่ยางพารา	ยางพารา	๓๗	๓๑๖.๓๐
๓	สะเตงนอก	สานสัมพันธ์แพะเนื้อแปลง ใหญ่เมืองยะลา	แพะ	๓๓	๖๕
๔	ลำใหม่	แปลงใหญ่ผักตำบลลำใหม่	พืชผัก	๓๐	๒๒
๕	ตาเซะ	แปลงใหญ่ผักกิมวัง	พืชผัก	๓๐	๑๐
๖	พร่อน	แปลงใหญ่นาข้าวตำบลพร่อน	ข้าว	๘๒	๓๐๗.๗๕
๗	ตาเซะ	แปลงใหญ่มังคุด หมู่ที่ ๑ ตำบลตาเซะ อำเภอเมือง ยะลา จังหวัดยะลา	มังคุด	๓๐	๕๙
๘	เปาะเล้ง	แปลงใหญ่กลุ่มเกษตรกรโค พอเพียงเปาะเล้ง	โค	๓๐	๕๘
๙	บุตี	แปลงใหญ่ยางพารา หมู่ ๘ ตำบลบุตี อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	ยางพารา	๖๗	๓๐๕
๑๐	ยุโป	แปลงใหญ่ยางพารา หมู่ ๑ ตำบลยุโป อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	ยางพารา	๓๔	๓๔๐
๑๑	ตาเซะ	แปลงใหญ่ยางพารา หมู่ ๒ ตำบลตาเซะ อำเภอเมือง ยะลา จังหวัดยะลา	ยางพารา	๕๒	๓๐๓
๑๒	ตาเซะ	แปลงใหญ่ยางพารา หมู่ ๑ ตำบลตาเซะ อำเภอเมือง ยะลา จังหวัดยะลา	ยางพารา	๓๗	๓๐๓
๑๓	เปาะเล้ง	แปลงใหญ่ทุเรียน หมู่ ๒ ตำบลเปาะเล้ง อำเภอเมือง	ทุเรียน	๕๓	๖๘

		ยะลา จังหวัดยะลา			
๑๔	ยุโป	แปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน หมู่ ๓ ตำบลยุโป อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	ข้าวโพดหวาน	๓๐	๘๑
๑๕	ตาเซะ	แปลงใหญ่ยางพารา กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยาง สกย. บ้านทุ่งยอ หมู่ ๕ ต.ตาเซะ อ.เมือง จ.ยะลา	ยางพารา	๓๕	๓๒๓.๕๐
๑๖	ลำใหม่	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๕ ตำบลลำใหม่ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	ข้าว	๘๑	๓๑๒.๕๐
๑๗	ยุโป	แปลงใหญ่ยางพารา กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยาง สกย. ยางเกษตรคลองทรายใน หมู่ ๕ ต.ยุโป อ.เมือง จ.ยะลา	ยางพารา	๓๓	๓๐๗.๕๐
๑๘	ยุโป	แปลงใหญ่ยางพารา หมู่ ๔ ตำบลยุโป อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	ยางพารา	๗๕	๕๗๓.๗๕
๑๙	บันนังสาเรง	แปลงใหญ่แพนงม อำเภอเมืองยะลา หมู่ ๒ ตำบลบันนังสาเรง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	แพนงม	๓๐	๗๗
๒๐	ลำใหม่	แปลงใหญ่ยางพารา หมู่ ๗ ตำบลลำใหม่ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	ยางพารา	๓๕	๔๔๕
๒๑	บูดี	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑ ตำบลบูดี อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	ข้าว	๑๑๖	๓๙๗.๕๐
๒๒	บันนังสาเรง	แปลงใหญ่ทุเรียน หมู่ ๖ ตำบลบันนังสาเรง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	ทุเรียน	๓๕	๔๙
๒๓	ลำใหม่	แปลงใหญ่มะพร้าว หมู่ ๒ ตำบลลำใหม่ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	มะพร้าว	๓๔	๔๔

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๘

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ซึ่งอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๑ ชนิดสินค้า ยางพารา

๑.๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[✓] น้ำฝน []ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

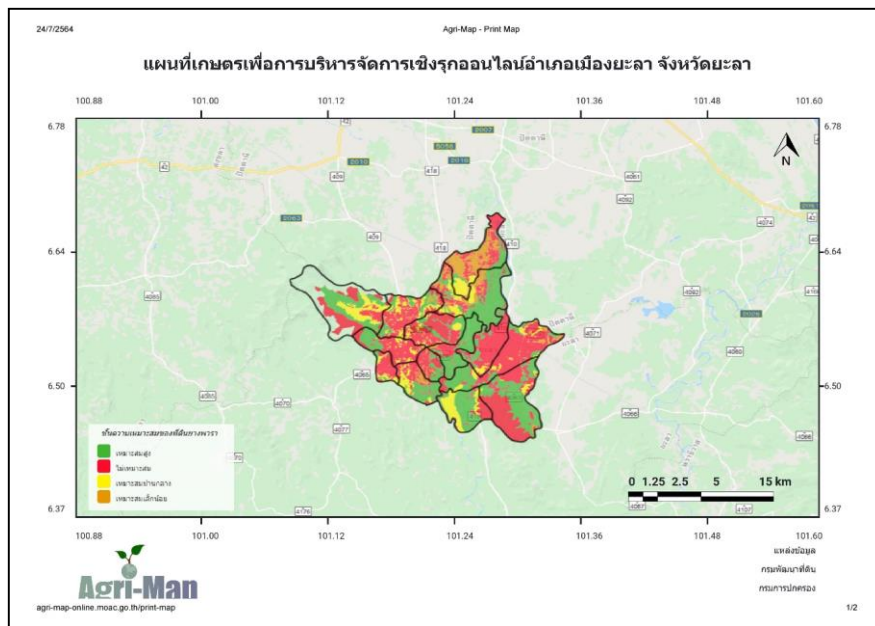
(๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา อำเภอเมืองยะลา

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปาน กลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
ตาเซะ	๒,๐๙๒.๖๙	๑,๙๗๘.๔๒	๖,๘๒๐.๗๕	๕,๖๗๕.๔๘	๑๖,๕๖๗.๓๔
ยูโป	๑๐,๗๕๓.๔๐	๒,๒๒๙.๗๒	๓,๓๗๑.๓๐	๔,๗๕๘.๕๗	๒๑,๑๑๒.๙๙
ลำใหม่	๒,๘๑๑.๖๒	๓,๐๔๐.๒๓	๔๗๐.๖๗	๖,๘๖๐.๑๑	๑๓,๑๘๒.๖๓
พร่อน	๒,๒๙๔.๕๑	๑,๕๒๕.๖๔	๑๔๔.๘๓	๘,๓๔๘.๖๘	๑๒,๓๑๓.๖๖
ลิดล	๒,๔๗๘.๕๘	๑,๑๕๖.๖๑	๒๓.๗๑	๖,๑๕๑.๔๖	๙,๘๑๐.๓๖
ยะลา	๓๘๙.๐๖	๑,๐๐๒.๖๖	-	๒,๘๗๐.๓๙	๔,๒๖๒.๑๑
ลำพะยา	๖,๔๔๑.๗๘	๓,๘๙๙.๐๒	-	๖,๗๘๖.๘๐	๑๗,๑๒๗.๖๐
เปาะเส้ง	๓,๕๖๕.๒๒	๑,๗๙๗.๘๒	๖๙๑.๔๗	๓,๑๓๐.๐๗	๙,๑๘๔.๕๘
หน้าถ้ำ	๑,๔๙๒.๐๕	-	๓๗๗.๑๗	๓,๐๓๗.๕๙	๔,๙๐๖.๘๑
ท่าสาป	๗,๐๕๒.๒๐	๔.๗๗	๒๘๖.๑๕	๒,๐๐๗.๔๑	๙,๓๕๐.๕๓
สะเตงนอก	๕,๕๘๕.๒๔	๑,๙๓๒.๙๓	๗๙๓.๙๖	๑๓,๘๔๗.๕๐	๒๒,๑๕๙.๖๓

บุตตี้	๑๑,๐๕๑.๓๐	๘๒๓.๖๕	๑๗๑.๔๘	๑๒,๕๙๙.๗๐	๒๔,๖๔๖.๑๔
บันนังสาด	๖,๓๗๐.๕๐	๓,๔๔๐.๐๒	-	๒,๒๒๒.๓๔	๑๒,๐๓๒.๘๖
สะเตง	๒,๒๗๘.๘๓	๕๑๓.๘๕	-	๘,๘๕๖.๕๘	๑๑,๖๔๙.๒๕

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา อำเภอเมืองยะลา
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๗)

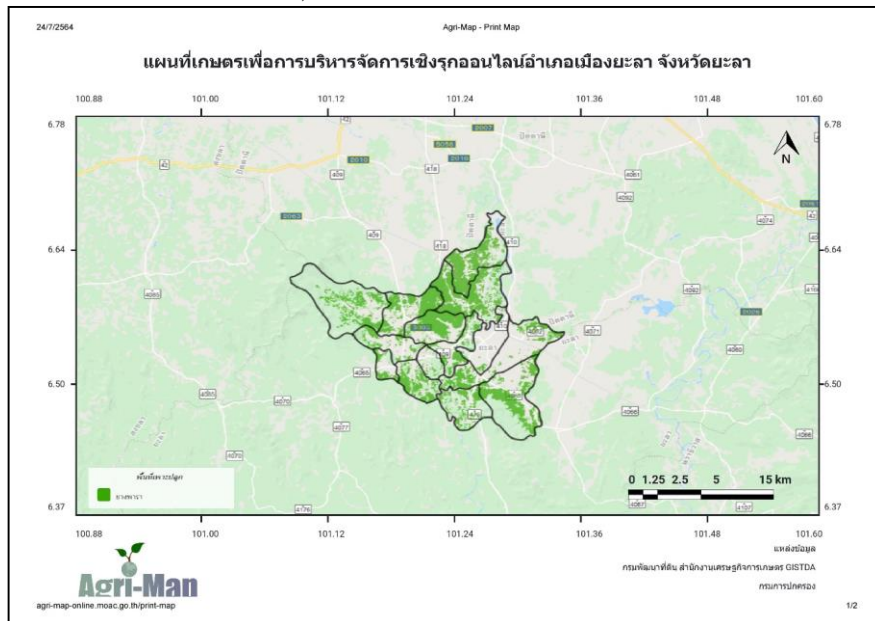
(๒) พื้นที่ปลูกยางพารา

ตารางที่ ๓๐ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตยางพารา อำเภอเมืองยะลา

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)
พร่อน	๔๘๔	๔,๑๓๗	๓,๔๖๔	๘๓๑	๒๔๐
เปาะเส้ง	๘๒๖	๒,๕๙๖	๒,๓๔๔	๔๖๙	๒๐๐
บันนังสาด	๓๙๑	๔,๓๒๒	๓,๙๕๙	๗๙๒	๒๐๐
ยูโป	๖๗๕	๕,๓๕๕	๕,๐๑๕	๑,๒๐๔	๒๔๐
สะเตงนอก	๖๓๐	๓,๗๖๓	๓,๗๓๒	๘๙๖	๒๔๐
ลิดล	๔๔๐	๔,๐๐๖	๓,๙๘๑	๑,๐๓๕.๐๖	๒๖๐
บุตตี้	๗๗๒	๔,๑๐๐	๔,๐๐๗	๑,๐๐๒	๒๕๐
หน้าถ้ำ	๑๓๘	๔๐๙	๓๙๙	๙๖	๒๔๐

ตาเซะ	๕๓๒	๖,๐๕๐	๕,๐๖๐	๑,๒๑๔.๔๐	๒๔๐
ท่าสาป	๔๓๘	๑,๕๔๖	๑,๗๓๘	๓๙๙.๗๔	๒๓๐
ลำพะยา	๖๔๑	๓,๓๓๓	๓,๓๓๓	๘๐๐	๒๔๐
ยะลา	๒๓๐	๓,๙๔๕	๓,๔๓๕	๘๒๔.๔	๒๔๐
ลำใหม่	๕๙๑	๖,๕๑๙	๓,๓๒๖	๘๖๔.๘	๒๖๐
รวม	๖,๗๘๘	๕๐,๐๘๑.๔๖	๔๓,๗๙๓.๐๓	๑๐,๔๒๘.๔๐	๒๓๖.๙๒

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๗ แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเมืองยะลา
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๗

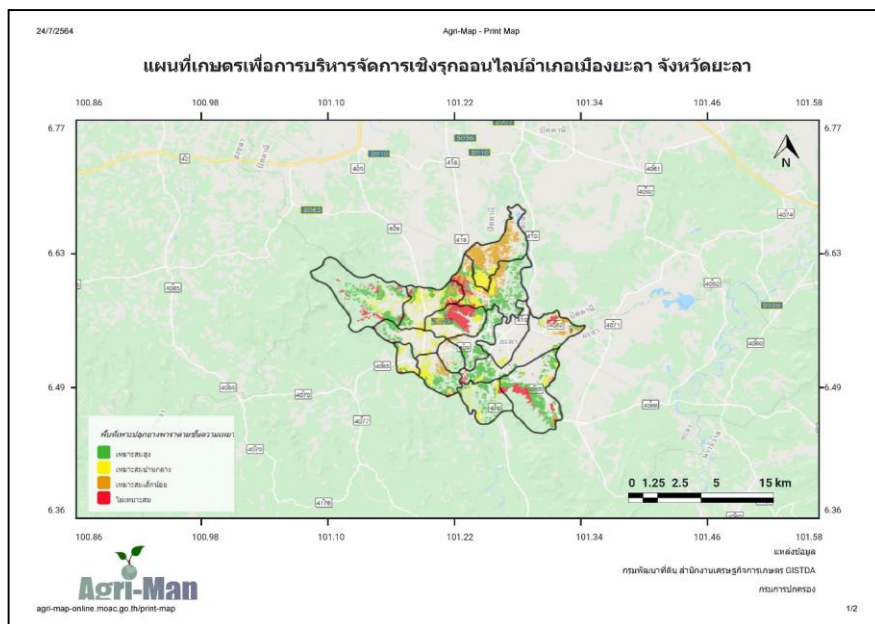
(๓) พื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ตาเซะ	๗๘๔.๐๖	๑,๙๐๔.๙๑	๖,๘๒๐.๗๕	-	๙,๕๐๙.๗๒
ยุโรป	๕,๐๑๒.๘๓	๒,๑๔๖.๗๗	๓,๓๔๘.๙๒	๑,๓๓๐.๐๐	๑๑,๘๓๘.๕๒
ลำใหม่	๒,๕๔๕.๓๖	๓,๐๒๒.๕๐	๔๗๐.๖๖	๑,๑๗๗.๙๘	๗,๒๑๖.๕๐

พริออน	๑,๕๘๒.๐๒	๑,๕๑๒.๗๑	๑๔๔.๘๓	๓,๔๒๘.๒๑	๖,๖๖๗.๗๗
ลิดิล	๑,๒๑๖.๗๓	๑,๑๕๖.๖๑	๒๓.๗๑	๑๗๙.๔๖	๒,๕๗๖.๕๑
ยะลา	๓๔๑.๓๖	๙๘๔.๘๒	-	๙๘.๓๒	๑,๔๒๔.๕๑
ลำพะยา	๓,๖๓๓.๗๗	๑,๑๓๑.๘๔	-	๑,๔๔๐.๖๖	๖,๒๐๖.๒๗
เปาะเส้ง	๑,๗๔๘.๓๕	๑,๗๙๓.๓๗	๖๙๑.๔๗	๑๔๓.๕๔	๔,๔๒๖.๗๓
หน้าถ้ำ	๓๐๐.๕๔	-	๓๗๗.๑๗	๕.๓๐	๖๘๓.๐๑
ท่าสาป	๒,๙๐๒.๔๖	๔.๗๗	๒๘๖.๑๕	-	๓,๑๙๓.๓๘
สะเตงนอก	๓,๑๕๕.๕๙	๑,๐๑๗.๗๖	๗๙๓.๙๖	๘๑๔๒.๓๐	๕,๗๗๙.๖๑
บูดี	๕๕๗๑.๖๓	๗๗๑.๐๖	๑๖๒.๖๐	๒,๐๓๐.๙๗	๘,๕๓๖.๒๖
บันนังส่าเรง	๒,๓๓๓.๘๑	๑,๑๓๕.๐๑	-	๑๗๐.๓๒	๓,๖๓๙.๑๔
สะเตง	๑๙๘.๗๓	๒๙๗.๓๘	-	-	๔๙๖.๑๑

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, สำนักเศรษฐกิจการเกษตร, GISDA (พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองยะลา

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, สำนักเศรษฐกิจการเกษตร, GISDA (พ.ศ.๒๕๖๗)

๑.๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

๑. พันธุ์อาร์อาร์ไอเอ็ม ๖๐๐ ปลูกรวมประมาณ ๙๔ %
๒. พันธุ์พีพี ๕/๕๑ ปลูกรวมประมาณ ๕ %
๓. พันธุ์พื้นเมืองและพันธุ์อื่น ๆ ปลูกรวมประมาณ ๑ %

(๒) การเตรียมดิน

เตรียมดินโดยการไถ ๒ ครั้ง พรวน ๑ ครั้ง ในกรณีที่เป็นพื้นที่ลาดเท มาก เช่น เนินเขาชันเกิน ๑๕ องศา จะต้องทำขั้นบันไดหรือขานดินเพื่อป้องกันมิให้น้ำฝนชะล้างเอาหน้าดินไหล ไป ตามน้ำ อาจทำเฉพาะต้นหรือทำยาวเป็นแนวเดียวกัน ล้อมเป็นวงกลมรอบไปตามไหล่เขาหรือเนินก็ได้ โดย ให้ระดับขนานไปกับพื้นดิน ขั้นบันไดควรกว้างน้อยที่สุด ๑.๕๐ เมตร แต่ละขั้นให้ตัดดินลึกและเอียงเข้าไป ในทางเนินดิน ตรงขอบด้านนอกทำเป็นคันดินสูงประมาณ ๓๐ เซนติเมตร กว้าง ๖๐-๗๐ เซนติเมตร ระยะระหว่าง ขั้นบันไดประมาณ ๘-๑๐ เมตร

(๓) การปลูก

หลุมปลูกยางโดยทั่วไปจะมีขนาดกว้าง x ยาว x ลึก เท่ากับ ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ เซนติเมตร การขุดหลุมปลูกควร แยกดินบนและดินล่างไว้คนละส่วน ตากดินทิ้งไว้ ๑๐-๑๕ วัน จากนั้นยอยดินบนให้ร่วนแล้วผสมปุ๋ยร็อคฟอสเฟต อัตรา ๑๗๐ กรัมต่อหลุม ระยะปลูกระหว่างต้น ๓.๐ เมตร ระหว่างแถว ๖ เมตร จะได้จำนวน ๗๕-๘๐ ต้นต่อไร่

(๔) ระบบการให้น้ำ

การปลูกยางพาราในอำเภอเมืองยะลาส่วนใหญ่ไม่มีระบบการให้น้ำ เนื่องจากพื้นที่ตั้งอยู่ในภาคใต้มีช่วงฝนทิ้งช่วงไม่นาน จึงอาศัยน้ำจากน้ำฝนตามฤดูกาล โดยจะเริ่มปลูกในช่วงต้นฤดูฝนแล้วไม่มีการให้น้ำอีกเลย

(๕) การดูแลรักษา

การดูแลรักษาต้นยางพาราที่มีการปฏิบัติคือ

- การกรีดยางที่ถูกต้อง คือเรียนรู้และปฏิบัติตามแนวทางการกรีดที่เหมาะสม เพื่อลดความเสียหายของหน้ายาง หลีกเลี่ยงการกรีดในช่วงที่ต้นยางมีความเครียด เช่นในช่วงฤดูแล้ง การเลือกมุมกรีดที่ถูกต้องและไม่กรีดซ้ำในบริเวณเดิม
- การดูแลและบำรุงรักษาหน้ายาง คือ การใช้ยาทาหน้ายางเป็นประจำทุกฤดูกาลเพื่อช่วยป้องกันและซ่อมแซมความเสียหายที่เกิดขึ้น การตรวจสอบสุขภาพต้นยางทุกเดือนเพื่อเฝ้าระวังปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

(๖) การใส่ปุ๋ย

การใส่ปุ๋ยยางพาราที่เปิดกรีดแล้วแนะนำให้ใส่ปีละ ๒ ครั้ง (ต้นฝน เม.ย.-พ.ค. และปลายฝน ส.ค.-ต.ค.) อัตราประมาณ ๑ กก./ต้น/ปี โดยหว่านบริเวณห่างจากโคนต้น ๑-๓ เมตร ใช้สูตรปุ๋ยที่มีไนโตรเจนสูงถึงปานกลางและโพแทสเซียมสูง เช่น [๑๕-๗-๑๘](#), [๒๐-๘-๒๐](#) หรือ [๒๑-๗-๑๔](#) เพื่อเร่งน้ำยางและบำรุงต้น

(๗) การเก็บเกี่ยว

สวนยางพาราที่ปลูกไว้หากได้ทำการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องจะสามารถเก็บเกี่ยวได้เมื่อต้นยางมีอายุ ๗ ปีขึ้นไป หรือเส้นรอบวง ๕๐ ซม. วัดที่ความสูง ๑๕๐ ซม.จากพื้นดิน

วิธีการกรีดยกรีดหน้ายางท่ามุม ๓๐-๓๕ องศาจากซ้ายบนลงล่างขวา ความลึกไม่บาดเนื้อไม้ ความหนาของเปลือกที่กรีดยกรีดไม่ควรเกิน ๑.๕-๒.๐ มม. ช่วงเวลากรีดยกรีด ประมาณ ๐๔.๐๐ -๐๖.๐๐ น. เก็บน้ำยางหลังกรีดยกรีดไปแล้ว ๑-๒ ชม. หรือหลังจากที่น้ำยางไหลหยดสุดท้ายลงสู่จอก การกรีดยกรีดใช้ระบบการกรีดยกรีด ๒ วันหยุด ๑ ผลผลิตยางพาราของอำเภอเมืองยะลา มี ๒ รูปแบบคือ น้ำยางสด และยางก้อนถ้วย ถ้ากรีดยกรีดอย่างถูกวิธีจะสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้นาน ๒๕-๓๐ ปี

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

การจัดการหลังเก็บเกี่ยวมีความสำคัญมากต่อคุณภาพและราคาของน้ำยางพารา โดยมีแนวทางปฏิบัติดังนี้:

การเก็บรวบรวมน้ำยางสด

- ระยะเวลาเก็บ: ควรเก็บน้ำยางหลังจากกรีดยกรีดเสร็จแล้วประมาณ ๓-๔ ชั่วโมง เมื่อน้ำยางหยุดไหล
- ความสะอาด: อุปกรณ์ที่ใช้ เช่น ถังเก็บ และถ้วยรองน้ำยาง ต้องสะอาดเพื่อป้องกันการปนเปื้อน
- การกรอง: ควรกรองน้ำยางสดผ่านตะแกรงลวดสแตนเลส (เบอร์ ๔๐-๖๐ หรือ ๘๐) ทันทีเพื่อแยกสิ่งสกปรก เช่น เศษใบไม้หรือเปลือกไม้

การรักษาคุณภาพน้ำยาง

- สารรักษาสภาพ: หากต้องเก็บน้ำยางไว้นานก่อนจำหน่ายหรือแปรรูป ควรเติม แอมโมเนีย เพื่อป้องกันน้ำยางบูดและจับตัวเป็นก้อน
- การจัดเก็บ: เก็บในที่ร่ม แห้ง และมีอากาศถ่ายเทสะดวก หลีกเลี่ยงแสงแดดและรังสี UV เพื่อไม่ให้น้ำยางเสื่อมสภาพ

การแปรรูปเบื้องต้น

- ยางแผ่นดิบ/รมควัน: หากทำยางแผ่น ต้องผ่านการทำความสะอาด ผสมกรดให้จับตัว รีดด้วยเครื่องรีดยาง และนำไปผึ่งแห้งหรือรมควันตามมาตรฐาน
- ยางก้อนถ้วย: หากผลิตยางก้อนถ้วย ต้องหยอดน้ำกรดและคนให้เข้ากันในถ้วยทันที

การบำรุงรักษาต้นยางหลังเก็บเกี่ยว

- การใส่ปุ๋ย: บำรุงต้นยางที่กรีดยกรีดแล้วด้วยปุ๋ยเคมีประมาณ ๑ กิโลกรัมต่อต้นต่อปี โดยแบ่งใส่ ๑-๓ ครั้ง ในช่วงต้นและปลายฤดูฝน
- การพ่นยา: พ่นยาป้องกันเชื้อราในช่วงหน้าแล้งหรือช่วงที่ยางผลัดใบเพื่อให้ต้นยางได้ฟื้นตัว

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

การป้องกันกำจัดโรคยางพาราเน้นการจัดการแปลงให้โปร่ง อากาศถ่ายเทดี ใส่ปุ๋ยบำรุงตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อเพิ่มความแข็งแรง และใช้ชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา หว่านหรือฉีดพ่นใต้ทรงพุ่มทุก ๓-๔ เดือนเพื่อควบคุมเชื้อรา หากพบโรคระบาดหนักควรใช้สารเคมีที่แนะนำตามชนิดของโรค ทั้งโรคใบร่วง โรครากขาว หรือโรคเส้นดำ

แนวทางการป้องกันกำจัดโรคยางพาราที่สำคัญ:

โรคใบร่วงชนิดใหม่ (Leaf Fall Disease):

- การป้องกัน: ตัดแต่งกิ่งให้โปร่ง ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อให้ต้นยางแข็งแรง
- การจัดการ: ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาผสมปุ๋ยอินทรีย์หว่านหรือฉีดพ่นบริเวณใบที่ร่วงหล่นทุก ๓ เดือน

- การใช้สารเคมี: ฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น ไดฟิโนโคนาโซล + โพรพิโคนาโซล หรือ โพรพิโคนาโซล หรือ เฮกซะโคนาโซล เมื่อพบโรคระบาดในช่วงแตกใบใหม่

โรครากขาว (White Root Disease):

- การจัดการ: ขุดและเผาทำลายต้นที่เป็นโรคตายแล้ว
- การรักษา: ขุดร่องล้อมรอบต้นที่เป็นโรค (กว้าง ๓๐ ซม. ลึก ๖๐ ซม.) เพื่อป้องกันการแพร่ระบาด และราดสารเคมีกลุ่ม Triazole (เช่น โพรพิโคนาโซล) ทุก ๓-๖ เดือน
- การป้องกัน: ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาผสมปุ๋ยคอกหว่านรอบโคนต้นทุก ๓-๔ เดือน

โรคเส้นดำ/เปลือกเน่า (Black Stripe/Panel Rot):

- การป้องกัน: หลีกเลี่ยงการกรีดยางขณะฝนตก หรือกรีดยางถึงเนื้อไม้
- การรักษา: หากพบโรค ให้ใช้สารเมทาแลกซิล หรือ ออกซาเดซีล แมนโคเซบ ทาหน้ายางทุก ๗ วัน ต่อเนื่อง ๓-๔ ครั้ง

โรคเปลือกแห้ง (Panel Dryness):

- การจัดการ: หักกิ่งที่ตายอย่างน้อย ๑ ปี บำรุงต้นด้วยปุ๋ยอินทรีย์และเคมี ปรับระบบการกรีดยางให้บาลง

ข้อควรปฏิบัติเพิ่มเติม: สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะช่วงฤดูฝนที่โรคระบาดได้

แมลงศัตรูพืชที่สำคัญและการป้องกัน

ปลวก (Termites): เป็นศัตรูที่ร้ายแรงที่สุด ทำลายระบบรากและลำต้น

- วิธีป้องกัน: ใช้เชื้อรา เมตาไรเซียม หรือ ไล่เดือนฝอยสายพันธุ์ไทย (สไคโนเนอริเนีย) ฉีดพ่นหรือราดรอบโคนต้น
- วิธีเขตกรรม: ขุดทำลายตออย่างเก่าที่เป็นแหล่งสะสมของปลวกออกก่อนปลูก

หนอนทราย (White Grubs): กัดกินรากยาง โดยเฉพาะในระยะต้นกล้าหรือขนาดเล็ก

- วิธีป้องกัน: ไถพรวนดินเพื่อเปิดให้แสงแดดทำลายตัวอ่อน หรือใช้สารเคมีตามคำแนะนำเมื่อพบการระบาด

เพลี้ยและแมลงดูดน้ำเลี้ยง (Mealybugs/Scale insects): ทำลายใบอ่อนและช่อดอก

- วิธีป้องกัน: ใช้ น้ำมันสะเดา หรือสบู่ฆ่าแมลงฉีดพ่นเมื่อเริ่มพบอาการ

หลักการป้องกันโดยรวม (Cultural Practices)

- ความสะอาดของสวน: กำจัดวัชพืชและตัดแต่งกิ่งเพื่อให้สวนโปร่ง อากาศถ่ายเทสะดวก ช่วยลดความชื้นซึ่งเป็นแหล่งอาศัยของแมลงและโรค
- การบำรุงต้น: ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อให้ต้นยางแข็งแรง ซึ่งจะมีความต้านทานต่อแมลงได้ดีกว่าต้นที่ขาดสารอาหาร
- พืชคลุมดิน: ปลูกพืชตระกูลถั่วเพื่อปรับสภาพดินและลดพื้นที่อาศัยของแมลงศัตรูพืชบางชนิด

การเฝ้าระวัง

- ตรวจสอบสม่ำเสมอ: โดยเฉพาะช่วงแตกใบอ่อน (พฤษภาคม-พฤศจิกายน) ซึ่งเป็นช่วงที่แมลงและโรคระบาดหนัก

๑.๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเมืองยะลา มีการปลูก/ดูแลรักษายางพารา ดังนี้

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมายเหตุ
---------	------	------	-------	-------	------	-------	------	------	------	------	------	------	----------

[illegible]

ภาพที่ ๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก/ดูแลรักษาข่า พารา อำเภอเมืองยะลา
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา พ.ศ. ๒๕๖๘

๑.๑.๕ ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตยางพารา ปี ๒๕๖๘ อำเภอเมืองยะลา

รายการ	บาท/ไร่
๑. ต้นทุนการบำรุงรักษาช่วงยางไม่ให้ผลผลิต	
- ค่าพันธุ์ยาง	๑,๔๐๐
- ค่าแรงงาน	๑,๗๐๐
- อื่น ๆ	
๒. ต้นทุนการบำรุงรักษาช่วงที่ยางให้ผลผลิต	
- ค่าปุ๋ยบำรุง	๑,๕๐๐
- ค่าแรงงานตัดหญ้า+ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๖๐๐
- ค่าแรงงานเก็บเกี่ยว	๒๐๐
รวม	๕,๔๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา พ.ศ. ๒๕๖๘

ผลผลิตเฉลี่ย ๒๔๕ กก./ไร่

ราคาผลผลิต กก.ละ ๓๔ บาท

เป็นเงิน ๘,๓๓๐ บาท

หักต้นทุน ๒,๓๐๐ บาท (คิดเฉพาะต้นทุนการบำรุงรักษาช่วงที่ย่างให้ผลผลิต)

กำไร ๖,๐๓๐ บาท/ไร่

๑.๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

ปัจจุบันนิยมขายน้ำยางสด รองลงมาเป็นขายยางก้อนถ้วย (ซียาง) และสุดท้ายขายเป็นยางแผ่นดิบ โดยขายให้แก่พ่อค้าคนกลาง เพื่อนำไปขายต่อโรงงานอีกทอดหนึ่ง

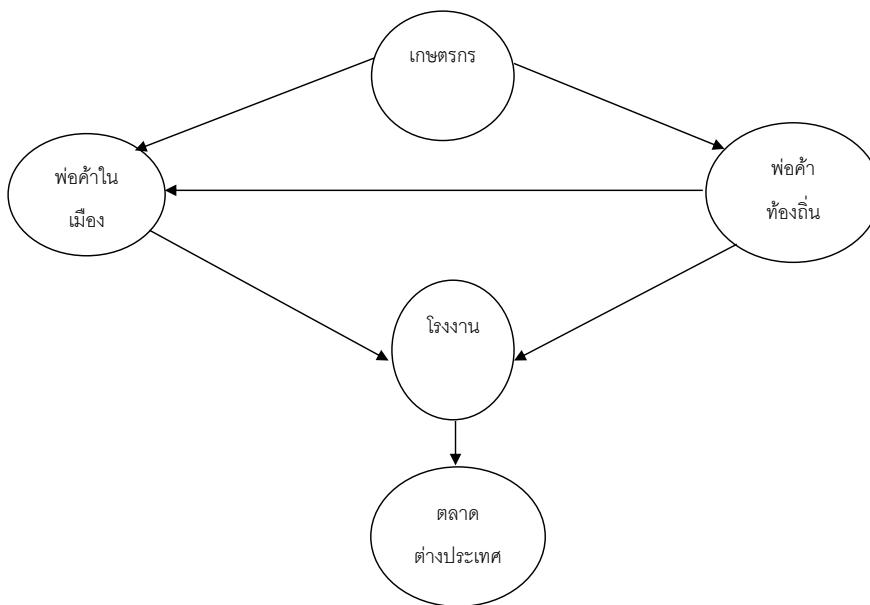
(๑) วิธีการตลาด

วิธีการตลาดยางพาราที่สำคัญของอำเภอเมืองยะลา อาจสรุปได้ดังนี้

แบ่งออกได้ เป็น ๓ แนวทาง คือ

๑. ขายให้แก่พ่อค้าในท้องถิ่น พ่อค้าในท้องถิ่นนำไปขายให้โรงงาน โรงงานส่งขายต่างประเทศ
๒. ขายให้แก่พ่อค้าในท้องถิ่น จากนั้นพ่อค้าในท้องถิ่นนำไปขายให้แก่พ่อค้าในตัวเมือง พ่อค้าในตัวเมืองขายให้แก่โรงงาน โรงงานขายไปต่างประเทศ
๓. นำไปขายให้พ่อค้าในเมือง พ่อค้าในเมืองส่งโรงงาน และโรงงานส่งขายต่างประเทศ

แผนผังแสดงการจำหน่ายยางพารา

ภาพที่ ๑๐ แสดงวิธีการตลาดยางพารา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อรวม ๕ แห่ง

- อยู่ในตำบลสะเตง จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๗ ตำบลลำใหม่ จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๕ ตำบลยุโป จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๑ ตำบลพร่อน จำนวน ๑ แห่ง

มีโรงงานรับซื้อและแปรรูปน้ำยางพาราสดและยางพาราก่อนถ้วย รวม ๗ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๖ ตำบลท่าสาป จำนวน ๒ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๒ ตำบลลำใหม่ จำนวน ๑ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๒ ตำบลพร่อน จำนวน ๒ แห่ง
 - อยู่ในหมู่ที่ ๗ ตำบลสะเตงนอก จำนวน ๒ แห่ง
- ๑.๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑. เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๖,๗๘๘ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๖ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้ายางพาราในพื้นที่ อำเภอเมืองยะลา

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๕	ท่าสาป	ประธาน ศพก.เครือข่าย	การดูแลรักษา
๒	๑	ตาเซะ	ประธาน ศพก.เครือข่าย	การทำกิจกรรมเสริมในสวนยางพารา
๓	๕	ลิดล	ประธาน ศพก.เครือข่าย	การทำกิจกรรมเสริมในสวนยางพารา
๔	๖	ลำพะยา	ประธาน ศพก.เครือข่าย	การดูแลรักษาและการทำกิจกรรมเสริม
๕	๕	สะเตงนอก	ประธาน ศพก.เครือข่าย	การดูแลรักษาและการทำกิจกรรมเสริม
๖	๗	ลำใหม่	ประธาน ศพก.เครือข่าย	การบริหารจัดการการรับซื้อน้ำยางสด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๓๔ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๗	๑. ศพก.เครือข่าย ต.ท่าสาป ๒. ศพก.เครือข่าย ต.ตาเซะ ๓. ศพก.เครือข่าย ต.ลิดล ๔. ศพก.เครือข่าย ต.สะเตงนอก ๕. ศพก.เครือข่าย ต.หน้าถ้ำ ๖. ศพก.เครือข่าย ต.ลำใหม่ ๗. ศพก.เครือข่าย ต.ยูโป
แปลงใหญ่	๘	๑. แปลงใหญ่อยางพารา ต.ลำใหม่ ๒. แปลงใหญ่อยางพารา หมู่ ๘ ต.บุตี อ.เมืองยะลา จ.ยะลา ๓. แปลงใหญ่อยางพารา หมู่ ๑ ต.ยูโป อ.เมืองยะลา จ.ยะลา ๔. แปลงใหญ่อยางพารา หมู่ ๒ ต.ตาเซะ อ.เมืองยะลา จ.ยะลา ๕. แปลงใหญ่อยางพารา หมู่ ๑ ต.ตาเซะ อ.เมืองยะลา จ.ยะลา ๖. แปลงใหญ่อยางพารา กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพารา สกย. บ้านทุ่งยอ หมู่ ๕ ต.ตาเซะ อ.เมืองยะลา จ.ยะลา ๗. แปลงใหญ่อยางพารา กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยาง สกย.ยาง เกษตรคลองทรายใน หมู่ ๕ ต.ยูโป อ.เมืองยะลา จ.ยะลา ๘. แปลงใหญ่อยางพารา หมู่ ๓ ต.ลำใหม่ อ.เมืองยะลา จ.ยะลา
วิสาหกิจชุมชน	๒	๑. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มยางเกษตรบ้านคลองทรายใน ๒. วิสาหกิจชุมชนศูนย์รวมน้ำยางสกย.จังหวัดยะลา

๑.๑.๘. การวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้ายางพารา

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้ายางพารา อำเภอเมืองยะลา

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	๑. พื้นที่ปลูกมีศักยภาพสูง: มีพื้นที่เหมาะสมสูง (S๑) สำหรับการปลูกยางพารา ประมาณ ๓๓,๒๘๐ ไร่ และพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) อีกราว ๖,๔๖๖ ไร่ ๒. มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ตั้งอยู่กระจายในตำบลต่างๆ ๓. เกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำสวนยางพารา ไม่เกิน ๕ ไร่ต่อราย	๑. อำเภอเมืองยะลาเป็นที่ตั้งของ สำนักงานตลาดกลางยางพาราจังหวัดยะลา ทำหน้าที่ประมวลและกำหนดราคากลาง ๒. กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์: มีเครือข่ายสหกรณ์และกลุ่มแปลงใหญ่ เช่น กลุ่มสวนยางยั่งยืน ต.ยุโป และศูนย์เรียนรู้ใน ต.ตาเซะ ที่เชื่อมโยงผลผลิตเข้าสู่ระบบตลาดกลาง ๓. ในพื้นที่นี้มีโรงงานแปรรูปน้ำยางพาราสด ยางก้อนถ้วย และไม้ยางพาราและโรงงานสับไม้กระจายตัวอยู่ในพื้นที่	๑. ผลผลิตจากอำเภอเมืองยะลาจะถูกส่งต่อไปยังผู้ส่งออกรายใหญ่ในจังหวัดใกล้เคียง (เช่น สงขลา) หรือแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควันและยางแท่งเพื่อส่งออกผ่านท่าเรือหรือด่านชายแดน ๒. นโยบายสนับสนุน: มีความพยายามยกระดับไปสู่ BCG Economy เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่ โดยมีหน่วยงานอย่าง การยางแห่งประเทศไทย จังหวัดยะลา เป็นผู้กำกับดูแล
	ปัญหา Pain point	๑. ปัญหาจากสภาพภูมิอากาศ เนื่องจากตั้งอยู่ในภาคใต้ของประเทศ มีช่วงฤดูฝนที่ยาวนาน ทำให้มีช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตน้อย จึงมีผลผลิตน้อยและไม่ต่อเนื่อง ๒. ปัญหาจากการขนส่ง เนื่องจากสวนยางบางส่วนอยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือภูเขา ถนนและระบบการขนส่งไม่เอื้ออำนวย ทำให้การขนส่งผลผลิตจากสวนทำได้ยาก	๑. ปัญหาการรวบรวม: ตลาดท้องถิ่นมักไม่ได้รับการพัฒนาเพียงพอเมื่อเทียบกับตลาดกลาง ทำให้เกษตรกรขาดอำนาจต่อรองราคา ๒. ปัญหาโลจิสติกส์: การขนส่งจากจุดรวบรวมไปยังโรงงานแปรรูปใช้เวลานานและต้นทุนสูง	๑. ปัญหาวัตถุดิบ: วัตถุดิบมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ ส่งผลต่อกระบวนการผลิตยางแปรรูปคุณภาพสูง ๒. ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ (เป็นบริบทเฉพาะของจังหวัดยะลา) ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการขนส่งและการลงทุน
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	๑. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน: ส่งเสริมการผลิตยางแผ่นรมควันหรือน้ำยางเข้มข้นแทนยางก้อนถ้วย เพื่อเพิ่มมูลค่า	๑. สร้างความเข้มแข็งในพื้นที่: ส่งเสริมการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์ยางพาราที่เข้มแข็งเพื่ออำนาจต่อรอง	พัฒนาระบบโลจิสติกส์: ลดความสูญเสียระหว่างขนส่ง (Minimize Loss) โดยใช้บรรจุกัณฑ์และยานพาหนะที่ได้มาตรฐาน และจัดระเบียบการขนส่งแบบรวมกลุ่ม (Consolidation)

		๒. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ถนนและระบบการขนส่งในพื้นที่ห่างไกล		
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	๑.เป็นเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่ นิยมปลูกพันธุ์ RRIM ๖๐๐ โดยมีต้นทุนการผลิตที่ต้องแบกรับทั้งค่าปุ๋ยและสารเคมี ๒. แรงงานรับจ้างกรีดยาง: มีทั้งแรงงานท้องถิ่นและแรงงานจากพื้นที่อื่น โดยมี อัตราค่าจ้างเฉลี่ย ๓๐๐-๓๒๐ บาทต่อวัน ๓. ความปลอดภัยในชีวิต: มิติคนในพื้นที่นี้ต้องคำนึงถึง สถานการณ์ความไม่สงบ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและเวลาในการเข้าสวนยาง (มักต้องเข้าสวนสายกว่าปกติเพื่อความปลอดภัย)	๑.ผู้รวบรวมและจัดรับซื้อท้องถิ่น: ทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมระหว่างเกษตรกรกับโรงงาน ๒.แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม: อำเภอเมืองดะละมีโรงงานแปรรูปยางที่เปิดดำเนินการหลายโรง มีการจ้างงานรวมกว่า ๑,๕๐๐ คน ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในท้องถิ่นและบางส่วนเป็นแรงงานต่างด้าว	๑.การยางแห่งประเทศไทย (กยท.) จังหวัดยะลา: มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ พัฒนา "เกษตรกรปราดเปรื่อง" (Smart Farmer) และสนับสนุนเงินทุน เช่น ทุนปลูกแทนไร่ละ ๑๖,๐๐๐ บาท ๒.สถาบันการศึกษา: เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (YRU) ที่เข้ามาศึกษาวิจัยด้านต้นทุนและผลประโยชน์การเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในห่วงโซ่อุปทาน
	ปัญหา Pain point	๑. ปัญหาด้านรายได้ จากราคายางที่ไม่แน่นอน และการถือครองที่ดินขนาดเล็ก ๑. ปัญหาขาดแคลนแรงงาน: การเข้าสู่สังคมสูงวัยของเกษตรกร ทำให้กรีดยางเองไม่ได้ และค่าแรงจ้างกรีดยางสูง ๒.ขาดองค์ความรู้: เกษตรกรขาดความรู้ในการผลิตยางคุณภาพสูง เพื่อเพิ่มมูลค่า และขาดความเข้าใจในกลไกราคา	การรวมกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง: การบริหารจัดการในรูปกลุ่มยังขาดระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การแปรรูปร่วมกันไม่ต่อเนื่อง และขาดอำนาจการต่อรอง	๑.การขาดแคลนแรงงานไทยทำให้ต้องพึ่งพา แรงงานต่างด้าว ซึ่งแม้จะช่วยลดต้นทุนบางส่วนแต่มีความเสี่ยงด้านการจัดการและสวัสดิการ ๒.สภาพแวดล้อมในการทำงานในโรงงานและสวนยางยังมีความเสี่ยงด้าน อาชีวอนามัย และความปลอดภัย
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	๑.ด้านการจัดการแรงงาน: ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น เครื่องมือทุ่นแรง	๑.จัดตั้งศูนย์ข้อมูลราคายางท้องถิ่น พัฒนาสหกรณ์ให้เป็นศูนย์กลางจำหน่ายตรงสู่โรงงานอุตสาหกรรมเพื่อลดคนกลาง	๒.พัฒนาทักษะการตลาด: ยกระดับกลุ่มเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการแปรรูป ผลิตยางแปรรูปขั้นต้น

		กรีดยาง และเครื่องจักรผลิตยาง เพื่อลดการใช้แรงงานคน ๒.ด้านการพัฒนาคน (Skill Development): อบรมเทคนิคการกรีดยางแบบใหม่ การแปรรูปยางเบื้องต้น (เช่น ยางแผ่นรมควัน) เพื่อเพิ่มมูลค่าแทนการขายน้ำยางสด	๒.พัฒนาวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มเกษตรกรแปรรูปยางพาราเพื่อให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในห่วงโซ่เพิ่มมูลค่า (Value Chain)	(เช่น ยางแผ่นรมควันคุณภาพสูง) และขึ้นปลาย (เช่น ผลิตภัณฑ์ยางพาราใช้ในชีวิตประจำวัน) ๒.สร้างความเข้มแข็งสถาบันเกษตรกร: สนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและสร้างมูลค่ากันชน (Buffer Stock) รักษาเสถียรภาพราคายาง
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	ผลผลิตที่จำหน่ายส่วนใหญ่เป็นยางก้อนถ้วย รองลงมาเป็นน้ำยางสด และมียางแผ่นดิบบ้างเล็กน้อย	เป็นสินค้าที่แปรรูปจากน้ำยางสดหรือยางดิบ โดยโรงงานในจังหวัดยะลาและพื้นที่ใกล้เคียงจะรับวัตถุดิบมาแปรรูปเป็น - ยางแผ่นรมควัน (RSS) - ยางแท่ง (TSR) - น้ำยางข้น (Concentrated Latex) - ไมยางพาราแปรรูป	เริ่มมุ่งเน้นการผลิตผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เช่น ถุงมือยาง, ยางยืด, และ ส่วนประกอบรถยนต์
	ปัญหา Pain point	๑. เกษตรกรรายย่อยผลิตน้ำยางสดและยางก้อนถ้วยเป็นหลัก ปัญหาคือคุณภาพไม่สม่ำเสมอ ๒.ขาดแคลนแรงงานกรีดยางในพื้นที่ ทำให้การผลิตลดลง	กลุ่มเกษตรกรไม่มีความเข้มแข็งและไม่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้คุณภาพตามที่ตลาดต้องการ	เป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปขั้นพื้นฐาน จึงทำให้ขายสินค้าได้ในราคาไม่สูง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	อบรมเทคนิคการทำยางก้อนถ้วยและน้ำยางสดคุณภาพดี ลดสิ่งเจือปน	เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรเพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิต รวมถึงรวบรวมผลผลิตเพื่อให้สามารถต่อรองราคาได้	๑.พัฒนาโรงงานแปรรูปยางขึ้นกลางและขึ้นปลายในพื้นที่ ๒.ส่งเสริมการตลาดและแบรนด์ท้องถิ่น: สร้างแบรนด์สินค้าแปรรูปจากยะลา และใช้ช่องทางออนไลน์เพื่อขยายตลาด

๑.๒ ชนิดสินค้าข้าว

๑.๒.๑ แหล่งน้ำหลัก

[✓] น้ำฝน []ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

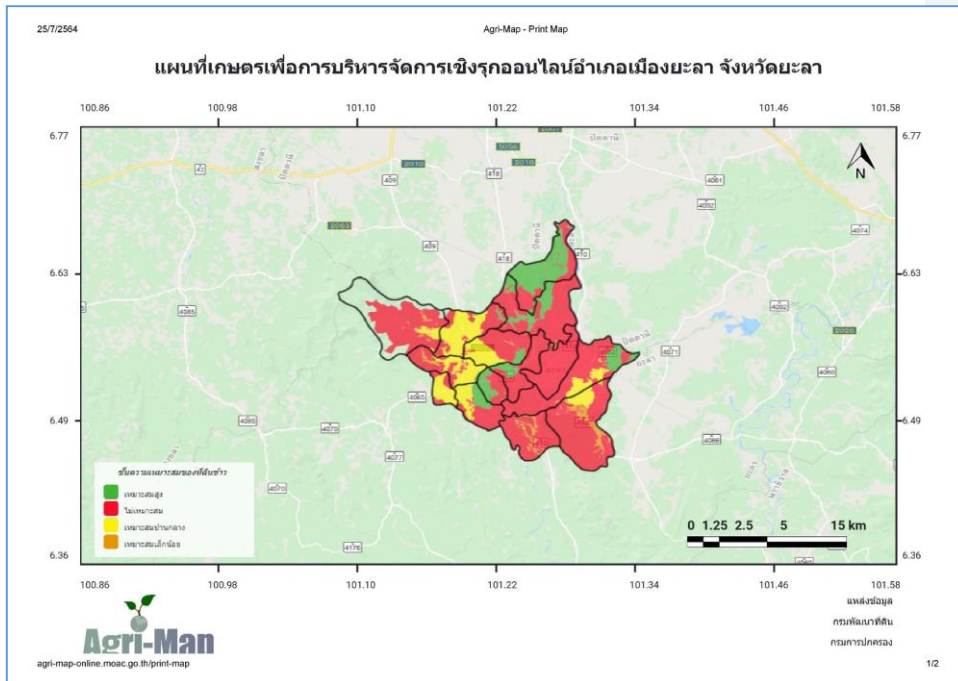
๑.๒.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอเมืองยะลา

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปาน กลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
ตาเซะ	๑๐,๘๖๗.๕๐	-	-	๕,๖๙๙.๘๗	๑๖,๕๖๗.๓๗
ยูโป	๔,๕๑๕.๙๔	-	๑๐๕.๙๘	๑๖,๔๙๑.๖๐	๒๑,๑๑๓.๕๒
ลำใหม่	๓๓๘.๘๑	๗,๔๙๗.๔๐	-	๕,๓๔๖.๒๘	๑๓,๑๘๒.๔๙
พร่อน	๙๕๗.๗๐	๔,๒๖๗.๗๗	๗๖.๐๑	๗,๐๐๕.๕๕	๑๒,๓๐๖.๙๓
ถิลล	๑๕๕.๓๐	๔,๕๑๐.๘๒	๓๔๕.๒๔	๔,๘๐๐.๐๐	๙,๘๑๑.๓๕
ยะลา	-	๒,๘๓๓.๓๘	-	๑,๔๒๘.๗๓	๔,๒๖๒.๑๑
ลำพะยา	-	๑,๑๗๔.๖๓	๔๓๒.๒๙	๑๕,๕๑๘.๐๐	๑๗,๑๒๔.๙๒
เปาะเส้ง	๑,๗๒๕.๗๗	๒,๗๒๐.๖๓	๒๔.๔๗	๔,๗๑๕.๑๗	๙,๘๑๖.๐๔
หน้าถ้ำ	๒,๑๔๕.๓๙	๓๙.๙๐	๔๐.๘๑	๒,๖๘๒.๕๐	๔,๙๐๘.๕๙
ท่าสาป	๑,๓๙๕.๔๑	,๔๒.๖๘	๖๖.๖๑	๗,๘๔๕.๘๒	๙,๓๕๐.๕๓
สะเตงนอก	๒,๕๒๔.๘๐	๒,๖๖๗.๔๐	๑๓๓.๓๑	๑๖,๘๓๔.๔๐	๒๒,๑๕๙.๙๑
บุติ	-	๒,๑๓๕.๑๗	๒,๓๙๗.๘๗	๒๐,๑๑๓.๑๐	๒๔,๖๔๖.๑๔
บันนังส่าเรง	-	-	๑,๒๐๒.๙๘	๑๐,๘๑๔.๑๐	๑๒,๐๑๗.๐๘
สะเตง	-	-	๕๖.๐๓	๑๑,๕๙๓.๒๐	๑๑,๖๔๙.๒๓

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๑ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอเมืองยะลา
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘

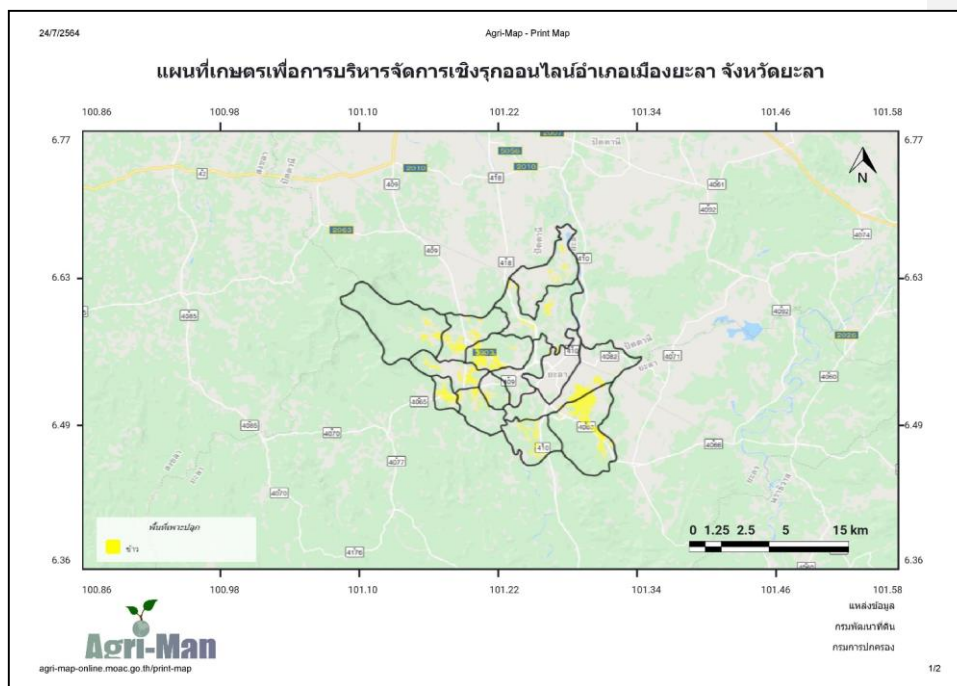
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตารางที่ ๓๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอเมืองยะลา

ที่	ตำบล	ครัวเรือนที่ปลูก (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
๑	พร่อน	๑๕๖	๒,๑๐๐	๒,๑๐๐	๗๓๕	๓๕๐
๒	เปาะเส้ง	๑๐๑	๓๙๗	๓๙๗	๑๒๗	๓๒๐
๓	บันนังสารัง	๖๘	๒๐๗	๒๐๗	๙๗.๔๕	๓๕๐
๔	ยูโป	๓	๑๒	๑๒	๓.๘๔	๓๒๐
๕	สะเตงนอก	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๖	ลิตล	๑๖๗	๕๑๗	๕๑๗	๑๗๐.๖๑	๓๓๐
๗	บูดี	๒๐๔	๕๐๙	๕๐๙	๔๖๘.๙๐	๔๐๐
๘	หน้าถ้ำ	๑๕	๕๐	๕๐	๑๗.๐๐	๓๕๐
๙	ตาเซะ	๒๐	๖๔	๖๔	๒๑.๘๔	๓๔๐

๑๐	ทำสาป	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๑	ล้าพะยา	๗	๒๘	๒๘	๖.๑๖	๒๒๐
๑๒	ยะลา	๑๙๗	๗๑๖	๗๑๖	๒๓๖.๒๘	๓๓๐
๑๓	ล้าใหม่	๒๑๗	๖๗๓	๖๗๓	๒๑๕.๓๖	๓๒๐
รวม		๑,๑๕๕	๕,๒๗๐	๕,๒๗๐	๒,๐๔๔.๘๗	๓๓๐

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอเมืองยะลา
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘

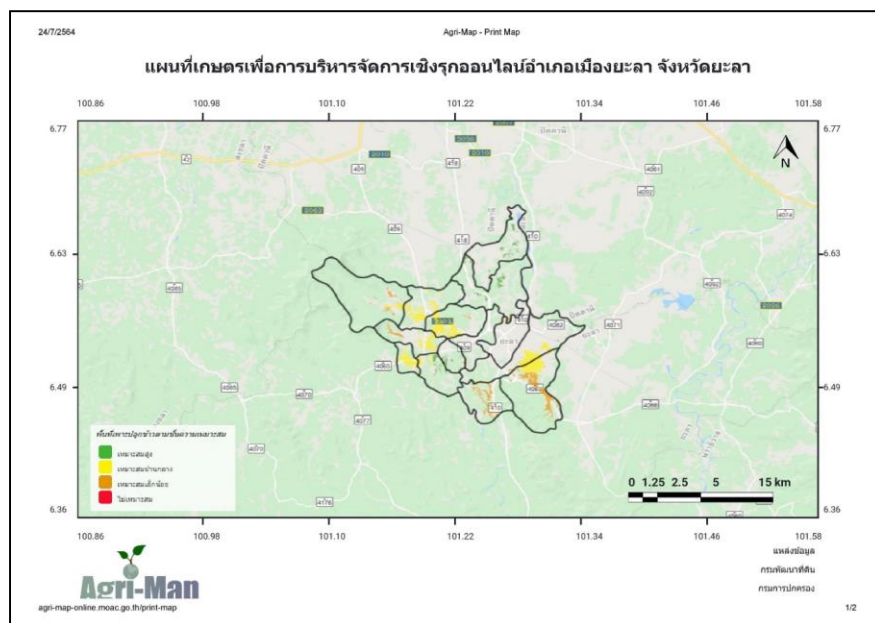
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๘ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองยะลา

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปาน กลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
ตาเซะ	๖๑๐.๙๙	-	-	-	๖๑๐.๙๙

ยุโป	๗๙๗.๒๘	-	๑๐๕.๙๘	-	๙๐๓.๒๕
ลำใหม่	๒๙.๙๗	๑,๖๙๔.๖๗	-	-	๑,๗๒๔.๖๔
พริออน	๓.๖๙	๑,๘๖๕.๗๓	๗๖.๐๑	๕.๓๖	๑,๙๕๐.๗๙
ลีดล	๙.๔๐	๑,๐๓๔.๒๘	๓๔๕.๒๔	-	๑,๓๘๘.๙๒
ยะลา	-	๑,๑๑๓.๘๗	-	๒.๒๒	๑,๑๑๖.๐๙
ลำพะยา	-	๔๑๐.๕๕	๔๓๒.๒๙	-	๘๔๒.๘๔
เปาะเล้ง	๔๔๘.๑๒	๓๙๗.๖๒	๒๔.๔๗	-	๘๗๐.๒๐
หน้าถ้ำ	๓๐๙.๔๖	-	๔๐.๘๑	-	๓๕๐.๒๗
ท่าสาป	-	-	๖๖.๖๑	-	๖๖.๖๑
สะเตงนอก	-	-	-	-	-
บูดี	-	๑,๘๑๖.๖๖	๒,๓๙๗.๘๗	-	๔,๒๑๔.๕๓
บันนังสราเรง	-	-	๑,๒๐๒.๙๘	-	๑,๒๐๒.๙๘
สะเตง	-	-	๕๖.๐๓	-	๕๖.๐๓

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองยะลา

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘

๑.๒.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

๑. พันธุ์หอมมื่อลือ ๓๐ %
๒. พันธุ์ข้าวเลียดปลาไหล ๒๕ %
๓. พันธุ์ข้าวเสกุนิง ๑๓ %
๔. พันธุ์ข้าวชนิดอื่นๆ ๓๒ %

(๒) การเตรียมดิน

การเตรียมดินปลูกข้าวในพื้นที่อำเภอเมืองยะลา เน้นปรับปรุงดินเหนียวถึงร่วนให้ร่วนซุย ไถกลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ไถพรวนลึก ๑๕ ซม. ๑-๒ ครั้ง และปรับระดับหน้าดินให้เรียบเพื่อการกักเก็บน้ำที่ดี เหมาะสำหรับการทำนาข้าวหอมมื่อลือหรือพันธุ์ท้องถิ่น

ขั้นตอนการเตรียมดินปลูกข้าว อำเภอเมืองยะลา ไถกลบตอซัง:

- ไถกลบตอซังเก่า ๑ ครั้ง เพื่อย่อยสลายเพิ่มธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุในดิน
- ไถพรวน/ไถแปร: ไถพรวนดินลึกประมาณ ๑๕ ซม. หรือใช้รถไถปั่นโรตารีลึก ๑๐ ซม. ๑-๒ ครั้ง เพื่อย่อยดินให้ร่วนซุยและกำจัดวัชพืช

- การทำเทือก (สำหรับนาดำ): ขนดินและลูบเทือกให้เรียบเสมอกัน เพื่อให้ระดับน้ำในแปลงเท่ากัน

- การจัดการดินเฉพาะพื้นที่: ในพื้นที่ดินลูกรังหรือพื้นที่สูง ควรเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก หรือเศษพืช เพื่อช่วยการอุ้มน้ำ

สำหรับพื้นที่ที่กำลังส่งเสริมการปลูกข้าวหอมมะลิ (เช่น ต.บุตี) การเตรียมดินจะรวมถึงการจัดการระบบชลประทานในแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับการเติบโตของข้าว

(๓) การปลูก

การทำนาในพื้นที่อำเภอเมืองยะลาเป็นการทำนาดำโดยวิธีการใช้ต้นกล้าปักดำลงในแปลงนา โดยจะทำกันในช่วงที่มีฝนตกชุก หรือในท้องนาที่มีน้ำท่วมพอที่จะสามารถปักดำได้ สำหรับขั้นตอนในการทำนั้น มีหลายขั้นตอน โดยขั้นแรกจะต้องมีการเตรียมแปลงไว้สำหรับเพาะต้นกล้าเสียก่อน จากนั้นชาวนาจะนำเมล็ดพันธุ์ไปแช่น้ำไว้ประมาณ ๑-๒ คืน เมื่อรากงอกแล้วก็จะไปหว่านลงในแปลงที่เตรียมไว้สำหรับเพาะกล้า เมื่อต้นกล้ามีอายุ ๒๕-๓๐ วัน ชาวนาก็จะถอนต้นกล้าแล้วมัดรวมไว้เป็นกำๆ ขนาดพออุ้มได้หากปลายยาวก็จะตัดปลายใบข้าวเสียก่อน แล้วจึงนำไปปักดำที่แปลงนาที่ได้ทำการไถและคราดไว้แล้ว

วิธีการปักดำของชาวนาส่วนมากจะปลูกโดยการเดินถอยหลังเรียงแถวเป็นหน้ากระดาน จะช่วยให้มองเห็นแถวที่ดำไปแล้ว การดำนาชาวนาจะใช้มือข้างหนึ่งอุ้มกล้าไว้ชิดกับตัว มืออีกข้างหนึ่งหยิบเอาต้นกล้าออกจากมัดกล้าประมาณ ๓-๕ ต้น แล้วเอาหัวแม่มือและนิ้วชี้จับโคนต้นกล้า นิ้วกลางและนิ้วนางประคองต้นกล้า นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ต้นต้นกล้าให้จมลงในดิน แล้วใช้นิ้วกลางและนิ้วนางปาดโคลนมากลบโคนต้นกล้า สำหรับระยะห่างในการดำหากพื้นที่อุดมสมบูรณ์ก็จะปลูกห่างกว่าพื้นที่ไม่ค่อยอุดมสมบูรณ์เพราะต้นข้าวจะกอใหญ่เบียดกันแน่น ทำให้รวงข้าวรับแสงไม่ค่อยดี การทำนาดำจะให้ผลผลิตข้าวมากกว่าชาวนาหว่าน

(๔) ระบบการให้น้ำ

การทำนาในอำเภอเมืองยะลา จะอาศัยน้ำฝนตามฤดูกาลเท่านั้น ไม่มีระบบการให้น้ำ

(๕) การดูแลรักษา

การเลือกพันธุ์และการปลูก

พันธุ์ข้าวพื้นเมือง: นิยมปลูกพันธุ์ที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ เช่น หอมมะลิ และ เลือดปลาไหล (โดยเฉพาะใน ต.บุตี) ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาด

ช่วงเวลา: การทำนาในพื้นที่ยะลามากสอดคล้องกับวิถีชีวิต โดยมีการทำนาปี (ช่วงฤดูฝน) และนาปรังในพื้นที่ที่มีระบบชลประทาน

การดูแลรักษาตามระยะการเจริญเติบโต

- การเตรียมดิน: ไถกลบตอซังและไถพรวนเพื่อกำจัดวัชพืช หากน้ำน้อยอาจเลือกวิธี ตกกล้าในสภาพดินแห้ง ในที่ต่อน้ำไม่ท่วม
- การใส่ปุ๋ย:
 - ครั้งที่ ๑: หลังหว่านหรือปักดำประมาณ ๑๕-๒๐ วัน
 - ครั้งที่ ๒: ระยะข้าวแตกกอ (ประมาณ ๓๐ วันหลังใส่ครั้งแรก)
 - ครั้งที่ ๓: ช่วงข้าวแต่งตัวหรือก่อนออกรวง เพื่อเพิ่มคุณภาพเมล็ด
- การจัดการน้ำ: รักษาระดับน้ำให้เหมาะสมตามระยะ เช่น ระยะปักดำควรมีน้ำขัง และอาจใช้วิธี แกล้งข้าว (ทำนาเปียกสลับแห้ง) เพื่อกระตุ้นรากและลดการระบาดของศัตรูพืช

การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

- โรคข้าวที่สำคัญ: เฝาระวัง โรคไหม้ และ โรคกาบใบแห้ง โดยแนะนำให้ใช้เชื้อรา ไตรโคเดอร์มา ในการป้องกัน

- แมลงศัตรูพืช: ระวังเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและแมลงบั่ว สามารถใช้กับดักแสงไฟล่อตัวเต็มวัย หรือใช้ชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราบีวเวเรีย
- วัชพืช: หมั่นกำจัดวัชพืชตามคันนาเพื่อไม่ให้เป็นที่สะสมของโรคและแมลง

(๖) การใส่ปุ๋ย

การใส่ปุ๋ยนาข้าวในพื้นที่อำเภอเมืองยะลา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นดินร่วนทรายหรือดินเหนียว แนะนำให้ ใส่ปุ๋ย ๒ ครั้งหลักๆ ได้แก่

ครั้งที่ ๑ (อายุ ๒๐-๒๕ วัน หลังปักดำ) ใช้สูตร ๑๖-๑๖-๘ หรือ ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ไร่เพื่อ เร่งต้นและแตกกอ

- ดินร่วนทราย: แนะนำสูตร ๑๖-๑๖-๘ หรือ ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่
- ดินเหนียว: แนะนำสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือ ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๒๕-๓๐ กิโลกรัมต่อไร่
- ครั้งที่ ๒ (อายุ ๔๕-๖๐ วัน ก่อนข้าวออกดอก) ใช้ปุ๋ยยูเรีย ๔๖-๐-๐ หรือสูตรเสมอเพื่อรับรวง
- ข้าวไวต่อช่วงแสง: ใช้ปุ๋ยยูเรีย ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ หรือแอมโมเนียมซัลเฟต ๒๑-๐-๐ อัตรา ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่
- ข้าวไมไวต่อช่วงแสง: ใช้ปุ๋ยยูเรีย ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ หรือแอมโมเนียมซัลเฟต ๒๑-๐-๐ อัตรา ๔๐ กิโลกรัมต่อไร่
- สูตรบำรุงรวงแนะนำ: สูตร ๑๕-๕-๒๐, ๑๕-๓-๒๑ หรือ ๑๕-๕-๒๕ อัตรา ๑๖-๒๐ กก./ไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว

วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อผลผลิต และคุณภาพของผลผลิตข้าว ระยะ การเก็บเกี่ยวที่แนะนำคือระยะพลับพลึง คือระยะการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวที่นับจากวันที่ข้าวออกดอกไป แล้ว ๒๘-๓๐ วัน และเก็บเกี่ยวในสภาพที่นาแห้ง หรืออย่างน้อยก็ไม่มีน้ำขังในนา

ข้าวออกดอก วันที่ข้าวออกดอก พิจารณาจากวันที่รวงข้าวที่มีดอกบานเกือบเต็มพื้นที่ คือ ๘๐ % ของ พื้นที่ จึงบันทึกวันนั้นเป็นวันที่ข้าวออกดอก

วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว

๑.การเตรียมตัวก่อนถึงวันเก็บเกี่ยวข้าว : เกษตรกรควรหมั่นเดินสำรวจแปลงนาตั้งแต่วันที่ข้าว ออกดอก เพราะระยะนี้เป็นระยะที่ข้าวต้องได้รับการเอาใจใส่ทุกด้าน

-ในนาต้องมีน้ำเพียงพอ

-ไม่มีโรคแมลงรบกวน

-ไม่ลงไปปรบกวในแปลงนาโดยไม่จำเป็น

-หากเกิดปัญหาใดๆ ต้องรีบแก้ไข ไม่ทิ้งไว้จนเกิดอาการรุนแรง

๒.วางแผนการเก็บเกี่ยว : เมื่อทราบวันที่ข้าวออกดอก ให้วางแผนกำหนดวันที่จะเก็บเกี่ยว (หลัง ข้าวออกดอก ๒๘-๓๐ วัน) วิธีการเก็บเกี่ยว

-ถ้าใช้แรงงานก็ต้องนัดแรงงานมาให้พร้อม

-ถ้าใช้เครื่องจักรก็ต้องทำความสะอาดและดูแลเครื่องจักรให้พร้อมที่จะทำงานได้ในวันที่กำหนด

๓. ก่อนถึงวันเก็บเกี่ยว ๑๐ วันถ้ายังคงมีน้ำอยู่ในนา ให้ระบายน้ำออกจากนาให้หมด เพื่อให้ข้าว สุกแก่สม่ำเสมอ แปลงนาที่แห้งจะสะดวกในการลงไปทำงาน ทั้งการเก็บเกี่ยวด้วยแรงงานคน และ เครื่องจักร

๔. กำหนดวันที่เก็บเกี่ยว ถ้าสามารถรับฟังการพยากรณ์อากาศได้ หากคาดว่าจะมีฝนตกในช่วง

วันเก็บเกี่ยว อาจทำการเก็บเกี่ยวก่อน หรือหลังวันที่กำหนดได้ แต่ควรมีแผนการขนย้ายผลผลิต หรือการเก็บผลผลิตไว้ในยุ้งฉาง ในสภาพที่แห้ง

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

การลดความชื้นผลผลิตข้าว

หลังการเก็บเกี่ยว การวัดผลผลิตข้าว และทำความสะอาดโดยการผัดแล้ว ยังไม่สามารถเก็บรักษาเมล็ดข้าวที่มีความชื้นสูงไว้ในโรงเก็บได้ เพราะเมล็ดมีการหายใจทำให้เกิดความร้อน จะทำให้เกิดเชื้อราเข้าทำลาย ควรลดความชื้นในเมล็ดก่อนเก็บ โดยการตากข้าว ส่วนใหญ่จะตากบนลานตาก วิธีการคือ

- ตากเมล็ดข้าวบนลานที่ทำความสะอาดแล้ว
- ไม่ควรตากบนพื้นซีเมนต์หรือพื้นถนนโดยตรง เพราะเมล็ดอาจได้รับความร้อนสูงเกินไป
- ควรปูพื้นด้วยผ้าใบหรือเสื่อสานด้วยไม้ไผ่
- ความหนาของกองที่ตาก ประมาณ ๕ - ๑๐ เซนติเมตร ไม่ควรหนาหรือบางเกินไป
- ควรมีสตักคลุมกองข้าวเพื่อป้องกันน้ำค้างหรือฝน
- ระยะเวลาการตากข้าวประมาณ ๒-๓ แดด ไม่ควรตากนานเกินไป

****ความชื้นของข้าวเปลือกที่เก็บทั่วไป ความชื้นไม่ควรสูงเกิน ๑๔ %

และถ้าเป็นเมล็ดพันธุ์ความชื้นไม่ควรเกิน ๑๒ %****

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

แมลงศัตรูพืชที่สำคัญ

- หนอนห่อใบข้าว: เป็นแมลงที่ พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดยะลา โดยหนอนจะกัดกินผิวใบและห่อตัวอยู่ในใบข้าว ทำให้ใบข้าวซีดและสังเคราะห์แสงไม่ได้
- เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล: ศัตรูพืชตัวกลางที่ดูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณโคนต้นข้าว ทำให้ต้นข้าวเหี่ยวแห้งและแห้งตายเป็นหย่อมๆ (อาการ Hopburn)
- หนอนกอข้าว: พบได้ทั่วไปในนาข้าว เขตจังหวัดยะลา เข้าทำลายโดยการเจาะลำต้น ทำให้เกิดอาการ "ยอดเหี่ยว" (Dead heart) ในระยะแรก หรือ "ข้าวหัวหงอก" (White head) ในระยะออกรวง
- แมลงดำหนาม: กัดกินเนื้อเยื่อส่วนสีเขียวของใบข้าว ทำให้ใบเป็นแถบสีขาวและอาจแห้งตายหากระบาดรุนแรง

โรคข้าวที่ต้องเฝ้าระวัง

- โรคไหม้ (Rice Blast): มักพบในช่วงที่มีความชื้นสูงหรืออากาศเปลี่ยน ใบจะมีแผลรูปตา ตรงกลางสีเทา ขอบสีน้ำตาล
- โรคเมล็ดด่าง: แนะนำให้ ถอนทำลายต้นที่พบอาการ และไม่ควรเก็บเมล็ดพันธุ์จากแปลงที่ติดโรคไปปลูกต่อ
- โรคขอบใบแห้ง: เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ทำให้ขอบใบข้าวมีสีเหลืองและแห้งลามเข้าสู่กลางใบ

การจัดการและแนวทางป้องกัน

สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลาและสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลาแนะนำการใช้ วิธีจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) ดังนี้:

- การใช้ชีวภัณฑ์: สนับสนุนให้เกษตรกรใช้ เชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อควบคุมโรคพืช และ เชื้อรา

บิวเวอเรีย เพื่อการจัดแมลง

- การจัดการแปลง: กำจัดวัชพืชรอบแปลงนาเพื่อตัดวงจรชีวิตของแมลง
- การติดตาม: ควรหมั่นสำรวจแปลงอย่างน้อยทุก ๗-๑๔ วัน

๑.๒.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเมืองยะลา มีการปลูกข้าว ฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน ถึงเดือนเมษายน ในปีถัดไป โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ดังนี้

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมายเหตุ
เตรียมพื้นที่									←→				
ตกกล้า									←→				
ใส่น้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐										←→			
ปักดำ										←→			
ระยะแตกกอ												←→	
ระยะตั้งท้อง	←→												
ระยะออกรวง		←→											
เก็บเกี่ยว			←→										
ดูแลรักษา	←→			←→						←→			

ภาพที่ ๑๔ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก/ดูแลรักษาข้าว อำเภอเมืองยะลา
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา พ.ศ.๒๕๖๘

๑.๒.๕ ต้นทุนการผลิต

อำเภอเมืองยะลา มีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท ต่อไร่

ตารางที่ ๓๙ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว อำเภอเมืองยะลา

รายการ	บาท/ไร่
๑.ค่าวัสดุ	
-ค่าเมล็ดพันธุ์	-
-ค่าปุ๋ยเคมี	๑,๒๐๐
-ค่าสารเคมี	-
๒.ค่าจ้างแรงงาน	
-ค่าเตรียมดินไถ	๑,๒๐๐
-ค่าปักดำ	๕๐๐
-ค่ากำจัดวัชพืช	-
-ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐
รวม	๓,๕๐๐

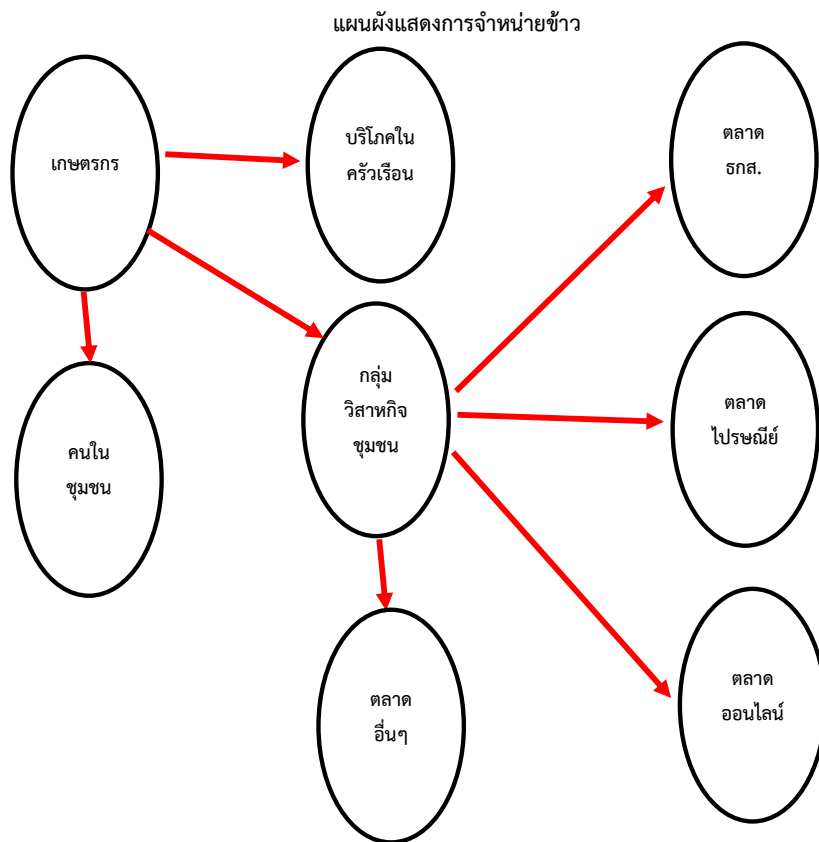
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ.๒๕๖๘

๑.๒.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

ผลผลิตข้าวของอำเภอเมืองยะลา ส่วนใหญ่นำมาขายที่ตลาดในครัวเรือน มีแบ่งจำหน่ายให้กับ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และขายกันเองในชุมชน ซึ่งจะขายในรูปข้าวเปลือกโดยผู้ซื้อจะเอาข้าวเปลือกไปสีเอง โดยในแต่ละชุมชนจะมีโรงสีข้าวขนาดเล็กไว้บริการตนเอง

(๑) วิธีการตลาด

วิธีการตลาดข้าวที่สำคัญของอำเภอเมืองยะลา อาจสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ ๑๕ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอเมืองยะลา
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

๑.๒.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๑,๑๕๕ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๓ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๔๐ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๘	บุตตี	ประธาน ศพก. เครือข่าย	การเพิ่มผลผลิต, การลดต้นทุน, การแปรรูปข้าว, การใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรค
๒	๓	ยะลา	ประธาน ศพก. เครือข่าย	การเพิ่มผลผลิต, การลดต้นทุน, การแปรรูปข้าว
๓	๓	พร่อน	ประธาน ศพก. เครือข่าย	การเพิ่มผลผลิต, การลดต้นทุน
๔	๕	ลำใหม่	ประธาน ศพก. เครือข่าย	การเพิ่มผลผลิต, การลดต้นทุน, การแปรรูปข้าว, การใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรค

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ.๒๕๖๘)

๒) องค์กรเกษตรกรดังนี้

ตารางที่ ๔๑ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๔	๑. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ต.บุตตี ๒. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลพร่อน ๓. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลยะลา ๔. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลลำใหม่ (ข้าว)
แปลงใหญ่	๓	๑. แปลงใหญ่ข้าว ต.บุตตี ๒. แปลงใหญ่ข้าว ต.ลำใหม่ ๓. แปลงใหญ่ข้าว ต.พร่อน
วิสาหกิจชุมชน	๑	๑. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรปลูกข้าวพื้นเมืองปลอดสารพิษ

Commented [A1]:

๑.๒.๘ การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๔๒ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าข้าว อำเภอเมืองยะลา

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	๑. มีพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ประมาณ ๓๓,๒๘๐ ไร่ และพื้นที่เหมาะสมปานกลางอีก ๖,๔๖๖ ไร่ ๒. ตำบลบูดี (หมู่ที่ ๘) เป็นแหล่งรวมกลุ่มเกษตรกร "แปลงใหญ่ข้าวพันธุ์พื้นเมือง" มีสมาชิกกว่า ๑๑๖ ราย บนพื้นที่กว่า ๓๒๕ ไร่ ๓. เน้นการปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองที่มีมูลค่าสูง และเป็นที่ต้องการของตลาดท้องถิ่น ๔. ทำนาตามฤดูกาลเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่มีระบบชลประทาน	การแปรรูปและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (Midstream) ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตผังเมืองและย่านการค้าในอำเภอเมืองยะลา เพื่อความสะดวกในการรวบรวมและกระจายสินค้า สถานประกอบการแปรรูป เช่น YALA KLUNGSRI (ยะลา กรุงศรี): ร้านจำหน่ายเครื่องสีข้าวและบริการสีข้าว (ตำบลสะเตง) หอโรงสี: พื้นที่ย่านสะเตงนอก ซึ่งในอดีตและปัจจุบันเป็นแหล่งรวบรวมและสีข้าวพื้นถิ่น นวัตกรรมและการแปรรูป: มีการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น แป้งละแซกึ่งสำเร็จรูป และบะหมี่จากแป้งข้าวกล้องพันธุ์พื้นเมือง เพื่อยกระดับสินค้าจากข้าวสารเป็นผลิตภัณฑ์อาหารอัตลักษณ์	เน้นการบริโภคภายในท้องถิ่นและตลาดเฉพาะกลุ่ม โดยมี ช่องทางการจำหน่าย: - ร้านขายส่ง/ปลีกในเขตเมือง - ตลาดเฉพาะถิ่น: ข้าวพันธุ์พื้นเมืองเป็นที่นิยมอย่างมากในกลุ่มชาวไทยมุสลิม และปัจจุบันยังพบปัญหา "ผลิตไม่ทันต่อความต้องการของตลาด" เนื่องจากปริมาณผลผลิตต่อไร่ยังไม่สูงนักเมื่อเทียบกับความต้องการ
	ปัญหา Pain point	๑. พื้นที่เพาะปลูกน้อย เมื่อเทียบกับพื้นที่เกษตรกรรมหลักอื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย นาแปลงเล็ก กระจายกระจาย หรือทำนาเพื่อบริโภคเอง/ขายในท้องถิ่นมากกว่าการส่งออก ๒. ปัญหาระยะทางไกล บางครั้งประสบปัญหาระยะไกลและฝนทิ้งช่วงกระทบต่อการดำนา (บางครั้งต้องรอนานกว่า ๕ เดือน) ทำให้รอบ	๑.มีโรงสีขนาดเล็กและโรงสีชุมชนจำนวนจำกัด ขาดเทคโนโลยีการแปรรูปที่ทันสมัย	๑.ขาดศูนย์กระจายสินค้าเกษตรที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงผลผลิตจากชุมชนสู่ตลาดในวงกว้าง ๒. ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ (เป็นบริบทเฉพาะของจังหวัดยะลา) ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการขนส่งและการลงทุน

		การผลิตไม่แน่นอน บางครั้งประสบปัญหาน้ำท่วม ทำให้ผลผลิตเสียหาย ๓.ขาดการส่งเสริมพันธุ์ข้าวที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นอย่างจริงจัง ๔. พื้นที่เกษตรเปลี่ยนไปเป็นพืชเศรษฐกิจอื่น (ยางพารา/ผลไม้) ทำให้ Supply ของข้าวในพื้นที่น้อยลง		
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	๑.ส่งเสริมการตลาดข้าวพื้นเมือง (เช่น ข้าวหอมกระดังงา) ให้เป็นสินค้า GI เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ๒. เน้นการพัฒนาเกษตรกรกลุ่มย่อยแบบนาแปลงใหญ่ ๓. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ถนนและระบบการขนส่งในพื้นที่ทางไกลและระบบชลประทาน	๑.สร้างความเข้มแข็งในพื้นที่: ส่งเสริมการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์ที่เข้มแข็งเพื่ออำนาจต่อรอง ๒.พัฒนาโรงสีชุมชนให้มีมาตรฐาน	๑. เพื่อเพิ่มมูลค่าข้าวพันธุ์พื้นเมือง (เช่น เส้นละแซหรือพาสต้า) ๒. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีศูนย์กระจายสินค้าเกษตรที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงผลผลิตจากชุมชนสู่ตลาดในวงกว้าง
มิติน	สถานการณ์ปัจจุบัน	๑.เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ (Aging Society) ๒. เกษตรกรมีความพยายามจะรวมกลุ่ม เช่น ตำบลบุติ (หมู่ที่ ๘) เป็นแหล่งรวมกลุ่มเกษตรกร "แปลงใหญ่ข้าวพันธุ์พื้นเมือง" มีสมาชิกกว่า ๑๑๖ ราย บนพื้นที่กว่า ๓๒๕ ไร่	มีโรงสีขนาดเล็กกระจายในชุมชน ซึ่งไม่มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ และแรงงานส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ	๑. คนในพื้นที่ส่วนใหญ่นิยมบริโภคข้าวจากภายนอกมากกว่าข้าวในพื้นที่ เนื่องจากข้าวในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมือง ที่ให้ลักษณะข้าวสวยที่ค่อนข้างแข็ง
	ปัญหา Pain point	๑. เกษตรกรบางส่วนเลิกทำนาเนื่องจากขาดแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารในพื้นที่	๑. โรงสีในพื้นที่น้อยและขาดคนมีความรู้เรื่องการพัฒนาคุณภาพข้าวให้ได้มาตรฐาน ทำให้เสียโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่ม	ขาดนักการตลาดหรือคนรุ่นใหม่ที่น่าสนใจความคิดสร้างสรรค์มาแปรรูปข้าวพื้นเมือง (เช่น ข้าวเบายะลา) ให้เข้ากับยุคสมัย

มิติสินค้า		๒. ขาดแคลนแรงงานรุ่นใหม่ทดแทน ทำให้อายุเฉลี่ยคนทำงานสูงขึ้น ๓.ขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีหรือเครื่องจักรเกษตรที่ทันสมัย ทำให้ผลิตภาพ (Productivity) ต่ำ และส่วนใหญ่ทำนาเพื่อบริโภคเอง (Subsistence Farming)	๒.ขาดการรวมกลุ่มเกษตรกรที่เข้มแข็ง ทำให้การต่อรองราคาและการวางแผนการผลิตเป็นไปได้ยาก	
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ควรเน้นพัฒนาทักษะ (Upskill/Reskill) ให้เกษตรกรเดิม ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรทดแทนแรงงาน และดึงคนรุ่นใหม่กลับมาพัฒนาธุรกิจข้าวในรูปแบบ Smart Farming เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานอย่างยั่งยืน	พัฒนาวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มเกษตรกรแปรรูปข้าว เพื่อให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในห่วงโซ่เพิ่มมูลค่า (Value Chain)	๑.พัฒนาทักษะการตลาด: ยกระดับกลุ่มเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการแปรรูป ๒.สร้างความเข้มแข็งสถาบันเกษตรกร: สนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า
	สถานการณ์ปัจจุบัน	เป็นข้าวพันธุ์พื้นเมืองที่ทนทานและมีลักษณะพิเศษ การผลิตมีจำกัด เน้นการทำเกษตรอินทรีย์หรือปลอดภัย	เป็นการแปรรูปเบื้องต้น ได้แก่ การสีข้าวแบบชุมชน ซึ่งช่วยรักษาคุณค่าทางโภชนาการ และการบรรจุภัณฑ์ที่เน้นสร้างเรื่องราว (Storytelling) เกี่ยวกับเอกลักษณ์ท้องถิ่น	เน้นการจำหน่ายในท้องถิ่น ผ่านตลาดนัดชุมชน สหกรณ์การเกษตร และร้านค้าของฝาก เพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคข้าวคุณภาพสูงในพื้นที่ จุดเด่น ของข้าวในยะลาเน้น "สินค้าคุณภาพเฉพาะถิ่น" ที่มีความสดใหม่ เป็นสินค้าพรีเมียมในพื้นที่ และเน้นการสร้างห่วงโซ่คุณค่าที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น (การผลิตที่ยังคงรักษาวិถีเดิม)

	ปัญหา Pain point	๑. การผลิตข้าวในท้องถิ่นมีปริมาณน้อย ขาดการพัฒนาสายพันธุ์เฉพาะถิ่นที่เหมาะสมกับพื้นที่ ทำให้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ๒. ข้าวเปลือกคุณภาพไม่สม่ำเสมอ ทำให้การรวบรวมและเพิ่มมูลค่าทำได้ยาก	โรงสีในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นโรงสีขนาดเล็ก ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการคุณภาพข้าวหลังการเก็บเกี่ยว ทำให้เกิดความสูญเสีย (Loss) ระหว่างกระบวนการ	สินค้าส่วนใหญ่ที่มีจำหน่ายเป็นข้าวสารธรรมดา ยังไม่มีการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) เช่น ข้าวบรรจุภัณฑ์แบรนด์ท้องถิ่น ข้าวอินทรีย์
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้แนวทาง นาแปลงใหญ่ และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก. เครือข่าย) เพื่อลดต้นทุนและพัฒนาคุณภาพข้าวพันธุ์พื้นเมืองให้มีมาตรฐานมากขึ้น	๑. เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรเพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิต รวมถึงรวบรวมผลผลิตเพื่อให้สามารถต่อรองราคาได้ ๒. ส่งเสริมให้มีการแปรรูป การสร้างมูลค่าเพิ่ม จากข้าวพันธุ์พื้นเมือง	ส่งเสริมการตลาดและแบรนด์ท้องถิ่น: สร้างแบรนด์สินค้าแปรรูปจากยะลา และใช้ช่องทางออนไลน์เพื่อขยายตลาด

๑.๓ ชนิดสินค้าทุเรียน

๑.๓.๑ แหล่งน้ำหลัก

[✓] น้ำฝน [] ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [✓] บ่อน้ำตื้น

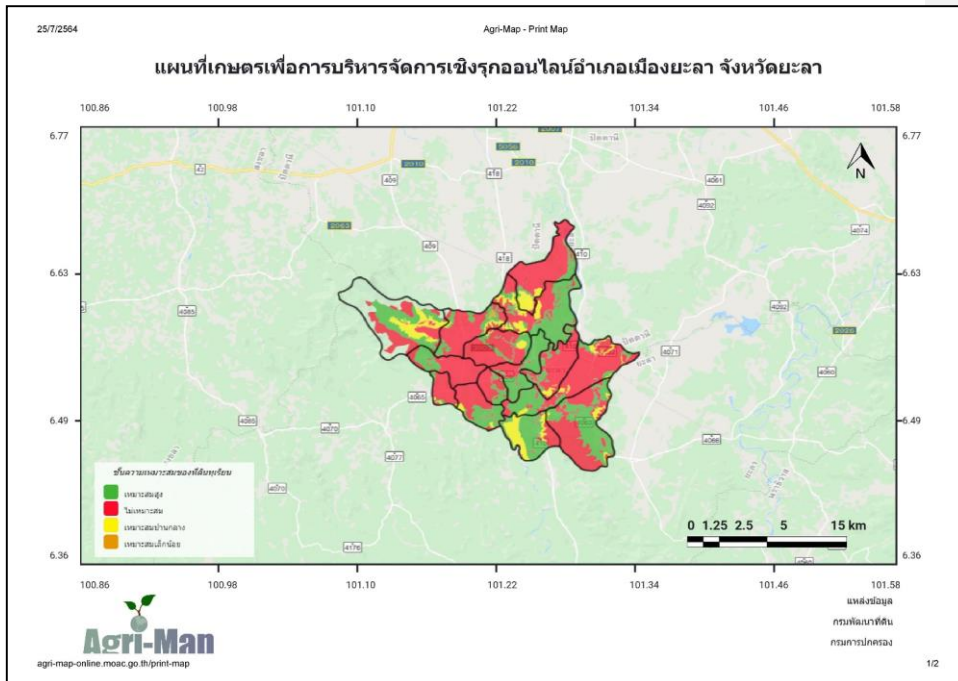
๑.๓.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๔๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกทุเรียน อำเภอเมืองยะลา

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกทุเรียน (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ตาเซะ	๒,๐๙๒.๖๘	๑,๙๗๘.๔๑	-	๑๒,๔๙๖.๒๐	๑๖,๕๖๗.๒๙
ยูโป	๑๐,๗๕๓.๔๐	๒,๗๒๐.๒๘	-	๗,๖๓๙.๘๑	๒๑,๑๑๓.๔๙
ลำใหม่	๒,๘๒๑.๔๒	๖๔๗.๖๕	๒๔๐.๙๓	๙,๔๗๒.๖๓	๑๓,๑๘๒.๖๓
พร่อน	๒,๒๙๔.๕๓	๕๘๓.๒๔	-	๙,๔๓๕.๘๗	๑๒,๓๑๓.๖๔
ลิคิล	๒,๔๗๘.๕๗	-	-	๗,๓๓๒.๗๙	๙,๘๑๑.๓๖
ยะลา	๓๘๙.๐๕	๒๓๓.๗๘	-	๓,๖๓๙.๒๘	๔,๒๖๒.๑๑
ลำพะยา	๖,๔๔๑.๗๖	๓,๗๙๕.๖๔	-	๖,๘๙๐.๑๘	๑๗,๑๒๗.๕๘
เปาะเส้ง	๓,๕๖๕.๒๑	๔๔๖.๒๓	-	๕,๑๗๔.๖๒	๙,๑๘๖.๐๖
หน้าถ้ำ	๑,๔๙๒.๐๔	-	-	๓,๔๑๖.๕๕	๔,๙๐๘.๕๙
ท่าสาป	๗,๐๕๒.๒๐	-	-	๒,๒๙๘.๓๔	๙,๓๕๐.๕๔
สะเตงนอก	๕,๘๘๒.๙๒	๑,๕๑๒.๘๓	-	๑๔,๗๖๔.๒๐	๒๒,๑๕๙.๙๕
บุติ	๑๑,๐๕๑.๓๐	๘๙๕.๘๗	-	๑๒,๖๙๙.๐๐	๒๔,๖๔๖.๑๗
บันนังส่าเรง	๖,๗๓๐.๕๐	๓,๔๔๐.๐๐	-	๒,๒๒๒.๓๔	๑๒,๐๓๒.๘๔
สะเตง	๒,๓๓๔.๕๑	๔๕๘.๑๖	-	๘,๘๕๖.๕๙	๑๑,๖๔๙.๒๖

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๖ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกทุเรียน อำเภอเมืองยะลา
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

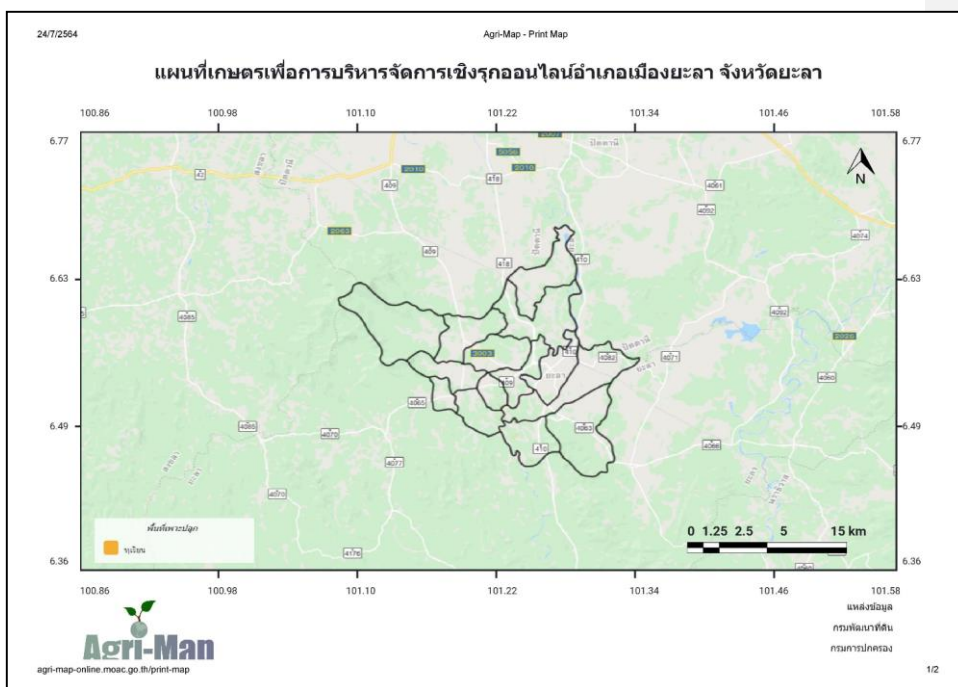
๒) พื้นที่ปลูกทุเรียน

ตารางที่ ๔๔ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตทุเรียน อำเภอเมืองยะลา

ที่	ตำบล	ครัวเรือนที่ปลูก (ครัวเรือน)	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	เนื้อที่ให้ผลผลิต (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
๑	พร่อน	๑๙๓	๑๐๒	๙๐	๓๔.๒๐	๓๘๐
๒	เปาะเส้ง	๙๙	๑๘๘	๑๒๖	๔๙.๑๔	๓๙๐
๓	บันนังสาด	๓๖๖	๔๓๒	๔๓๒	๓๘๐.๑๖	๘๘๐
๔	ยูโปะ	๑๖๙	๒๗๒	๒๑๖	๙๐.๗๒	๔๒๐
๕	สะเตงนอก	๔๑	๘๔	๖๓	๔๔.๑๐	๗๐๐
๖	ลิดล	๗๖	๙๗	๙๒	๓๘.๑๘	๔๑๕
๗	บูดี	๖๙	๕๖	๕๒.๐๐	๒๐.๕๔	๓๙๕
๘	หน้าถ้ำ	๒๗๕	๖๙	๕๕	๒๒.๘๓	๔๑๕
๙	ตาเซะ	๒๒๕	๑๑๘	๑๐๒	๔๒.๓๓	๔๑๕

๑๐	ทำสาป	๒๑๓	๑๕๕	๑๑๐	๙๑.๓๐	๘๓๐
๑๑	ลำพะยา	๓๕๘	๓๑๔	๓๑๔	๒๕๑.๓๕	๕๙๒.๕๐
๑๒	ยะลา	๒๗	๑๓	๘.๐๐	๓.๐๔	๓๘๐
๑๓	ลำใหม่	๑๐๐	๒๓๓	๑๖๐	๖๖.๔๐	๔๑๕.๕๐
รวม		๒,๒๑๑	๒,๑๓๒	๑,๘๒๐	๑,๑๓๔	๕๐๙.๘๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา , พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียน (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเมืองยะลา

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘

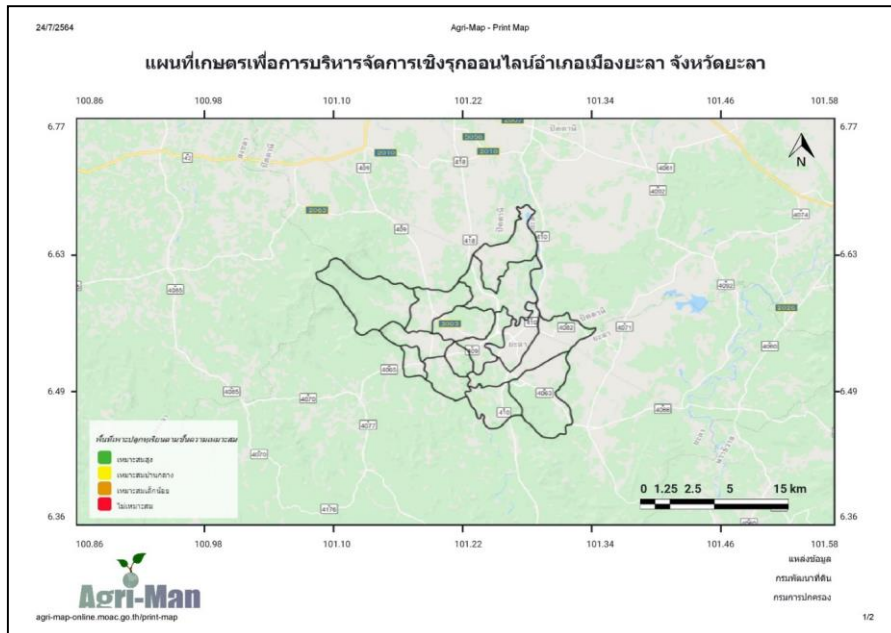
(๓) พื้นที่ปลูกทุเรียนตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๔๕ แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียน ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองยะลา

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกทุเรียน (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปาน กลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
ตาเซะ	-	-	-	-	-

ยุโป	-	-	-	-	-
ลำใหม่	-	-	-	-	-
พร่อน	-	-	-	-	-
ลิดล	-	-	-	-	-
ยะลา	-	-	-	-	-
ลำพะยา	-	-	-	-	-
เปาะเล้ง	๔๕.๕๘	-	-	-	๔๕.๕๘
หน้าถ้ำ	๔๗.๐๙	-	-	-	๔๗.๐๙
ท่าสาป	-	-	-	-	-
สะเตงนอก	๑๖.๕๘	-	-	๖.๖๔	๒๓.๒๒
บูดี	-	-	-	-	-
บันนังสวาง	๒๐.๓๔	๓๗.๖๕	-	-	๕๗.๙๙
สะเตง	-	-	-	-	-

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, สำนักเศรษฐกิจการเกษตร, GISDA (พ.ศ.๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียนตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองยะลา
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, สำนักเศรษฐกิจการเกษตร, GISDA (พ.ศ.๒๕๖๘)

๑.๓.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

๑. พันธุ์หมอนทอง ๙๕ %

๒. พันธุ์พื้นเมืองและพันธุ์อื่น ๆ ปลูกทั้งหมดประมาณ ๕ %

(๒) การเตรียมดิน

การเตรียมดินสำหรับปลูกทุเรียนในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดยะลา มีจุดเน้นสำคัญคือการจัดการการระบายน้ำและการปรับค่าความเป็นกรด-ด่าง เนื่องจากยะลามีลักษณะเป็นพื้นที่ฝนชุกและมีความเป็นเอกลักษณ์ของ "ทุเรียนสะเด็ดน้ำ" โดยมีขั้นตอนการเตรียมดินดังนี้:

การปรับพื้นที่และการระบายน้ำ

- ทำเนินลูกฟูก: ควรปลูกทุเรียนบนสันเนินหรือยกระดับดินให้สูงกว่าระดับปกติประมาณ ๑ ฝ่ามือ เพื่อป้องกันน้ำท่วมขังซึ่งทุเรียนไวต่อสภาพน้ำมาก
- ระยะปลูก: แนะนำระยะ ๘x๘ เมตร หรือ ๙x๙ เมตร (ประมาณ ๑๖-๒๕ ต้นต่อไร่)

การตรวจสอบและปรับสภาพดิน

- ค่า pH ที่เหมาะสม: ดินควรมีค่า pH ระหว่าง ๕.๕ – ๖.๕ เพื่อให้ทุเรียนดูดซึมธาตุอาหารได้ดีที่สุด
- แก้ดินกรด: หากดินมีความเป็นกรดสูง (pH ต่ำ) ให้ใช้ ปูนขาว หรือโดโลไมท์หว่านเพื่อปรับสภาพและช่วยฆ่าเชื้อราในดิน

- ส่งตรวจดิน: เกษตรกรในยะลาสามารถนำตัวอย่างดินไปตรวจวิเคราะห์ได้ที่ [สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา](#) หรือกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อรับคำแนะนำที่แม่นยำตามชุดดินในพื้นที่

การเตรียมหลุมและปรังดิน

- สูตรผสมดิน: นาดินดำ ๑ ส่วน ผสมเกลบดำ ๒ ส่วน และปุ๋ยคอก/มูลสัตว์ ๑ ส่วน คลุกเคล้าให้เข้ากัน
- การฆ่าเชื้อในดิน: ควรพลิกหน้าดินตากแดดอย่างน้อย ๗ วันก่อนปลูก และอาจใช้สารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น อีไตรโคอะโซล (Terrazole) ราดหลุมเพื่อป้องกันโรครากเน่าโคนเน่าจากเชื้อไฟทอปเธอรา

การจัดการธาตุอาหาร

- ปุ๋ยรองพื้น: เน้นปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยคอก (ประมาณ ๑๕-๕๐ กิโลกรัมต่อต้นตามขนาด) เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและช่วยให้ดินร่วนซุยระบายน้ำ

(๓) การปลูก

การปลูกทุเรียนสามารถทำได้ทั้งการขุดหลุมปลูก ซึ่งเหมาะกับพื้นที่ที่ค่อนข้างแล้งและยังไม่มีกรวางระบบน้ำไว้ก่อนปลูก ซึ่งวิธีนี้ดินในหลุมจะช่วยเก็บความชื้นได้ดีขึ้น แต่หากมีฝนตกชุก มีน้ำขังจะทำให้รากเน่าและต้นทุเรียนตายได้ง่าย ส่วนการปลูกโดยไม่ต้องขุดหลุม (ปลูกแบบนั่งแท่นหรือยกโคก) เหมาะกับพื้นที่ฝนตกชุก วิธีนี้ทำให้มีการระบายน้ำดี น้ำไม่ขังบริเวณโคนต้น แต่ต้องวางระบบน้ำให้ดีกว่าก่อนปลูก ซึ่งต้นทุเรียนจะเจริญเติบโตเร็วกว่าการขุดหลุม ทั้งนี้จุดเน้นที่สำคัญ คือ ควรใช้ต้นกล้าที่มีขนาดเล็ก มีระบบรากดี ไม่ขดงอ แต่หากจะปลูกด้วยต้นกล้าขนาดใหญ่ควรตัดแต่งรากที่ขดงอทั้งที่ก้นถุงและด้านข้าง รวมทั้งควรมีการพรางแสงให้กับต้นทุเรียนที่ปลูกใหม่ด้วยตาข่ายพรางแสงหรือ(ทาง) ใบมะพร้าว หรือปลูกไม้ที่ให้ร่มเงา เช่น กล้วย เป็นต้น

(๔) ระบบการให้น้ำ

ควรให้น้ำสม่ำเสมอในช่วงที่มีการเจริญเติบโตทางใบ และงดน้ำในช่วงปลายฝนเพื่อเตรียมการออกดอก เมื่อทุเรียนออกดอกแล้วให้ควบคุมปริมาณน้ำที่จะให้ โดยค่อยๆ เพิ่มปริมาณน้ำขึ้นเรื่อยๆ เพื่อให้ดอกทุเรียนมีพัฒนาการที่ดี จนเมื่อดอกทุเรียนพัฒนาถึงระยะหัวกำไล (ก่อนดอกบาน ๑ สัปดาห์) ก็ให้ลดปริมาณน้ำลงโดยให้เพียง ๑ ใน ๓ ของปกติ เพื่อช่วยให้มีการติดผลดีขึ้นและให้น้ำในปริมาณนี้ไปจนดอกบานและติดผลได้ ๑ สัปดาห์ จากนั้นจึงค่อยๆ เพิ่มปริมาณน้ำขึ้นเรื่อยๆ และต้องให้น้ำอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอตลอดช่วงพัฒนาการของผลทุเรียน

(๕) การดูแลรักษา

การเตรียมต้นให้พร้อมที่จะออกดอก

คือการเตรียมให้ต้นทุเรียนมีความสมบูรณ์ มีอาหารสะสมเพียงพอเมื่อทุเรียนมีใบแก่ทั้งต้น และสภาพแวดล้อมเหมาะสม ฝนแล้ง ดินมีความชื้นต่ำ อากาศเย็นลงเล็กน้อยทุเรียนก็จะออกดอกขึ้นตอนต่าง ๆ จะต้องรีบดำเนินการภายหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิต ดังนี้

๑. การตัดแต่งกิ่ง

หลังเก็บเกี่ยวให้รีบตัดแต่งกิ่งแห้ง กิ่งเป็นโรค กิ่งแขนง ด้านในทรงพุ่มออกโดยเร็ว ทารอยแผลที่ตัดด้วยสารเคมีป้องกันกำจัด เชื้อรา หรือปูนแดงกินกับหมาก

๒. หลังตัดแต่งกิ่ง ให้กำจัดวัชพืชและใส่ปุ๋ยทันที

- ปุ๋ยคอก ๑๕-๕๐ กิโลกรัมต่อต้น (ประมาณ ๓-๑๐ ปี)

- ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ ในอัตรา ๓-๕ กก.ต่อต้น

(ทุเรียนต้นที่ขาดความสมบูรณ์ต้องการปุ๋ยมากกว่าทุเรียนต้นที่มีความสมบูรณ์อยู่แล้ว ทุเรียนต้นที่ให้ผลผลิตไปมากต้องการปุ๋ยมากกว่าทุเรียนที่ให้ผลผลิตน้อย)

๓. ในช่วงฤดูฝน

- ถ้าฝนตกหนัก จัดการระบายน้ำออกจากแปลงปลูก
- ถ้าฝนทิ้งช่วง ให้รดน้ำแก่ต้นทุเรียน
- ควบคุมวัชพืช โดยการตัดและ หรือใช้สารเคมี
- ป้องกันกำจัดโรคแมลง เช่น โรครากเน่าโคนเน่า โรคใบติด โรคแอนแทรคโนส เพลี้ยไก่แจ้ ไรแดงและ

เพลี้ยไฟ

๔. ในช่วงปลายฤดูฝน

- เมื่อฝนทิ้งช่วง ให้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๘-๒๔-๒๔, ๙-๒๔-๒๔ หรือ ๑๒-๒๔-๑๒ ปริมาณ ๒-๓ กก.ต่อต้น เพื่อ

การออกดอก

- ให้กำจัดวัชพืชได้ทรงพุ่ม กวาดเศษหญ้า และใบทุเรียนออกจากโคนต้น เพื่อให้ดินแห้งเร็วขึ้น
- งดการให้น้ำ ๑๐-๑๕ วันเมื่อสังเกตเห็นใบทุเรียนเริ่มสลดลงต้องเริ่มให้น้ำที่ละน้อยเพื่อกระตุ้นให้ตามดอกเจริญอย่าปล่อยให้ขาดน้ำนานจนใบเหลืองใบตกเพราะตาออกจะไม่เจริญ และระวังอย่าให้น้ำมากเกินไป เพราะช่อดอกอาจเปลี่ยนเป็นใบได้ วิธีให้น้ำที่เหมาะสม คือ ให้น้ำแบบโชย ๆ แล้วเว้นระยะ สังเกตอาการของใบและดอกเมื่อเห็นดอกระยะไข่ปลามากพอแล้ว ก็เพิ่ม ปริมาณให้มากขึ้นเรื่อย ๆ จนสู่สภาวะปกติ

การดูแลในช่วงออกดอก

๑. การควบคุมการให้น้ำ

- เมื่อทุเรียนออกดอกในระยะไข่ปลามากพอแล้ว ก็เริ่มให้น้ำมากขึ้นจนสู่สภาวะปกติ
- ในระยะก่อนดอกบาน ๗-๑๐ วัน (ระยะหัวกำไล) ไป จนถึงดอกบานและระยะป็นให้ลดการให้น้ำลง ๒

ใน ๓ ของปกติ

๒. การตัดแต่งดอก

- ตัดดอกที่อยู่ตามกิ่งเล็ก ๆ หรือปลายกิ่งทิ้ง
- ควรตัดแต่งเมื่อดอกทุเรียนอยู่ในระหว่างระยะมะเขือพวง ถึงระยะหัวกำไล
- ถ้ามีดอกรุ่นเดียวกันปริมาณมาก ตัดแต่งให้เหลือปริมาณ ดอกพอเหมาะอยู่ในตำแหน่งที่ต้องการ
- ถ้ามีดอก ๒ รุ่น ปริมาณเท่า ๆ กัน ตัดแต่งให้เหลือ ดอกรุ่นที่จะขายได้ราคาดี
- ถ้ามีดอก ๒ รุ่น ปริมาณต่างกัน ให้ตัดรุ่นที่มีปริมาณ ดอกน้อยออก แต่ถ้าปริมาณดอกมีน้อย จำเป็นต้อง

ไว้ดอกต่างรุ่น ควรปฏิบัติดังนี้

- ไว้ดอกรุ่นเดียวกัน บนกิ่งเดียวกัน
- ไว้ดอกรุ่นเดียวกัน บนกิ่งที่อยู่ชิดกัน
- ถ้าจะไว้ดอกต่างรุ่นบนกิ่งชิดกัน ต้องการดอกรุ่นไหน มากกว่าก็ต้องตัดแต่งให้เหลือดอกมากกว่า
- ในพันธุ์ชะนีควรตัดแต่งให้เหลือช่อดอกขนาดใหญ่รวมกัน เป็นกลุ่มบริเวณกลางกิ่ง และอย่าตัดให้เหลือดอกน้อยเกินไป เพราะดอกทุเรียนพันธุ์ชะนีมีเปอร์เซ็นต์ติดผลต่ำและผลอ่อนเจริญช้า การมีช่อดอกรวมเป็นกลุ่มทำให้มีพลังดูดดึงอาหารสูงขึ้น

๓. ป้องกันกำจัดโรคแมลง

เช่น เพลี้ยไฟ ไรแดง หนอน กัดกินก้านดอก เพลี้ยอ่อน โรคดอกเน่าและโรคดอกแห้ง

๔. การช่วยให้ดอกทุเรียนติดผลดีขึ้น

เช่น เพลี้ยไฟ ไรแดง หนอน กัดกินก้านดอก เพลี้ยอ่อน โรคดอกเน่าและโรคดอกแห้ง

๔.๑ ช่วยผสมเกสร โดยใช้เกสรตัวผู้จากต้นที่ต่างพันธุ์กัน

- เตรียมเกษตรกรผู้ เวลา ๑๙.๐๐-๑๙.๓๐ น. ตัดเฉพาะ อับเกษตรกรผู้ ที่มีละอองเกสรสีขาวติดอยู่
- พูกันหรือแปรงขนอ่อนแต่ละอองเกสรตัวผู้ไปป้าย ที่ยอดเกสรตัวเมีย ที่มีลักษณะกลมและมีสี

เหลือง

๔.๒ ฉีดพ่นปุ๋ยทางใบที่มีธาตุ แคลเซียม-โบรอน หรือโบรอน เพียงอย่างเดียว ในระยะหัวกำลัง หรือประมาณ ๑๐-๑๕ วัน ก่อนดอกบาน

การดูแลในช่วงติดผลแล้ว

๑. ตัดแต่งผล

ครั้งที่ ๑ หลังดอกบาน ๓-๔ สัปดาห์ ตัดแต่งผลที่มีรูปทรง บิดเบี้ยว ผลขนาดเล็กหรือผลต่างรุ่น ผลที่อยู่ใน ตำแหน่งไม่เหมาะสม เช่น ปลายกิ่ง ด้านข้างของ กิ่ง และผลที่ติดเป็นกระจุกใหญ่ ๆ ออกเหลือผล ที่ดีไว้มากกว่าที่ ต้องการจริง ๕๐ %

ครั้งที่ ๒ หลังดอกบาน ๖-๘ สัปดาห์ ตัดผลที่มีขนาดเล็กกว่า ผลอื่นในรุ่นเดียวกัน ผลบิดเบี้ยว ผลที่มี อาการ หนามแดง

ครั้งที่ ๓ ตัดแต่งครั้งสุดท้ายตัดผลขนาดเล็ก ผลบิดเบี้ยว ผลกันจิบออก จะเหลือผลที่มีขนาดและรูปทรง สม่าเสมอ ในปริมาณเท่ากับที่ต้องการจริง เมื่อตัดแต่งผลครั้งสุดท้ายเสร็จควรโยงกิ่ง เพื่อป้องกันกิ่ง หักจากน้ำหนัก ผลที่มากขึ้น หรือโยงผลป้องกันผลร่วงในพื้นที่มีลมแรง

(๖) การใส่ปุ๋ย

ควรใส่ปุ๋ยและวัสดุปรับปรุงดินตามผลการตรวจวิเคราะห์ดิน หรืออาจใส่ปุ๋ยตามแนวทางดังนี้

๑. ใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ดินหลังเก็บเกี่ยว

- ปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน ๒๐ ถึง ๕๐ กิโลกรัมต่อต้น
- ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ อัตราเป็นกิโลกรัมต่อต้นเท่ากับ ๑ ใน ของเส้นผ่า ศูนย์กลางทรงพุ่ม
- ๒. ใส่ปุ๋ยเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผล
- เมื่อผลมีอายุ ๗ สัปดาห์ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๒-๑๒-๑๗-๒ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ อัตราเป็นกิโลกรัมต่อต้น เท่ากับ ๑ ใน ๓ ของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม

๓. ใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มคุณภาพเนื้อ

- เมื่อผลมีอายุ ๑๐ ถึง ๑๑ สัปดาห์ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๐-๐-๕๐ อัตรา ๑ ถึง ๒ กิโลกรัมต่อต้น

(๗) การเก็บเกี่ยว

ลักษณะผลเมื่อทุเรียนแก่

- สีเปลือกจะเปลี่ยนจากสีเขียวสดเป็นสีน้ำตาลหรือสีเขียวแกมเทา แต่ผลที่อยู่นอกทรงพุ่มที่โดนแสงแดด มากจะมีสีน้ำตาลมากกว่าผลที่อยู่ในทรงพุ่ม
- ก้านผลสีเข้มขึ้นเป็นสีน้ำตาลคล้ำ สาก ตรงรอยต่อของระหว่างก้านผลตอนบนกับก้านผลตอนล่าง(ปลิง) จะบวม ใหญ่ เห็นรอยต่อชัดเจน
- ปลายหนามแห้ง มีสีน้ำตาล หนามกางออกร่องหนาค่อนข้างห่าง
- สังเกตรอยแยกบนพูจะเห็นได้ชัดเจน ยกเว้นพันธุ์ก้านยาวจะเห็นไม่ชัด
- ชิมปลิง ทุเรียนแก่จัด เมื่อตัดขั้วผลหรือปลิงออกจะพบน้ำใสๆ ไม่ข้นเหนียว เหมือนทุเรียนอ่อน ชิมดูจะมีรสหวาน
- การเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม ผลทุเรียนที่แก่จัดจะมีเสียงดังหลวมๆ
- ทั้งนี้เมื่อผลทุเรียนในต้นเริ่มแก่สุกและร่วง ก็เป็นสัญญาณเตือนว่าทุเรียนที่เหลือซึ่งเป็นรุ่นเดียวกันเริ่มแก่สามารถ เก็บเกี่ยวได้แล้ว

การนับอายุ

การนับอายุทุเรียนนั้นจะนับจำนวนจากวันหลังจากดอกบานจนถึงวันที่ผลแก่ พร้อมทั้งจะเก็บเกี่ยวได้ ซึ่งจะแตกต่างกันในแต่ละพันธุ์ คือ

พันธุ์กระดุม ใช้เวลา ๙๐ ถึง ๑๐๐ วัน

พันธุ์ชะนี ใช้เวลา ๑๑๐ ถึง ๑๒๐ วัน

พันธุ์ก้านยาว ใช้เวลา ๑๒๐ ถึง ๑๓๕ วัน

พันธุ์หมอนทอง ใช้เวลา ๑๔๐ ถึง ๑๕๐ วัน

การนับอายุนี้อาจจะคลาดเคลื่อนได้เล็กน้อย ขึ้นกับอุณหภูมิของอากาศ เช่น อากาศร้อนและแห้งแล้ง ทุเรียนจะแก่เร็วขึ้น หากมีฝนตกชุกและความชื้นสูงทุเรียนจะแก่ช้า ดังนั้นเพื่อสะดวกในการจดจำและไม่เกิดความผิดพลาดในการตัดทุเรียนอ่อน เกษตรกรควรจดบันทึกวันที่ดอกบาน และทำเครื่องหมายรุ่น ดังนี้

- จดบันทึกวันที่ดอกทุเรียนบานของแต่ละพันธุ์ และแต่ละรุ่น

- ทำเครื่องหมายรุ่นไว้ในขณะที่มีการโยงกิ่งด้วยเชือก และควรใช้สีที่แตกต่างกันในการโยงกิ่งแต่ละรุ่น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการตัดทุเรียนที่แก่มีคุณภาพดี

วิธีการเก็บเกี่ยว

การตัดแต่งกิ่งทุเรียน : เป็นการจัดการในการทำสวนอีกแนวทาง ที่จะช่วยให้ต้นทุเรียนพร้อมเพื่อการออกดอกติดผล การตัดแต่งกิ่งแบ่งได้เป็น ๓ ระยะ คือ

ระยะที่หนึ่ง : ตัดแต่งหลังการเก็บเกี่ยวแล้ว เป็นการตัดกิ่งแห้ง กิ่งแขนง กิ่งที่เป็นโรค กิ่งที่ไม่มีประโยชน์ และตัดข้อผลที่ติดค้างอยู่ทิ้งไป การตัดแต่งครั้งนี้ก็เพื่อให้ต้นทุเรียนแตกกิ่งที่สมบูรณ์ออกมาใหม่

ระยะที่สอง : ตัดแต่งช่วงปลายฝนก่อนการใส่ปุ๋ยครั้งที่สอง เป็นการตัดแต่งกิ่งตะขาบ กิ่งน้ำค้าง กิ่งกระโดง และกิ่งที่เป็นโรคออก เพื่อให้การใช้ปุ๋ยของทุเรียนเกิดประโยชน์ต่อต้นทุเรียนอย่างเต็มที่

ระยะที่สาม : ตัดแต่งกิ่งหลังจากที่ทุเรียนติดผลแล้วประมาณ ๓๐-๔๕ วัน เป็นการตัดแต่งเฉพาะกิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ไปพร้อม ๆ กับการตัดแต่งผลอ่อน

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

การจัดการผลผลิตทุเรียนหลังการเก็บเกี่ยวใน อำเภอเมืองยะลา เน้นการควบคุมคุณภาพเพื่อยกระดับสู่มาตรฐาน "ทุเรียนสะอาดน่ายะลา" ซึ่งมีเอกลักษณ์คือเนื้อแห้ง หวานมัน และไม่แฉะ โดยมีขั้นตอนและหน่วยงานสนับสนุนที่สำคัญในพื้นที่ ดังนี้:

กระบวนการจัดการหลังเก็บเกี่ยวเพื่อคุณภาพการค้า

เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ตรงตามความต้องการของตลาด ทั้งการขายสดและการส่งออก เกษตรกรและผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามหลักสากล ดังนี้:

- การคัดแยกและทำความสะอาด: คัดคุณภาพผลผลิตตามมาตรฐาน (เช่น ทุเรียนเกรด A, B, C) ตัดแต่งข้อผล และทำความสะอาดคราบปนเปื้อน
- การควบคุมโรคและแมลง: ป้องกันการระบาดของหนอนเจาะผลและราดำ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในการส่งออก
- การตรวจสอบความสุกแก่: ทุเรียนคุณภาพต้องมีความสุกในระดับที่เหมาะสม โดยทั่วไปจะใช้เวลาประมาณ ๓-๕ วันหลังจากตัดจึงจะสุกพร้อมทาน

- การบรรจุและการขนส่ง: บรรจุในตะกร้าหรือกล่องที่ระบายอากาศได้ดี เพื่อป้องกันความร้อนสะสมและการช้ำระหว่างขนส่ง

จุดจัดการและรวบรวมผลผลิตในอำเภอเมืองยะลา

ในอำเภอเมืองยะลา มีสถานที่สำคัญสำหรับการจัดการและกระจายสินค้า ดังนี้:

- ตลาดกลางยางพารา (สะเตง): เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญที่ใช้บริหารจัดการทุเรียนคุณภาพและสร้างเสถียรภาพด้านราคาในพื้นที่
- ตลาดใหม่ยะลา (สะเตง): แหล่งค้าปลีกและค้าส่งผลไม้ที่ใหญ่ที่สุดในเมือง มีโซนผลไม้โดยเฉพาะสำหรับผู้บริโภคทั่วไป
- ศูนย์บ่มเพาะธุรกิจแปรรูปทุเรียนบ้านสียง (ลำใหม่): จุดรวบรวมและแปรรูปทุเรียนแช่แข็งเพื่อการส่งออกต่างประเทศ
- สถานีทุเรียน (ถนนสุขยางค์): ร้านจำหน่ายทุเรียนคุณภาพในเขตเมืองที่เน้นการคัดเนื้อแก่

มาตรฐานและการสนับสนุนจากภาครัฐ

- มาตรฐาน มกษ. ๙๐๗๐-๒๕๖๖: ตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๘ "ล้าง" หรือโรงคัดบรรจุในยะลา (ซึ่งมีอยู่ประมาณ ๑๐ แห่งที่ขึ้นทะเบียน) ต้องได้รับใบอนุญาตตามมาตรฐานนี้เพื่อรับรองคุณภาพเนื้อแห้งและการคัดกรองทุเรียนอ่อนก่อนส่งออก
- ศูนย์เรียนรู้ ศพท.: เกษตรกรสามารถขอรับคำปรึกษาด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้จาก ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ประจำอำเภอ

การดูแลต้นหลังการเก็บเกี่ยว

หลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรควรพ่นพุ่มต้นเพื่อเตรียมรอบการผลิตถัดไป:

- การตัดแต่งกิ่ง: ตัดแต่งกิ่งแห้ง กิ่งเป็นโรค และแขนงในทรงพุ่มเพื่อให้ระบายอากาศได้ดี
- การใส่ปุ๋ย: ใช้ปุ๋ยสูตรเสมอ เช่น ๑๖-๑๖-๑๖ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒-๓ กก./ต้น เพื่อให้ต้นสมบูรณ์และแตกยอดใหม่

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

เพลี้ยไก่แจ้

ตัวเต็มวัยของแมลงชนิดนี้วางไข่เข้าไปในเนื้อเยื่อใบพืช ทำให้เห็นเป็นวงสีเหลืองหรือสีน้ำตาลตามใบเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มหนึ่งมีประมาณ ๘-๑๔ วง หลังจากนั้น ไข่จะฟักออกเป็นตัวอ่อน ขนาดประมาณ ๓ มิลลิเมตร และมีปุยสีขาวติดอยู่ตามลำตัว โดยเฉพาะด้านท้ายของลำตัว มีปุยขาวคล้าย ๆ กับหางไก่ แมลงชนิดนี้จึงได้ชื่อว่า "เพลี้ยไก่แจ้" หรือ "เพลี้ยไก่ฟ้า"

เมื่อแมลงลอกคราบเป็นตัวเต็มวัยจะมีสีน้ำตาลปนเขียว ขนาดยาวประมาณ ๕ มิลลิเมตร มีอายุได้นานถึง ๖ เดือน มักไม่ค่อยบินนอกจากถูกรบกวนกระเทือน แมลงชนิดนี้มีระบาด อยู่ในบริเวณที่ปลูกทุเรียนทั่ว ๆ ไป ระยะเวลาการระบาดคือ ช่วงทุเรียนแตกใบอ่อน ระหว่างกลางเดือน พฤษภาคม-กลางเดือนพฤศจิกายน

ลักษณะการทำลาย

ตัวอ่อน และตัวเต็มวัยของเพลี้ยไก่แจ้ดูดกินน้ำเลี้ยง จากใบอ่อน ของทุเรียน ทำให้ความเสียหาย ให้กับทุเรียนอย่างมาก ทำให้ใบอ่อนเป็น จุดสีเหลือง ไม่เจริญเติบโต และเล็กผิดปกติ เมื่อระบาด มาก ๆ ใบ จะหงิกงอแห้งและร่วงหมด นอกจากนั้นยังทำให้ยอดอ่อนแห้งและ ตายได้ ตัวอ่อนของเพลี้ยชนิดนี้จะขับสารสีขาวออกมาเป็นสาเหตุ ทำให้ เกิดเชื้อราตามบริเวณที่มีสารสีขาว

วิธีการควบคุมแบบผสมผสาน

๑. อนุรักษศัตรุธรรมชาติของเพลี้ยไก่อแจ้ไว้ควบคุมเพลี้ยไก่อแจ้ ตามธรรมชาติ ได้แก่ ตัวง่าเต่าปีกลายหยัก ตัวง่าเต่าสีส้ม ตัวง่าเต่าลายสมอ แมลงช้าง ต่อต่าง ๆ แมงมุม

๒. การกระตุ้นให้ทุเรียนแตกใบอ่อนพร้อมกัน โดยการใส่ปุ๋ย ยูเรีย (๔๖-๐-๐) อัตรา ๒ กิโลกรัมต่อต้น จะช่วยลดช่วงเวลาการเข้าทำลายของเพลี้ยไก่อแจ้ให้สั้นลง และจะทำการควบคุมได้ในเวลาพร้อมกัน

๓. สักรายยอดอ่อนและใบอ่อนทุเรียน เมื่อพบเพลี้ยไก่อแจ้ให้ใช้ กับดักสารเหนียวสีเหลือง ล่อตัวเต็มวัยมาทำลาย หรือฉีดพ่นน้ำบนใบอ่อน ที่คลี่แล้ว เพื่อลดปริมาณเพลี้ยไก่อแจ้ และเมื่อสำรวจพบจำนวนยอด ทุเรียนที่ถูกทำลายจำนวน ๔ ยอดต่อต้น ให้ใช้สารเคมี ชนิดใดชนิดหนึ่ง ดังนี้

- ไฮฮาโลธริน แอล ๒๕ % อัตรา ๑๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

- เอนโดซัลแฟน ๓๕% อัตรา ๕๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

- คาร์โบซัลแฟน ๒๐% อัตรา ๕๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๕๐ ลิตร

หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน

เป็นหนอนของผีเสื้อกลางคืน ปีกสีน้ำตาลเข้ม มีจุดสีเหลือง หรือเหลืองปนขาวข้างละ ๓ จุด มักพบตัวเต็มวัยอยู่ในสวนเมื่อผล ทุเรียนมีอายุประมาณ ๒ เดือน ตัวเต็มวัยจะวางไข่บนผล ทุเรียนใกล้ ๆ ขั้ว เป็นพองเดี่ยว ๆ ต่อมา หนอนจะไชเข้าไปภายในและกัดกินเมล็ด โดยไม่ทำลาย เนื้อทุเรียนเลย ยกเว้นจะมีทางเดินเล็ก ๆ ระหว่างเนื้อและ ผิวเปลือกด้านในซึ่งจะมีรอยเป็นเส้น เมล็ดที่ถูกทำลายส่วนใหญ่จะอยู่ใน ระยะที่เมล็ดในแข็งแล้ว โดย หนอนจะใช้เวลา เจริญเติบโต อยู่ภายใน เมล็ดประมาณ ๓๐ วัน

การทำลายของหนอนเจาะเมล็ดทุเรียนนั้น หนอนชนิดนี้จะ เจาะไชเข้าไปภายใน เมล็ดกัดกินและขับถ่าย มูลออกมา ทำให้เนื้อทุเรียน เปราะเปื้อนเสียหาย หนอนโตเต็มที่มี ขนาดยาวประมาณ ๔ เซนติเมตร หนอนโตเต็มทีพร้อมจะเข้าดักแด้ ก็จะเจาะออกจากผล เป็นรูและทิ้งตัว เข้าดักแด้ในดินซึ่งเข้าใจว่า จะออกจากดักแด้ในฤดูถัดไปทุเรียนที่ถูก ทำลายและมีรูที่หนอน เจาะออกมานี้ไม่เป็นที่ต้องการของตลาด

วิธีการควบคุมแบบผสมผสาน

๑. ใช้กับดักแสงไฟ เพื่อล่อตัวทำลายผีเสื้อ ซึ่งจะทำได้ ปริมาณการระบาดของได้ และผลจากการติดตั้งกับดักแสงไฟจะทำให้ ทราบว่า เริ่มมีผีเสื้อในช่วงไหน เพื่อจะทำให้ฉีดพ่นสารฆ่าแมลงได้ถูก ช่วงเวลา

๒. ใช้สารเคมี เช่น คาร์บาริล เอนโดซัลแฟนหรือเมทามิโดฟอส พ่นหลังจากพบผีเสื้อ ในกับดักแสงไฟครั้งแรก

๓. การชนเมล็ดทุเรียน จากแหล่งที่มีการระบาดของหนอน เจาะเมล็ดเพื่อนำไปเพาะเป็นต้นตอ ในการขยายพันธุ์ ควรมีการแช่ด้วย สารเคมี เช่นคาร์บาริล ก่อนการขนย้ายเพื่อจะช่วยฆ่าหนอน ซึ่งติด มากับเมล็ดได้

๔. รักษาสวนให้สะอาดอยู่เสมอ หมั่นตรวจสอบสวนหลังจากทุเรียน ติดผลแล้ว เมื่อพบผลที่ถูกทำลาย หรือผลร่วงในสวนที่มีการระบาดของ หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน ควรเก็บผลร่วงไปเผาทำลายทิ้งทุกวัน เพราะ หลังจากทุเรียนร่วงไม่นาน ถ้ามีหนอนอยู่ในหนอนจะเจาะออกมา เพื่อเข้าดักแด้ในดิน

หนอนเจาะผล

เป็นหนอนของผีเสื้อขนาดเล็กปีกสีเหลืองมีจุดสีดำ เข้าทำลาย ผลทุเรียนตั้งแต่ผลเล็ก จนกระทั่งผลโต โดยตัวแก่จะวางไข่ภายนอก ผลทุเรียน ในระยะแรกที่หนอนฟักออกจากไข่ใหม่ ๆ จะแทะกินอยู่ตาม ผิวเปลือกผล ทุเรียนก่อนเมื่อโตขึ้นจึงจะเจาะกินเข้าไปภายใน ถ้าหาก เจาะกินเข้าไปจนถึงเนื้อทุเรียนจะทำให้เนื้อบริเวณที่ หนอนเจาะนี้เน่า เมื่อผลสุก ภายนอก ผลทุเรียนจะเห็นมูลของหนอนได้อย่างชัดเจน และมีน้ำไหลเยิ้มเมื่อทุเรียนใกล้แก่จัด หนอนจะเข้าทำลายผลที่อยู่ติดกัน มากกว่าผลที่อยู่เดี่ยว ๆ เพราะหนอนที่เพิ่งจะฟัก จากไข่ชอบอาศัย อยู่ ที่รอยสัมผัสนี้

วิธีการควบคุมแบบผสมผสาน

๑. อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติไว้ควบคุมหนอนเจาะข้าวผลตามธรรมชาติ ได้แก่ มวนเพชฌฆาต มวนพิฆาต แมงมุม แมลงวันเบียน แตนเบียน
๒. ใช้หลอดแบคทีเรียไลต์ล่อตัวเต็มวัยมาทำลาย ในกับดักแสงไฟครั้งแรก
๓. ตัดแต่งผลทุเรียนไม่ให้มีมากหรือติดกันเกินไป หรืออาจใช้ วัสดุ เช่น กาบมะพร้าว หรือเศษไม้กั้นระหว่างผลเพื่อป้องกันไม่ให้ ตัวเต็มวัยวางไข่ หรือตัวหนอนหลบอาศัยอยู่
๔. หลังตัดแต่งผลครั้งที่ ๓ เมื่อตรวจพบผลถูกทำลาย ให้ฉีดพ่น สารเคมีเฉพาะต้น ที่ถูกทำลายชนิดใดชนิดหนึ่ง ดังนี้
 - ไอซาโลธริน แอล ๒.๕% อัตรา ๒๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
 - คาร์โบซิลแฟน ๒๐% อัตรา ๕๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
 - คลอร์ไพริฟอส ๔๐% อัตรา ๕๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
๕. ผลทุเรียนที่เน่าและร่วงควรเก็บทำลายโดยเผาไฟหรือฝังเสีย

หนอนกินข้าวผล

หนอนกินข้าวผลจะไชซอนและกินอยู่ที่บริเวณข้าวผล หรือต่ำกว่า ข้าวผลลงมาเล็กน้อย ถ้ามีหนอนเข้าทำลายมากจะทำให้ผลหลุดออกจาก ข้าวและร่วง พบเข้าทำลายในระยะผลอ่อน

วิธีการควบคุมแบบผสมผสาน

๑. อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติไว้ควบคุมหนอนกินข้าวผลตามธรรมชาติ ได้แก่ มวนเพชฌฆาต มวนพิฆาต ต่อห้ำ แตนเบียน
๒. ใช้หลอดไฟแบคทีเรียไลต์ล่อตัวเต็มวัยมาทำลาย
๓. หลังจากตัดแต่งผลครั้งที่ ๓ แล้ว ตรวจพบผลทุเรียนถูก ทำลายจำนวนตั้งแต่ ๔ ผลต่อต้นขึ้นไป ให้ฉีดพ่น สารเคมีเฉพาะต้น ที่ถูกทำลายโดยใช้ เมทรามิโดฟอส ๖๐% อัตรา ๓๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

โรครากเน่าและโคนเน่า

เป็นโรคที่สำคัญสำหรับทุเรียน ซึ่งสร้างความเสียหายให้แก่ ชาวสวนทุเรียนอย่างมาก ต้นที่เริ่มเป็นโรคจะพบว่าใบไม่เป็นมันสดใส และเปลี่ยนเป็นสีเหลืองซีดในที่สุด ใบร่วง เมื่อพบอาการแสดงออกที่ใบ ให้สำรวจโคนต้น กิ่งหรือรากบริเวณที่เป็นโรคจะมีสีของเปลือกเข้ม คล้ายถูกน้ำเป็นวงหรือเป็นทางไหลลงด้านล่าง หรือเป็นหยดน้ำ ตรง บริเวณแผลที่มีสีน้ำตาลปนแดง หรือมีรอยแตกของแผลและมีน้ำยาง ไหลออกมาในต้นที่เป็นโรครุนแรง ถ้าหากเป็นโรคที่ส่วนราก จะสังเกต เห็นใบมีอาการเหลืองซีด รากส่วนที่เน่ามีสีดำ เปื่อย และขาดง่าย เชื้อราไฟทอปโรรา สาเหตุของโรคสามารถแพร่กระจายโดยทาง ลม น้ำ ดิน ใบ กิ่งพันธุ์ และผล โดยเฉพาะในช่วง ฤดูฝนที่มีความชื้น สูง จะเหมาะสมกับการเจริญเติบโตของโรคและการเข้าทำลายต้นทุเรียน

วิธีการควบคุมแบบผสมผสาน

๑. อนุรักษ์เชื้อราไตรโคเดมาซึ่งเป็นเชื้อราพาราสิต หรือเป็น ศัตรูธรรมชาติ ของเชื้อรา ไฟทอปโรรา ในดินโดยการปรับปรุงดินให้เป็น กรดต่ำ ๖.๕ ซึ่งเหมาะสมต่อการเจริญเติบโต ของเชื้อราไตรโคเดมาเพื่อช่วย ควบคุมเชื้อราไฟทอปโรราในดินตามธรรมชาติ ใช้เชื้อราไตรโคเดมา มาจากการผลิตขยาย โดยการผสมเชื้อรากับรำ และปุ๋ยคอก อัตรา ๑:๒๕:๒๕ ส่วน นำส่วนผสมนี้ไปรองกันหลุมก่อน ปลูก อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อหลุม หรือนำไปโรยรอบ ๆ โคนต้นทุเรียน ที่โตแล้ว อัตรา ๕ กิโลกรัมต่อต้น แล้วรดน้ำพอชุ่ม เพื่อช่วยควบคุม เชื้อราไฟทอปโรราในดิน
๒. วิธีเขตกรรม เมื่อพบอาการเริ่มแรกเพียงเล็กน้อย ให้ถาก เอาส่วนที่เป็นโรคออก แล้วทาแผลด้วยปูนแดง
๓. สารเคมี เมื่อพบอาการรุนแรง ให้ชุดผิวเปลือกบริเวณแผล ออก แล้วทาด้วยสารเคมี เมตาแลกซิล ๕๐% อัตรา ๕๐-๖๐ กรัมต่อน้ำ ๑ ลิตร ในกรณีที่พบอาการรุนแรงที่ส่วนราก หรือส่วนที่อยู่ตำแหน่งสูง ๆ ขึ้นไป ให้ใช้สาร

พอสฟอรัสแอซิด อัตรา ๑๐ ซีซีต่อน้ำสะอาด ๑๐ ซีซี ผสมใส่กระบอกฉีดยาแล้วนำไปฉีดเข้าในส่วนที่เป็นโรค เนื่องจากเชื้อราสาเหตุ ของโรครากเน่า โคนเน่า จะระบาดเมื่อดิน มีความชื้นสูง อากาศชื้นมีฝนตก จึงควรมีการ ป้องกันตั้งแต่เริ่มแรก เมื่อสร้างสวนทุเรียน โดยเลือกพื้นที่ปลูกที่ระบายน้ำได้ดี มีการตัดแต่ง กิ่งทุเรียนให้โปร่ง อากาศ ถ่ายเทได้สะดวก แสงแดดส่องได้ทั่วถึง มีการ พูนดินที่โคนต้นทุเรียน ในลักษณะหลังเต่า เพื่อป้องกัน ให้น้ำขังและ บริเวณโคนต้นทุเรียน

โรคใบติด

โรคใบติดเป็นโรคที่พบเห็นเสมอ และนับว่าเป็นโรคที่ค่อนข้าง ร้ายแรงโรคหนึ่ง ถึงแม้ว่าจะไม่ถึงกับทำให้ ต้นทุเรียนตายโดยตรงแต่ก็ เป็นโรคที่ทำให้ต้นทุเรียน ทрудโทรมและเสียทรงต้นได้ ทำให้กิ่งใหญ่ แห้งตาย พบมาก ในแหล่งปลูกที่มีความชื้นสูง และต้นทุเรียนมีทรงพุ่ม แน่นทึบ ลักษณะอาการ เชื้อราเข้าทำลายใบอ่อนได้ดีในช่วง ฤดูฝน ใบที่ถูกทำลายจะมีลักษณะเป็นจุดฉ่ำน้ำคล้ายน้ำร้อนลวกและจะเปลี่ยน เป็นสีน้ำตาลเมื่อใบแก่ ใบที่เป็นโรคนั้นจะหลุดร่วงห้อยติดอยู่โดยมี เส้นใยสีขาวนวลแผ่ปกคลุมคล้ายใยแมงมุม ถ้าใบที่เป็นโรคไปสัมผัสกับ ใบที่ปกติที่อยู่ใกล้เคียงก็จะทำให้เกิดเป็นโรคราตามไปด้วย

วิธีการควบคุมแบบผสมผสาน

ตัดแต่งกิ่งทุเรียนให้พอเหมาะ อย่าให้ทึบหรือโปร่งเกินไป และ ในช่วงฤดูฝนในขณะที่ทุเรียนแตก ใบอ่อน ควร ฉีดพ่นสารเคมี เช่น คาร์เบนดาซิม ไธโอเบนดาซอล หรือคอปเปอร์ ออกซิคลอไรด์ พ่นทุก ๕-๗ วันต่อครั้ง ส่วนเศษ ใบไม้ที่ร่วงหล่นอยู่บริเวณโคนต้น ควรจะ รวบรวมนำมาเผา ทำลายเสีย เพื่อลดการสะสมของเชื้อราและจะทำให้ การระบาดของโรคในปีต่อไปลดน้อยลง

โรคผลเน่า

เกิดจากเชื้อราไฟทอปธอร่า เป็นเชื้อราชนิดเดียวกับที่ทำให้เกิด โรครากเน่าโคนเน่า ซึ่งในแหล่งที่มีการระบาดของโรครากเน่าโคนเน่า จะมีโอกาสเกิดโรคผลเน่าได้มาก ลักษณะอาการ เชื้อราจะเข้าทำลาย ทั้งก่อนและ หลังเก็บเกี่ยว โดยจะเห็นอาการเป็นจุดสีน้ำตาลจาง ๆ ปน เทาบนเปลือก แล้วขยายตัวลุกลามไปเป็นวงใหญ่ทำให้ เปลือกแตกตาม รอยแตกของพูทุเรียน ผลที่ถูกทำลายในช่วงก่อนการเก็บเกี่ยว ถ้าเป็นมากจะร่วงหล่น ก่อน กำหนด สำหรับผลที่ได้รับเชื้อจากในแปลงปลูกและไปแสดงอาการ ในช่วงหลังการเก็บเกี่ยว ก็จะมีอาการ เช่นเดียวกัน แต่มักจะพบอาการ ผลเน่าจากบริเวณส่วนปลายของผล

วิธีการควบคุมแบบผสมผสาน

ฉีดพ่นสารเคมีป้องกันโรคผลเน่า เช่น โพซีธิลลูมิเนียม แคพ- ตาโพลหรือเมตาแลกซิล ในช่วงก่อนการเก็บเกี่ยวประมาณ ๑ เดือน และเพื่อเป็นการป้องกันโรคผลเน่า ที่จะเกิดภายหลัง การเก็บเกี่ยว ให้ เก็บเกี่ยวผลทุเรียน อย่างระมัดระวังและไม่ควรรวบรวมผลลงบนดินโดยตรง เพราะเชื้อโรคที่อยู่ในดินอาจติดไปกับหนามทุเรียนทำความเสียหายแก่ ทุเรียนในระหว่างกาขนส่ง และรอการจำหน่ายได้ และถ้าสวนไหนมี การระบาดมาก ๆ ผลทุเรียนเน่าที่ร่วงหล่น อยู่ในสวน จะเป็นแหล่งสะสม โรค ทำให้เกิดการระบาดของโรคโคนเน่าต่อไป ดังนั้นจึงควรเก็บเผา ทำลายให้หมด

๑.๓.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเมืองยะลา มีการปลูกทุเรียน ดังนี้

ปฏิทินปฏิบัติดูแลทุเรียน											
มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.
ระยะดอกบานและติดผล	ระยะพัฒนาของผล			ระยะผลแก่และเก็บเกี่ยว		ระยะแตกไอน้ำและเจริญทางใบ			ระยะใบแก่เตรียมพักตัว	ระยะพักตัวเตรียมออกดอก	ระยะออกดอก
ควบ คุม น้ำ และช่วยผสมเกสร	-ให้น้ำสม่ำเสมอ -ตัดแต่งผล -ใส่ปุ๋ย ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๑๒-๑๗+๒ หลังติดผล ๓-๔ สัปดาห์ -ใส่ปุ๋ย ๐-๐-๕๐ หลังติดผล ๗-๘ สัปดาห์ -ป้องกันกำจัดโรคผลเน่า -หนอนเจาะผล หนอนเจาะเมล็ด			ห้ามตัดทุเรียนอ่อน		-ตัดแต่งกิ่ง -ใส่ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ -กำจัดวัชพืชและป้องกัน -กำจัดโรครากเน่า โคนเน่า โรคราใบติด -ให้น้ำถ้าฝนทิ้งช่วง			ใส่ปุ๋ย ๘-๒๔-๒๔ หรือ ๑๒-๒๔-๑๒ พร้อมควบคูนน้ำ	ควบคูนน้ำ	ตัดแต่งดอกและควบคูนน้ำ

ภาพที่ ๑๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก/ดูแลรักษาทุเรียน อำเภอเมืองยะลา

๑.๓.๕ ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๔๖ แสดงต้นทุนการผลิตทุเรียน ปี ๒๕๖๗ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

กิจกรรม	ต้นทุน (บาท/ไร่)
๑.ต้นพันธุ์	๒,๐๐๐
๒.ค่าปุ๋ย -ปุ๋ยอินทรีย์ -ปุ๋ยเคมี	๖,๐๐๐ ๓๓,๐๐๐
๓.ค่าจ้างแรงงาน -ค่าจ้างตัดหญ้า -ค่าจ้างโยงกิ่ง -ค่าจ้างห่อผล -ค่าจ้างเก็บเกี่ยว	๑,๕๐๐ ๔,๐๐๐ ๓,๒๐๐ ๓,๒๕๐
รวม	๕๒,๙๕๐

ผลผลิตเฉลี่ย ๑,๕๐๐ กก./ไร่

ราคาผลผลิต กก.ละ ๘๐ บาท

เป็นเงิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท

หักต้นทุน ๕๒,๙๕๐ บาท (คิดเฉพาะต้นทุนการบำรุงรักษาช่วงที่ทุเรียนให้ผลผลิต)

กำไร ๖๗,๐๕๐ บาท/ไร่

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

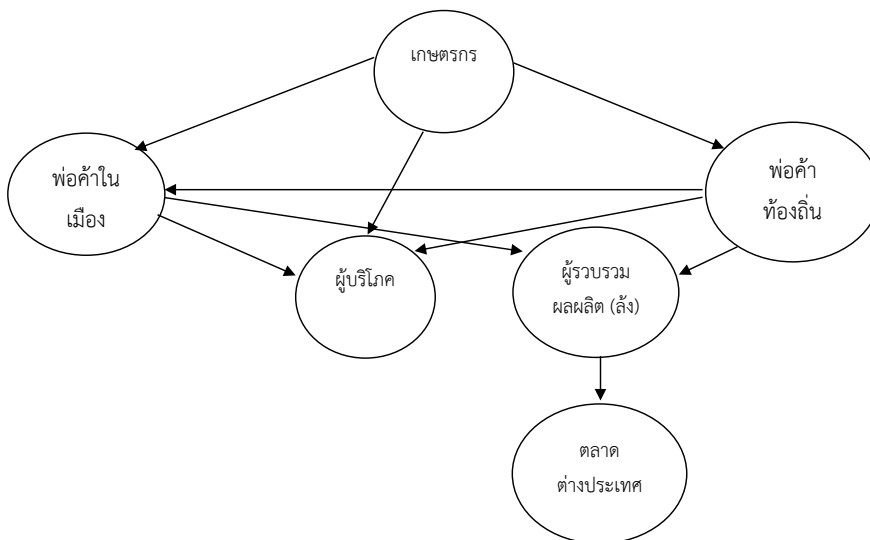
(๑) วิธีการตลาด

วิธีการตลาดทุเรียนของอำเภอเมืองยะลา อาจสรุปได้ดังนี้

แบ่งออกได้ เป็น ๕ แนวทาง คือ

๑. ขายให้แก่พ่อค้าในท้องถิ่น เพื่อพ่อค้าในท้องถิ่นนำไปกระจายขายให้ผู้บริโภค และขายให้โรงงานแปรรูปส่งขายต่างประเทศ
๒. ขายให้แก่พ่อค้าในท้องถิ่น จากนั้นพ่อค้าในท้องถิ่นนำไปขายให้แก่พ่อค้าในตัวเมือง เพื่อพ่อค้าในเมืองนำไปกระจายขายให้ผู้บริโภค และขายให้โรงงานแปรรูปส่งขายต่างประเทศ
๓. นำไปขายให้แก่พ่อค้าในเมือง เพื่อพ่อค้าในเมืองนำไปกระจายขายให้ผู้บริโภค และขายให้โรงงานแปรรูปส่งขายต่างประเทศ
๔. ขายให้กับลูกค้าในท้องถิ่นโดยตรง
๕. ในกรณีของทุเรียน แปรรูป แล้วขายในท้องถิ่นและขายให้กับพ่อค้าคนกลาง

แผนผังแสดงการจำหน่ายทุเรียน

ภาพที่ ๒๐ แสดงวิธีการตลาดทุเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อและตลาดค้าส่งทุเรียน (ล้งทุเรียน) จำนวนมาก บริเวณสี่แยกมาลาญบางกอก

มีโรงงานแปรรูปทุเรียนแช่แข็ง จำนวน ๑ แห่ง อยู่ในหมู่ที่ ๗ ตำบลลำใหม่

๑.๓.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๒,๒๑๑ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๔ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๔๗ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๖	บ้านนังสาเรง	ประธานกลุ่ม วสข.	การจัดการสวน การแปรรูป และการตลาด
๒	๖	บ้านนังสาเรง	ประธาน ศพก.เครือข่าย	การจัดการสวน
๓	๓	เปาะเส้ง	ประธานแปลงใหญ่	การจัดการสวน
๔				

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา, พ.ศ.๒๕๖๘)

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๔๘ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	๑. ศพก.เครือข่าย ตำบลบ้านนังสาเรง
แปลงใหญ่	๒	๑. แปลงใหญ่ทุเรียน ตำบลบ้านนังสาเรง ๒. แปลงใหญ่ทุเรียน ตำบลเปาะเส้ง
วิสาหกิจชุมชน	๖	๑. เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนทุเรียนคุณภาพชายแดนใต้ ๒. วิสาหกิจชุมชนทุเรียนหนามเขียว ไร่หนอน ลำยา ๓. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้รับซื้อผลผลิตทางการเกษตร ๔. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทุเรียน (สาย๑๕ กะฝี่ะ-บังยี) ๕. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลไม้บูเกะบิโล ๖. วิสาหกิจชุมชนผลิตทุเรียนคุณภาพแปลงใหญ่บ้านนังสาเรง

๑.๓.๘ การวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าทุเรียน
ตารางที่ ๔๙ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าทุเรียน อำเภอเมืองยะลา

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	๑. ลักษณะทางกายภาพ: อำเภอเมืองยะลาเป็นหนึ่งในพื้นที่เพาะปลูกสำคัญของจังหวัด ซึ่งมีสภาพภูมิอากาศและดินที่เหมาะสมต่อการปลูกทุเรียน โดยเฉพาะพันธุ์หมอนทองและทุเรียนพื้นเมือง ๒. มีการส่งเสริมระบบ "เกษตรแปลงใหญ่" เพื่อควบคุมคุณภาพสุขอนามัยพืชให้ได้มาตรฐานสำหรับการส่งออก ๓. ในระดับพื้นที่มีการใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้แสงไฟไล่และล่อแมลงในสวนเพื่อลดการระบาดของหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของทุเรียนในจังหวัดยะลา	๑. ตลาดกลางและการค้าส่ง: อำเภอเมืองยะลาเป็นที่ตั้งของ ตลาดกลางเพื่อการเกษตร (ตลาดมลายูเดิม) ซึ่งทำหน้าที่เป็นฮับ (Hub) สำคัญในการรับซื้อทุเรียนจากเกษตรกรทั้งในอำเภอเมืองและอำเภอข้างเคียง เพื่อกระจายไปยังผู้ประกอบการรายใหญ่และล้ง ๒. เครือข่ายล้ง (Packing Houses): มีความพยายามยกระดับล้งในพื้นที่ให้เป็นเครือข่ายธุรกิจที่เข้มแข็งผ่านโครงการวิจัยและโมเดล BCG (Bio-Circular-Green Economy) เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างมาตรฐานการคัดบรรจุ ๓. โรงงานแปรรูป: พื้นที่นี้ยังเป็นจุดเชื่อมต่อส่งผลผลิตไปยังโรงงานแปรรูปทุเรียนแช่แข็งหรือทุเรียนทอดในจังหวัด	๑. การขนส่งเชิงพื้นที่: ผลผลิตจากอำเภอเมืองยะลาจะถูกกระจายผ่านทางบกไปยังตลาดหลักในประเทศ (เช่น ตลาดไท, ตลาดสี่มุมเมือง) และส่งออกไปยังต่างประเทศโดยเฉพาะจีน
	ปัญหา Pain point	๑. พื้นที่เพาะปลูกน้อย เมื่อเทียบกับพื้นที่เกษตรกรรมหลักอื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย แปลงเล็ก ๒. ปัญหาร้ายธรรมชาติ บางครั้งประสบปัญหาฝนไม่ทิ้งช่วงทำให้ทุเรียนไม่ออกดอก หรือมีฝนตกช่วงดอกบานทำให้ดอกร่วง ไม่ติดผล	๑. เนื่องจากปัญหาความปลอดภัย ทำให้มีจำนวนล้งเข้ามารับซื้อผลผลิตน้อยกว่าที่ควรจะเป็น และไม่สามารถต่อรองราคาได้	๑. ในการขนส่งเพื่อกระจายผลผลิตทุเรียนและการส่งออกใช้เวลานานและระยะทางไกล

		๓. พื้นที่สวนเป็นที่ลาดชัน ไม่มีเส้นทางขนส่งผลผลิต		
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	๑. วางแผนการผลิตโดยใช้ข้อมูลการพยากรณ์อากาศประกอบด้วย เพื่อให้สามารถจัดการสวนได้ ๒. ประสานขอความร่วมมือกันในชุมชนและประสานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานในการจัดทำ/จัดสร้าง เส้นทางคมนาคมเพื่อขนส่งผลผลิต	๑.สร้างความเข้มแข็งในพื้นที่: ส่งเสริมการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์ที่เข้มแข็งเพื่ออำนาจต่อรอง	๑.ความท้าทายด้านโลจิสติกส์: การขนส่งทุเรียนสดในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังเผชิญกับข้อจำกัดด้านเส้นทางและความมั่นคง จึงมีการพัฒนาระบบ Cold Chain (โซ่อุณหภูมิต่ำ) สำหรับทุเรียนสดเพื่อรักษาคุณภาพระหว่างขนส่ง ๒.การสร้างอัตลักษณ์พื้นที่: พัฒนากายใต้แนวคิด "ยะลาเมืองทุเรียน" เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคและผู้ประกอบการ
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	๑.เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ (Aging Society) ๒. เกษตรกรในพื้นที่เปลี่ยนจากการทำสวนยางพารา/ลองกอง มาปลูกทุเรียนมากขึ้นเนื่องจากราคาดี ๓.มีการรวมกลุ่มเป็น "ทุเรียนแปลงใหญ่" เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองและบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานอย่างเป็นระบบ	๑. ผู้ประกอบการล้ง (Lhong): ทำหน้าที่รวบรวมผลผลิตคัดเกรด (เช่น เกรด AB สำหรับส่งออก) และบรรจุภัณฑ์. ปัจจุบันมีการยกระดับล้งสู่ เครือข่ายธุรกิจ (BCG Model) เพื่อสร้างความเข้มแข็งในพื้นที่ ๒.ผู้ประกอบการมักตัดสินใจรับซื้อโดยพิจารณาจากประสบการณ์ส่วนตัว อายุ และความสามารถในการจัดการกิจการ	๑. พฤติกรรมผู้บริโภค: ในพื้นที่ยะลา ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับ ทุเรียนพันธุ์พื้นเมือง และลักษณะเด่นของทุเรียนในพื้นที่ (เช่น ทุเรียนสะเต๊ะน้ำ) ๒.ช่องทางจำหน่าย: มีการขยายสู่ระบบ Online สำหรับกลุ่มผู้บริโภคที่มีรายได้สูง ขณะที่ยังคงรักษาดั้งเดิมสำหรับกลุ่มผู้มีรายได้น้อย

	ปัญหา Pain point	๑. ขาดแคลนแรงงาน ๒.ขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีหรือเครื่องจักร เกษตรกรที่ทันสมัย ทำให้ผลิตภาพ (Productivity) ต่ำ)	๑. ลังที่สามารถรับซื้อผลผลิตมีจำนวนน้อยและขาดคนมีความรู้เรื่องการคัดคุณภาพทุเรียน ๒.ขาดการรวมกลุ่มเกษตรกรที่เข้มแข็ง ทำให้การต่อรองราคาและการวางแผนการผลิตเป็นไปได้ยาก	๑. มิติความปลอดภัย: เป็นปัจจัยเฉพาะตัวของพื้นที่ ยะลาที่ส่งผลกระทบต่อคนในห่วงโซ่ เช่น เหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นกับพ่อค้ารับซื้อและเจ้าของลัง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	๑.ควรเน้นพัฒนาทักษะ (Upskill/Reskill) ให้เกษตรกรเดิม ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรทดแทนแรงงาน และดึงคนรุ่นใหม่กลับมาพัฒนาธุรกิจในรูปแบบ Smart Farming เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานอย่างยั่งยืน ๒.หน่วยงานรัฐและพี่เลี้ยง: มีบทบาทเป็น "อาสาทุเรียนคุณภาพ" ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำเกษตรกรตลอดกระบวนการดูแล	๑. พัฒนาวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มเกษตรกรแปรรูปทุเรียนเพื่อให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในห่วงโซ่เพิ่มมูลค่า (Value Chain)	๑.พัฒนาทักษะการตลาด: ยกระดับกลุ่มเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการแปรรูป ๒.สร้างความเข้มแข็งสถาบันเกษตรกร: สนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	๑. ทุเรียนสะเดียน้ำยะลา: เป็นสินค้าที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ซึ่งเป็นจุดเด่นสำคัญในมิติสินค้าของจังหวัดยะลา รวมถึงในเขตอำเภอเมืองด้วย ๒. คุณลักษณะเด่น: ทุเรียนที่ปลูกในพื้นที่สูง มีรสชาติหวานมัน เนื้อแห้ง นุ่ม เส้นใยน้อย และมีกลิ่นหอมเฉพาะตัว ๓.พันธุ์เศรษฐกิจ: มุ่งเน้นพันธุ์ หมอนทอง เป็นหลักเพื่อการส่งออก นอกจากนี้ยังมีพันธุ์	๑. ๑.มาตรฐานการผลิต: มุ่งเน้นการผลิตตามมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practice) เพื่อให้ได้สินค้าที่ปลอดภัยและมีคุณภาพสม่ำเสมอ ๒. การคัดเกรด: มีกระบวนการคัดแยกคุณภาพที่เข้มงวด โดยใช้โรงคัดบรรจุ (ลัง) ในพื้นที่อำเภอเมืองยะลาเพื่อจำแนกเกรดสำหรับการส่งออกและตลาดในประเทศ ๓.การแปรรูปเพิ่มมูลค่า: นอกเหนือจากทุเรียนผลสด ยังมีการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ทุเรียนแปรรูป เช่น ทุเรียนกวน และ	๑. สินค้าในระบบแบ่งออกเป็น ๒ รูปแบบหลัก: - ทุเรียนผลสด (Fresh Durian): เป็นสินค้าหลักที่เน้นการขนส่งที่รวดเร็วเพื่อรักษาความสด โดยมีพ่อค้าคนกลางหรือ "ลัง" เข้ามารับซื้อถึงหน้าสวน - ทุเรียนแปรรูป (Processed Durian): การเพิ่มมูลค่าผ่านการทำทุเรียนกวน หรือทุเรียนแช่แข็งเพื่อขยายอายุการเก็บรักษาและสร้างมูลค่าเพิ่มในช่วงที่ผลผลิตล้นตลาด

		ชานคิง และโอวฉี (หนามดำ) ที่เริ่มได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น ๔.ทุเรียนพื้นเมือง: มีการวิจัยและพัฒนาคุณภาพของทุเรียนพื้นเมืองยะลาเพื่อเพิ่มมูลค่าและรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของสินค้าในพื้นที่	ทุเรียนแช่แข็ง เพื่อขยายวงจรชีวิตของสินค้าและลดปัญหาผลผลิตล้นตลาด ๔.มีการศึกษาการนำ เปลือกทุเรียน มาบริหารจัดการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น การทำสารปรับปรุงดิน อาหารสัตว์ หรือผลิตภัณฑ์สิ่งทอ เพื่อให้เกิดการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่ยั่งยืน	๒. ทุเรียนพื้นเมือง: มีการส่งเสริมและอนุรักษ์สายพันธุ์พื้นบ้านที่มีความทนทานและรสชาติเฉพาะตัว เพื่อเป็นทางเลือกในตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market)
	ปัญหา Pain point	๑.คุณภาพทุเรียนไม่สม่ำเสมอ ยังมีทุเรียนอ่อน และทุเรียนที่มีหนอนเจาะออกสู่ตลาด ทำให้ผู้รับซื้อและผู้บริโภคขาดความเชื่อถือในคุณภาพของทุเรียนยะลา ๒. ผลิตภัณฑ์จากทุเรียนมีไม่หลากหลาย ส่วนใหญ่เป็นทุเรียนสดเท่านั้น	๑. เนื่องจากในการขนส่งต้องใช้เวลานานและระยะทางไกล ทำให้คุณภาพสินค้ามีการเปลี่ยนแปลงได้มาก ต้องอาศัยเกษตรกรและผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์สูง ในการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว	๑. สินค้าส่วนใหญ่ที่มีจำหน่ายเป็นทุเรียนสด ราคาจึงผันผวนตามปริมาณผลผลิตและความต้องการของตลาด
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้แนวทาง ทุเรียนแปลงใหญ่ และศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.เครือข่าย) เพื่อลดต้นทุนและพัฒนาคุณภาพทุเรียนให้สม่ำเสมอและได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต (GAP) เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับสินค้าทุเรียนยะลา	๑. เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรเพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิต รวมถึงรวบรวมผลผลิตเพื่อให้สามารถต่อรองราคาได้ ๒. ส่งเสริมให้มีการแปรรูป การสร้างมูลค่าเพิ่ม จากทุเรียน เพื่อลดปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาดพร้อมกัน เพื่อให้สามารถจัดการคุณภาพและควบคุมราคาได้	มาตรการ "ตรวจก่อนตัด": มีการขึ้นทะเบียนนักตัดและนักคัดทุเรียน รวมถึงกำหนดวันเริ่มเก็บเกี่ยว (เช่น หนอนทองเริ่ม ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗) เพื่อป้องกันปัญหาทุเรียนอ่อนออกสู่ตลาด

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๓.๑ แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) โครงการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรยางพารา
ตารางที่ ๕๐ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) โครงการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรยางพารา

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรยางพารา
๒. ชื่อแผนงาน	โครงการอยู่ภายใต้แผนงาน การเกษตรมูลค่าเพิ่ม
๓. แนวทางการพัฒนา	โครงการอยู่ภายใต้แนวทางการพัฒนา การพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าภาคเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า
๔. หลักการและเหตุผล	จากปัญหาราคายางผันผวน ผลผลิตเฉลี่ยต่ำ และการแพร่ระบาดของโรคใบร่วง โดยมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพน้ำยาง การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง ส่งเสริมการรวมกลุ่มแบบแปลงใหญ่ และจัดการสวนยางยั่งยืน เพื่อแก้ปัญหารายได้เกษตรกรและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพิ่มรายได้ให้ชาวสวนยาง: แก้ปัญหาความผันผวนของราคายางโดยการส่งเสริมการปลูกพืชแซม/พืชร่วมยาง และอาชีพเสริมอื่นๆ เช่น การทำประมงหรือเลี้ยงสัตว์ในสวนยาง ๒. พัฒนาสู่ Smart Farmer: อบรมและให้องค์ความรู้แก่เกษตรกร เพื่อให้มีความสามารถในการจัดการสวนยางอย่างมืออาชีพ ๓. เพิ่มมูลค่าสวนยางยั่งยืน: ส่งเสริมการบริหารจัดการสวนยางยุคใหม่ รวมถึงการบริหารจัดการคาร์บอนเครดิตเพื่อเพิ่มมูลค่าในระยะยาว
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	ด้านการผลิตและรายได้: – จำนวนเกษตรกรชาวสวนยางที่เข้าร่วมโครงการ อย่างน้อย ๑๐๐ ราย – รายได้เกษตรกรจากการจำหน่ายผลผลิตเพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ ๕ ด้านคุณภาพและมูลค่าเพิ่ม: – ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ที่เพิ่มขึ้น อย่างน้อย ร้อยละ ๕ – มีจำนวนกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ที่สามารถผลิตหรือแปรรูปยางเพิ่มมูลค่าได้อย่างน้อย ๑ กลุ่ม
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ทุกตำบลในอำเภอเมืองยะลา ยกเว้นตำบลสะเตง
๘. กิจกรรมหลัก	๑.การพัฒนาสู่ Smart Farmer: การอบรมให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการสวนยางยุคใหม่ เพิ่มมูลค่าผลผลิต และการเพิ่มทักษะความรู้ด้านการแปรรูปยางพารา ๒.การเพิ่มมูลค่าและทำเกษตรผสมผสาน: ส่งเสริมรูปแบบสวนยางยั่งยืน โดยการปลูกพืชเสริมชนิดอื่นในสวนยาง เพื่อสร้างรายได้เสริมและลดความเสี่ยงจากการพึ่งพารายได้จากยางพาราเพียงอย่างเดียว ๓.การสนับสนุนปัจจัยการผลิต : ต้นพันธุ์พืชปลูกเสริม/แซมในสวนยางพารา

	๔.การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกร: สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ยางพาราในการยกระดับผลผลิต
๙. หน่วยงานดำเนินการ	การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดยะลา ร่วมกับ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ – ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. สร้างรายได้เสริมจากการทำเกษตรผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงด้านรายได้จากการพึ่งพายางพาราเพียงอย่างเดียว ๒. การพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูป: ผลักดันให้เกิดการแปรรูปไม้จากต้นยางพาราที่หมดอายุเป็นเฟอร์นิเจอร์คุณภาพสูง และแปรรูปน้ำยางสดเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ๓. การเพิ่มศักยภาพการผลิต: ส่งเสริมการจัดทำสวนยางพาราที่ได้มาตรฐาน การโค่นต้นยางเก่าและปลูกแทนเพื่อเพิ่มคุณภาพน้ำยาง
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ผลลัพธ์เชิงปริมาณ ๑. เกษตรกรมีรายได้เสริมจากการขายผลผลิตจากการทำเกษตรผสมผสานในสวนยางพาราได้ ๒. การเพิ่มผลผลิต: การสนับสนุนการปลูกพืชเสริมในสวนยางพาราช่วยให้มีผลผลิตหมุนเวียนตลอดปี ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ ๑. ความมั่นคงด้านรายได้: ช่วยลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาผลผลิตยางพาราเพียงอย่างเดียว ทำให้ชาวสวนยางมีรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนยิ่งขึ้น ๒. โครงสร้างเกษตรยั่งยืน: เกษตรกรมีความเข้าใจและหันมาใช้วิธีการเกษตรผสมผสาน (Diversification) ซึ่งช่วยฟื้นฟูดินและเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในสวนยาง ๓. การพัฒนาคุณภาพผลผลิต: การส่งเสริมการแปรรูปยางพาราและพัฒนาการปลูกช่วยเพิ่มคุณภาพของน้ำยางและเนื้อไม้ ๔. เสริมสร้างเครือข่ายชุมชน: เกิดการรวมกลุ่มกันในชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น ตลาดนัดชุมชนที่รับซื้อผลผลิตจากสวนยางพาราโดยตรง

๓.๒ แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

ตารางที่ ๕๑ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว
๒. ชื่อแผนงาน	โครงการอยู่ภายใต้แผนงาน การเกษตรมูลค่าเพิ่ม
๓. แนวทางการพัฒนา	โครงการอยู่ภายใต้แนวทางการพัฒนา การพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าภาคเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า
๔. หลักการและเหตุผล	มุ่งเน้นการแก้ปัญหาผลผลิตต่ำและยกระดับรายได้เกษตรกร โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้, ส่งเสริมการใช้พันธุ์ข้าวพื้นเมืองที่มีคุณภาพ เช่น ในตำบลบุติ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและเอกลักษณ์สินค้าท้องถิ่น ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อความมั่นคงทางอาหารและรายได้ที่ยั่งยืน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. สร้างความมั่นคงทางอาหารและรายได้: เพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตข้าวในระดับพื้นที่ให้มีปริมาณและคุณภาพเพียงพอต่อการบริโภคในท้องถิ่น และสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับเกษตรกร ๒. อนุรักษ์และเพิ่มมูลค่าข้าวพื้นเมือง: มุ่งเน้นการศึกษาสายพันธุ์และคุณค่าทางโภชนาการของข้าวพื้นเมือง (เช่น ต.บุติ) เพื่ออนุรักษ์พันธุ์ข้าวท้องถิ่นและพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์ให้เป็นสินค้าอัตลักษณ์จังหวัดยะลา ๓. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต: ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม การจัดการดินและน้ำ เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ตามแนวทางศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๔. ขับเคลื่อนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม: ส่งเสริมการรวมกลุ่มและบูรณาการการทำงานร่วมกับคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD) เพื่อพัฒนาตลาดและช่องทางการจำหน่าย
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	ด้านการผลิตและรายได้: – จำนวนเกษตรกรชาวสวนยางที่เข้าร่วมโครงการ อย่างน้อย ๑๐๐ ราย – รายได้เกษตรกรจากการจำหน่ายผลผลิตเพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ ๕ ด้านคุณภาพและมูลค่าเพิ่ม: – ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ที่เพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ ๕ – มีจำนวนกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ที่สามารถผลิตหรือแปรรูปข้าวพื้นเมืองเพิ่มมูลค่าได้ อย่างน้อย ๑ กลุ่ม
๗. พื้นที่เป้าหมาย	๖ ตำบลในอำเภอเมืองยะลา คือ ตำบลบุติ ตำบลเปาะเล้ง ตำบลลิถล ตำบลยะลา ตำบลลำใหม่ ตำบลพร่อน
๘. กิจกรรมหลัก	๑.การพัฒนาสู่ Smart Farmer: การอบรมให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการนาข้าวยุคใหม่ เพิ่มมูลค่าผลผลิต และการเพิ่มทักษะความรู้ด้านการแปรรูปข้าว ๒.การเพิ่มมูลค่าและทำเกษตรผสมผสาน: ส่งเสริมรูปแบบการทำเกษตรแบบยั่งยืน โดยการปลูกพืชเสริมชนิดอื่นหลังฤดูกาลทำนาหรือการทำกิจกรรมเกษตรอื่นๆเช่นกิจกรรม

	ด้านประมงหรือปศุสัตว์ เพื่อสร้างรายได้เสริมและลดต้นทุนการผลิต เช่นการทำปุ๋ยหมัก/น้ำหมักจากวัสดุเศษเหลือ ๓.การสนับสนุนปัจจัยการผลิต : ปัจจัยการผลิตต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่นต้นพันธุ์พืช ปุ๋ย พันธุ์สัตว์บก/สัตว์น้ำ อาหารสัตว์/ปลา ๔.การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกร: สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกรในการยกระดับผลผลิตข้าว
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา ร่วมกับกรมการข้าว
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ – ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. สร้างรายได้เสริมจากการทำเกษตรผสมผสานในแปลงนา ๒.การพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูป: ผลักดันให้เกิดการแปรรูปข้าว (พันธุ์พื้นเมือง) เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ๓.การเพิ่มศักยภาพการผลิต: ส่งเสริมการจัดทำนาข้าวที่ได้มาตรฐาน ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ผลลัพธ์เชิงปริมาณ ๑. เกษตรกรมีรายได้เสริมจากการขายผลผลิตจากการทำเกษตรผสมผสานในนาข้าว ๒. การเพิ่มผลผลิต: การสนับสนุนการปลูกพืชหรือทำกิจกรรมทางการเกษตรอื่นเสริมในแปลงนาช่วยให้มีผลผลิตหมุนเวียนตลอดปี ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ ๑. ความมั่นคงด้านรายได้ : มีรายได้จากการขายผลผลิตจากกิจกรรมที่ทำในแปลงนาตลอดทั้งปี ๒.โครงสร้างเกษตรยั่งยืน: เกษตรกรมีความเข้าใจและหันมาใช้วิธีการเกษตรผสมผสาน (Diversification) ซึ่งช่วยฟื้นฟูดินและเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในนาข้าว ๓.การพัฒนาคุณภาพผลผลิต: การส่งเสริมการแปรรูปข้าวและพัฒนาการปลูกช่วยเพิ่มคุณภาพและผลผลิตข้าว ๔.เสริมสร้างเครือข่ายชุมชน: เกิดการรวมกลุ่มกันในชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น ตลาดนัดชุมชนที่รับซื้อผลผลิตจากข้าวโดยตรง

๓.๓ แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียน

ตารางที่ ๕๒ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียน
๒. ชื่อแผนงาน	โครงการอยู่ภายใต้แผนงาน การเกษตรมูลค่าเพิ่ม
๓. แนวทางการพัฒนา	โครงการอยู่ภายใต้แนวทางการพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าภาคเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า
๔. หลักการและเหตุผล	เพื่อยกระดับทุเรียนให้เป็นไม้ผลเศรษฐกิจหลักที่ยั่งยืน โดยเน้นปรับปรุงกระบวนการผลิตตามมาตรฐาน GAP และ GMP เพื่อเพิ่มคุณภาพและมูลค่า รองรับความต้องการตลาดส่งออก แก้ไขปัญหาผลผลิตไม่ได้มาตรฐาน ป้องกันโรค และสร้างรายได้ที่มั่นคงให้เกษตรกร
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพิ่มคุณภาพและมาตรฐานการผลิต: ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตทุเรียนตามมาตรฐาน GAP ให้ได้คุณภาพสากลและเพียงพอต่อความต้องการของตลาด ๒. พัฒนาการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ: นำเทคนิคการบริหารจัดการมาใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและการคัดเกรดมาตรฐานส่งออก ๓. แก้ไขปัญหาความยากจนและความมั่นคง: เพิ่มรายได้ให้เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการลดเงื่อนไขความมั่นคง ๔. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและองค์ความรู้: สร้างอาสาทุเรียนเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและคำแนะนำ ๕. เพิ่มมูลค่าผลผลิต: ส่งเสริมการแปรรูปวัสดุเหลือทิ้งจากทุเรียน เช่น เปลือกทุเรียน นำมาทำปุ๋ยหรือผลิตภัณฑ์อื่นๆ
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. ร้อยละความพึงพอใจของเกษตรกร: เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในการตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตพืช GAP มีความพึงพอใจไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ๒. การได้รับการรับรองมาตรฐาน: จำนวนเกษตรกรและพื้นที่สวนทุเรียนผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practices) เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑๐ ๓. ปริมาณผลผลิตคุณภาพ: ปริมาณทุเรียนที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP เข้าสู่ตลาดเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑๐ ๔. การพัฒนาศักยภาพ: เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและสามารถนำไปปฏิบัติจริงในการเพิ่มผลผลิต
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ทุกตำบลในอำเภอเมืองยะลา ยกเว้นตำบลสะเตง
๘. กิจกรรมหลัก	๑. พัฒนาบุคลากรและองค์ความรู้: อบรมเกษตรกรและอาสาสมัครทุเรียนให้มีความรู้เรื่องการผลิตทุเรียนคุณภาพ (GAP) และการจัดการสวนที่ถูกต้อง ๒. สร้างแปลงเรียนรู้และสาธิต: จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบแก่เกษตรกรในพื้นที่ ๓. บริหารจัดการน้ำ: สนับสนุนเทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำชลประทานที่เหมาะสมแก่ทุเรียน

	๔. สร้างกติกายุทธศาสตร์: การทำประชาคม คัดเลือกเกษตรกร และกำหนดกติการ่วมกันเพื่อแก้ปัญหาทุเรียนอ่อน และสร้างแบรนด์ทุเรียนคุณภาพยะลา ๕. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน: ส่งเสริมการผลิตทุเรียนให้ได้มาตรฐาน GAP การเก็บเกี่ยวผลผลิตที่เหมาะสม และการรวบรวมผลผลิตเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองทางการ
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา ร่วมกับมูลนิธิปิดทองหลังพระ
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ – ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	๓๐๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. ทุเรียนคุณภาพสูง: ได้ทุเรียนผลผลิตคุณภาพดี มีมาตรฐานรองรับ (GAP/GI) ออกสู่ตลาดมากขึ้น ๒. จุดรวบรวมทุเรียนคุณภาพ: เกิดศูนย์รวมผลผลิตทุเรียนชุมชนที่ได้มาตรฐาน ๓. ฤดูทุเรียนอ่อน: มีมาตรการควบคุมและเก็บเกี่ยวทุเรียนที่เป็นระบบ ทำให้ลดปัญหาทุเรียนอ่อนออกสู่ตลาด ๔. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็ง: วิสาหกิจชุมชนพัฒนาคุณภาพทุเรียนมีความสามารถในการบริหารจัดการและการตลาดสูงขึ้น ๕. บรรรณภัณฑ์และแปรรูป: มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และช่องทางการจำหน่ายทุเรียนทั้งสดและแปรรูปเพิ่มขึ้น
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ผลลัพธ์เชิงปริมาณ ๑. เพิ่มปริมาณทุเรียนคุณภาพ (เกรด A/B): ลดสัดส่วนทุเรียนตกไซส์ และเพิ่มทุเรียนคุณภาพที่เข้าสู่ตลาดคุณภาพสูง ๒. เพิ่มรายได้เกษตรกร ๓. มาตรฐานการผลิต: เพิ่มจำนวนสวนทุเรียนที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP ๔. มูลค่าเพิ่มจากการแปรรูป: เพิ่มรายได้จากการแปรรูปทุเรียน ผลไม้ และของดีเมืองยะลา ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ ๑. ทุเรียนมีคุณภาพและมาตรฐาน: ผลผลิตทุเรียนได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้น ทำให้มั่นใจได้เรื่องความปลอดภัยและมาตรฐานที่สูง ๒. การรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง: เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่และวิสาหกิจชุมชน มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบและร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพผลผลิต ๓. การบริหารจัดการที่เป็นมาตรฐาน: เกษตรกรมีความรู้ในการจัดการสวน การวางระบบการผลิต และการตลาดที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ๔. การเพิ่มมูลค่า: มีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทุเรียน ทำให้สินค้ามีราคาสูงขึ้นและสร้างความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกร ๕. การผลิตที่ตรงความต้องการ: การผลิตสินค้าเป็นไปตามตลาดนำการผลิต สร้างราคาสินค้าเกษตรกรที่มั่นคงในอนาคต

๓.๔ สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๕๓ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการเพิ่มมูลค่า ผลผลิตยางพารา	๑. ความรู้ด้านการ บริหารจัดการสวนยาง ยุคใหม่ เพิ่มมูลค่า ผลผลิต และการเพิ่ม ทักษะความรู้ด้านการ แปรรูปยางพารา ๒. การสนับสนุน ปัจจัยการผลิต : ต้น พันธุ์พืชปลูกเสริม/ แซมในสวนยางพารา	๑.อบรมให้ความรู้ด้านการบริหาร จัดการสวนยางยุคใหม่ เพิ่มมูลค่า ผลผลิต และการเพิ่มทักษะความรู้ด้าน การแปรรูปยางพารา ๒.อบรมให้ความรู้ส่งเสริมรูปแบบสวน ยางยั่งยืน โดยการทำเกษตรแบบ ผสมผสาน ๓.การสนับสนุนปัจจัยการผลิต : ต้น พันธุ์พืชปลูกเสริม/แซมในสวน ยางพารา ๔. สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่ม เกษตรกรและสหกรณ์ยางพาราในการ ยกระดับผลผลิต	๑.รายได้เสริมจากการทำ เกษตรผสมผสาน ๒.ผลิตภัณฑ์จากการแปรรูป ไม้จากต้นยางพาราที่ หมดอายุ และผลิตภัณฑ์ จากการแปรรูปน้ำยางสด ๓.การจัดการสวน ยางพาราที่ได้มาตรฐาน เพื่อเพิ่มคุณภาพน้ำยาง	๑.เกษตรกรมีรายได้ เสริมจากการขาย ผลผลิตจากการทำ เกษตรผสมผสานในสวน ยางพาราได้ ๒. การเพิ่มผลผลิต: การสนับสนุนการปลูก พืชเสริมในสวน ยางพาราช่วยให้มี ผลผลิตหมุนเวียนตลอด ปี ๓.การบริหารจัดการ สวนที่ดีเป็นการเพิ่ม คุณภาพของน้ำยางและ เนื้อไม้	๑. ความมั่นคงด้าน รายได้: ช่วยลดความเสี่ยง จากการพึ่งพาผลผลิต ยางพาราเพียงอย่างเดียว ทำให้ ๒.โครงสร้างเกษตร ยั่งยืน: เกษตรกรมีความ เข้าใจและหันมาใช้วิธีการ เกษตรผสมผสาน ๓.เสริมสร้างเครือข่าย ชุมชน: เกิดการรวมกลุ่ม กันในชุมชนเพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่ม เช่น ตลาดนัด ชุมชนที่รับซื้อผลผลิตจาก สวนยางพาราโดยตรง	การยางแห่ง ประเทศไทยและ สำนักงานเกษตร	๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิต ข้าว	๑. ความรู้ด้านการ บริหารจัดการนาข้าว ยุคใหม่ เพิ่มมูลค่า ผลผลิต และการเพิ่ม ทักษะความรู้ด้านการ แปรรูปข้าว ๒.ปัจจัยการผลิตต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่นต้น พันธุ์พืช ปุ๋ย พันธุ์สัตว์ บก/สัตว์น้ำ อาหาร สัตว์/ปลา	๑.อบรมให้ความรู้ด้านการบริหาร จัดการนาข้าวยุคใหม่ เพิ่มมูลค่า ผลผลิต และการเพิ่มทักษะความรู้ด้าน การแปรรูปข้าว ๒.อบรมให้ความรู้เรื่องรูปแบบการทำ เกษตรแบบยั่งยืน โดยการปลูกพืช เสริมชนิดอื่นหลังฤดูการทำนาหรือ การทำกิจกรรมเกษตรอื่นๆเช่น กิจกรรมด้านประมงหรือปศุสัตว์ เพื่อ สร้างรายได้เสริมและลดต้นทุนการ ผลิต เช่นการทำปุ๋ยหมัก/น้ำหมักจาก วัสดุเศษเหลือ ๓.การสนับสนุนปัจจัยการ ผลิต : ปัจจัยการผลิตต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่นต้นพันธุ์พืช ปุ๋ย พันธุ์สัตว์บก/สัตว์ น้ำ อาหารสัตว์/ปลา ๔. สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่ม เกษตรกรในการยกระดับผลผลิตข้าว	๑. รายได้เสริมจากการทำ เกษตรผสมผสานในแปลง นา ๒.เกิดผลิตภัณฑ์ต่างๆจาก การแปรรูปข้าว (พันธุ์ พื้นเมือง) ๓.แปลงนาข้าวได้ มาตรฐาน GAP เพื่อ รับรองการผลิต	๑. เกษตรกรมีรายได้ เสริมจากการขาย ผลผลิตจากการทำ เกษตรผสมผสานในนา ข้าว ๒. การเพิ่มผลผลิต: มีผลผลิตหมุนเวียน ตลอดปี	๑. มีความมั่นคงด้านรายได้ ๒.โครงสร้างเกษตร ยั่งยืน: เกษตรกรมีความ เข้าใจและหันมาใช้วิธีการ เกษตรผสมผสาน ๓. การส่งเสริมการแปรรูป ข้าวและพัฒนาการปลูกช่วย เพิ่มคุณภาพและผลผลิตข้าว ๔.เสริมสร้างเครือข่าย ชุมชน: เกิดการรวมกลุ่มกัน ในชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น ตลาดนัดชุมชนที่รับซื้อ ผลผลิตจากข้าวโดยตรง	สำนักงาน เกษตรและ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิต ทุเรียน	๑.ความรู้เรื่องการผลิต ทุเรียนคุณภาพ (GAP) และการจัดการสวนที่ ถูกต้อง ๒.เทคโนโลยีเพื่อการ เพิ่มประสิทธิภาพการ ใช้น้ำ ๓.แปลงเรียนรู้และ สาธิต	๑. อบรมเกษตรกรและอาสาสมัคร ทุเรียนให้มีความรู้เรื่องการผลิตทุเรียน คุณภาพ (GAP) และการจัดการสวนที่ ถูกต้อง ๒. สร้างแปลงเรียนรู้และสาธิต: จัดทำ แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ พื้นถิ่น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ แก่เกษตรกรในพื้นที่ ๓. บริหารจัดการน้ำ: สนับสนุน เทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้น้ำที่เหมาะสมแก่ทุเรียน ๔. สร้างกติกายุทธศาสตร์: การทำ ประชาคม คัดเลือกเกษตรกร และ กำหนดกติการ่วมกันเพื่อแก้ปัญหา ทุเรียนอ่อน และสร้างแบรนด์ทุเรียน คุณภาพยะลา	๑. ได้ทุเรียนผลผลิต คุณภาพดี มีมาตรฐาน รองรับ (GAP/GI) ออกสู่ ตลาดมากขึ้น ๒. เกิดศูนย์รวมผลผลิต ทุเรียนชุมชนที่ได้ มาตรฐาน ๓. ลดปัญหาทุเรียนอ่อน และทุเรียนคุณภาพต่ำ ๔. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เข้มแข็ง: วิสาหกิจชุมชน พัฒนาคุณภาพทุเรียนมี ความสามารถในการ บริหารจัดการและ การตลาดสูงขึ้น ๕. บรรลุพันธกิจและเป้า หมาย: มีการพัฒนาบรรจุ	ผลลัพธ์เชิงปริมาณ ๑. เพิ่มปริมาณทุเรียน คุณภาพ (เกรด A/B): ลดสัดส่วนทุเรียน ตกไซส์ และเพิ่มทุเรียน คุณภาพที่เข้าสู่ตลาด คุณภาพสูง ๒. เพิ่มรายได้เกษตรกร ๓. มาตรฐานการ ผลิต: เพิ่มจำนวนสวน ทุเรียนที่ผ่านการรับรอง มาตรฐาน GAP ๔. มูลค่าเพิ่มจากการ แปรรูป: เพิ่มรายได้จาก การแปรรูปทุเรียน ผลไม้ และของดีเมืองยะลา	๑. ทุเรียนได้รับการรับรอง มาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้น ทำให้ มั่นใจได้เรื่องความ ปลอดภัยและมาตรฐานที่สูง ๒. เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม เป็นแปลงใหญ่และวิสาหกิจ ชุมชน มีการบริหารจัดการที่ เป็นระบบและร่วมมือกัน พัฒนาคุณภาพผลผลิต ๓. เกษตรกรมีความรู้ในการ จัดการสวน การวางระบบ การผลิต และการตลาดที่ สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาด ๔. สร้างความมั่นคงในอาชีพ ให้แก่เกษตรกร	สำนักงาน เกษตรและ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

		๕. ยกระดับคุณภาพและ มาตรฐาน: ส่งเสริมการผลิตทุเรียนให้ ได้มาตรฐาน GAP การเก็บเกี่ยว ผลผลิตที่เหมาะสม และการรวบรวม ผลผลิตเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองทางการ	ภัยและช่องทางการ จำหน่ายทุเรียนทั้งสดและ แปรรูปเพิ่มขึ้น				
--	--	---	--	--	--	--	--